

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

**ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Донецький юридичний інститут МВС
України: історія і сьогодення**

Матеріали

**Курсантсько-студентського круглого столу
(до 60-річчя заснування закладу освіти)**

14 травня 2021 року

Маріуполь– 2021

УДК 343.102 (477)

А 43

Рекомендовано до друку
Вченою радою Донецького юридичного інституту МВС України
(протокол № 16 від 25.06.2021 року)

Донецький юридичний інститут: історія і сьогодення (до 60-річчя заснування закладу освіти) : Матеріали курсантсько-студентського круглого столу (в авторській редакції) (м. Маріуполь, 14 травня 2021 року). Ред. кол.: Є.С. Назимко, О.В. Ковальова, Т.К. Яковлева, В.О. Веселова, Маріуполь: ДонДУВС, 2021. 102 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Назимко Є.С. – перший проректор Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, капітан поліції;

Ковальова О.В. – завідувачка кафедри оперативно-розшукової діяльності та інформаційної безпеки факультету № 1 Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук;

Яковлева Т.К. – ад'юнкт аспірантури Донецького державного університету внутрішніх справ, майор поліції;

Веселова В. – курсантка другого курсу факультету № 1 Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, рядова поліції

У збірнику представлено тези доповідей, які були оприлюднені під час роботи Курсантсько-студентського круглого столу до 60-річчя заснування закладу освіти, що відбувся у Донецькому державному університеті внутрішніх справ (м. Маріуполь) 14 травня 2021 року.

Збірник розраховано на науково-педагогічних та наукових працівників закладів освіти і наукових установ, курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, аспірантів та широкий читацький загал.

Редакційна колегія не завжди поділяє думку учасників круглого столу.

У збірнику максимально точно збережена орфографія, пунктуація та стилістика, які були запропоновані учасниками круглого столу.

Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники круглого столу, їх наукові керівники, рецензенти та структурні підрозділи закладів вищої освіти і наукових установ, практичних правоохоронних органів які рекомендували ці матеріали до друку.

© Донецький державний університет
внутрішніх справ, 2021

ЗМІСТ

Потоцький Мирослав ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАТРИМАННЯ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ.....	6
Андріяшевський Артур ПОЧАТКОВИЙ ЕТАП РОЗВИТКУ ДОНЕЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ	8
Андрух Карина ПОКРАЩЕННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ ІЗ УРАХУВАННЯМ ДОСВІДУ ПОЛЬЩІ ТА США.....	11
Афонічева Юлія ПЕРШИЙ РЕКТОР ДОНЕЦЬКОГО ЮРИДИЧНОГО ІНСТИТУТУ МВС УКРАЇНИ	16
Булі Данил ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ДОНЕЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ ЯК ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	19
Веселова Владислава ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ДОНЕЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ У М. МАРІУПОЛЬ	22
Гайдар Ірина ВИКОРИСТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВОГО МЕТОДУ У НАУКОВО-ДОСЛІДНІЙ РОБОТІ.....	25
Дальченко Анфіса МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ТА ІНШИХ ФАХІВЦІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ.....	28
Дорошенко Тетяна КРИМІНАЛЬНІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПОНЯТТЯ ЯК ЧАСТИНА ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ	30
Кацаран Дмитро ВІКТОР МИКОЛАЙОВИЧ БЕСЧАСТНИЙ – ВЕЛИКА ПОСТАТЬ В ІСТОРІЇ ДЮІ МВС УКРАЇНИ	33
Кириленко Андрій МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ДОНЕЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ.....	36

Кобець Тетяна ІСТОРІЯ ДОНЕЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ: МИНУЛЕ ТА СУЧАСНІСТЬ.....	39
Ковальова Яна ВИДАТНІ ПОСТАТІ ДЮІ В ІСТОРІЇ ТА СУЧАСНОСТІ.....	42
Куліш Єлизавета АКсіОЛОГіЧНИЙ МЕТОД У ЮРИДИЧНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ.....	44
Лупанова Вікторія ІСТОРИЧНИЙ ДИСКУРС ПІДГОТОВКИ ОПЕРУПОВНОВАЖЕНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ДОНЕЦЬКОМУ ЮРИДИЧНОМУ ІНСТИТУТІ.....	46
Любчич Дар'я ПІДГОТОВКА БАЗИ МАЙБУТНЬОГО ДОНЕЦЬКОГО ЮРИДИЧНОГО ІНСТИТУТУ МВС УКРАЇНИ.....	51
Майорова Ірина НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПОЛІЦЕЇСТІКИ ФАКУЛЬТЕТУ № 1 КННІ.....	53
Мала Людмила РОЗВИТОК НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК СКЛАДОВОЇ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ ТА ЮРИСТІВ	55
Михальченко Дмитро ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ДОНЕЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ В ПЕРІОД 1961-1993 РР.....	59
Нескреба Тетяна ВИДАТНІ ПОСТАТІ ДЮІ В ІСТОРІЇ ТА СУЧАСНОСТІ	61
Овчар Марія ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ У СИСТЕМІ МВС УКРАЇНИ (НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ) : ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ	63
Панкова Дар'я ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ДЮІ МВС УКРАЇНИ ЯК ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ : ВІД ЗАСНУВАННЯ ДО СЬОГОДЕННЯ.....	67
Поемчук Марина АНТРОПОЛОГіЧНИЙ ПІДХІД У ЮРИДИЧНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ.....	69
Поляков Євген РОЗВИТОК НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК СКЛАДОВОЇ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ	72

Ремінська Єлизавета ВИКОРИСТАННЯ СОЦІОЛОГІЧНОГО МЕТОДУ У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ У СФЕРІ ПРАВА	75
Свиридов Олександр ВИДАТНІ ПОСТАТІ ДЮІ В ІСТОРІЇ ТА СУЧАСНОСТІ	79
Соловйова Юлія ВАЖЛИВИЙ ВНЕСОК В ІСТОРІЮ ДЮІ МУРАВЙОВИМ В.І.	82
Суботіна Анастасія ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ КАФЕДРИ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПОЛІЦЕЇСТИКИ ДЮІ МВС УКРАЇНИ.....	84
Тимофеева Вікторія ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В СИСТЕМІ МВС УКРАЇНИ	87
Тоцький Данило КАФЕДРА ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ФАКУЛЬТЕТУ № 1	89
Турик Олена НАУКОВО-ДОСЛІДНА ЛАБОРАТОРІЯ З ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ: ЗАПОЧАТКУВАННЯ ТРАДИЦІЙ	92
Чертова Олена РОЛЬ ДОНЕЦЬКОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ МІЛІЦІЇ В ПІДГОТОВЦІ ПРАВООХОРОНЦІВ ДЛЯ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН	96
Якобчук Яна ВИКОРИСТАННЯ ІСТОРИЧНО-ПРАВОВОГО МЕТОДУ У НАУКОВО-ДОСЛІДНІЙ РОБОТІ.....	99

ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАТРИМАННЯ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

Потоцький Мирослав

ад'юнкт 3-го курсу аспірантури Донецького державного
університету внутрішніх справ

науковий керівник:

Лоскутов Тимур

професор кафедри організації досудового розслідування факультету № 1 КННІ
Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних
наук, доцент

Імплементація у навчальний процес майбутніх правоохоронців міжнародних стандартів забезпечення прав людини під час затримання має на меті здобуття нових знань та навичок з застосування кримінального процесуального законодавства та як наслідок вдосконалення правозастосовної практики у майбутньому.

На підставі дослідження наукової літератури, міжнародного та національного законодавства можна виділити два стандарти переконання для реалізації затримання особи: «обґрунтована підозра» та «достатня підстава», які можуть мати різне змістовне наповнення. Стандарт «обґрунтована підозра» закріплений у п. с ч.1 ст. 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі Конвенція). Такий стандарт розкривається як наявність фактів чи інформації, які можуть переконати об'єктивного спостерігача, що конкретна особа могла вчинити кримінальне правопорушення (Рішення ЄСПЛ *Fox, Campbell and Hartley v. the United Kingdom*).

Стандарт «обґрунтована підозра» є найнижчим стандартом доказування такої категорії. Під об'єктивним спостерігачем розуміється особа, яка є незацікавленою стороною, немає відношення до правоохоронних органів та не є фахівцем у галузі права. Разом з тим, така обґрунтована підозра не повинна підкріплюватись свідченням лише однієї особи. В той же час, правоохоронні органи не зобов'язані мати у розпорядженні, в момент затримання, систему доказів, необхідних для повідомлення про підозру. Стандарт доказування, який використовується для повідомлення про підозру, є вищим аніж стандарт доказування, необхідний для затримання. Як висновок, буде помилковим вважати, що кожне кримінальне процесуальне затримання має наслідком повідомлення про підозру. Якщо протягом 24 годин з моменту затримання, особі не повідомлено про підозру та звільнено, це не означає, що затримання було здійснено незаконно, оскільки стандарти доказування є різними.

Як пише Х.Р. Слюсарчук, стандарт «обґрунтована підозра» не є статичною теоретичною конструкцією. Такий стандарт наділений «динамічним», триваючим характером. Така точка зору є логічною, оскільки стандарт «обґрунтована підозра» неможливо точно окреслити і він залежить від усіх обставин конкретного випадку затримання. Але є загальний принцип правової визначеності. Неодмінною вимогою є наявність у національному законі чітко сформульованих умов, за яких здійснюється позбавлення свободи та забезпечення передбачуваності застосування закону (Рішення ЄСПЛ *Varanowski v. Poland*). Таким чином, з однієї сторони, неможливо зазначити усі підстави затримання, а з іншої сторони, повинен бути дотриманий принцип правової визначеності.

М.А. Погорецький зазначає, що затримання за ст. 207, 208 КПК України здійснюються на підставі стандарту «обґрунтована підозра» оскільки Конвенція є частиною національного законодавства та має «надзаконодавчий» характер. Така теза без сумніву є слушною з огляду на вищезазначені ознаки динамічності та тривалості. Стосовно правової визначеності, то певні аспекти стандарту «обґрунтована підозра» знайшли своє втілення у чинному КПК України (ст.ст.207, 208). Однак варто з'ясувати: «Чи завжди достатньо стандарту «обґрунтована підозра» для затримання уповноваженою службовою особою?»

Стандарт «Достатня підстава» (ймовірна причина, розумна підстава) – це рівень переконання, придатний для прийняття уповноваженими законом особами рішень про затримання особи, який досягається на підставі оцінки фактів та обставин кримінального провадження в їх цілісності, що здійснюється з використанням спеціальних знань цих осіб, отриманих внаслідок їх професійного досвіду, результати якої свідчать про наявність ймовірності, а не впевненості та безсумнівності, на користь необхідності прийняття відповідного рішення у кримінальному провадженні. Єдине співвідношення, яке береться до уваги у питанні встановлення стандарту доказування «достатньої підстави» – це встановлення балансу інтересів правоохоронних органів та інтересів особистої свободи особи у визначенні того, чи існує «достатня підстава» для затримання (А.А. Павлишин, Х.Р Слюсарчук).

Втім не можна стверджувати, що уповноважена службова особа (далі – УСО) використовує виключно стандарт «достатня підстава». Допустимість використання того чи іншого стандарту залежить від обставини «часу» й «раптовості». Якщо правопорушення вчинено щойно (на очах), то при затриманні найнижчий стандарт «обґрунтована підозра» може використовуватися як громадянами, так і УСО. Коли втрачено параметр «щойності», то стандарту «обґрунтована підозра» можливо буде достатньо для громадянина («об'єктивного спостерігача»), але УСО вже буде користуватись своїми спеціальними знаннями та досвідом.

З'ясування сутності кримінального процесуального затримання, освоєння основ міжнародних стандартів щодо застосування такого заходу примусу, дозволить сформулювати бачення моделі застосування запобіжних заходів та в цілому покращити якість освіти майбутніх правоохоронців.

ПОЧАТКОВИЙ ЕТАП РОЗВИТКУ ДОНЕЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Андіяшевський Артур

студент 1-го курсу факультету № 2 КННІ Донецького державного університету
внутрішніх справ
науковий керівник:

Титаренко Дмитро

професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Донецького державного
університету внутрішніх справ, доктор історичних наук, доцент

Виникнення навчальних закладів професійної освіти завжди зумовлюється соціально-економічною та політичною ситуацією, суспільним запитом на підготовку фахівців відповідної кваліфікації. Не є виключенням і Сталінська (Донецька) спеціальна середня школа міліції, які заклала початок Донецького державного університету внутрішніх справ. Кардинальні політичні зміни в радянському суспільстві наприкінці 1950-х – на початку 1960-х років, інтенсивні та суперечливі соціально-економічні та демографічні процеси, що загострили криміногенну ситуацію в регіоні, нестача кваліфікованих кадрів юридичного профілю стали вирішальними факторами, що зумовили створення Сталінської спеціальної середньої школи міліції.

У 1960 році керівництво УВС Сталінської області на чолі з генералом М.С. Поперекою здійснило перші кроки щодо створення на Донеччині спеціалізованих закладів з підготовки правоохоронних кадрів. На початку 1961 р. рішенням МВС УРСР було прийнято рішення про закриття відділення з підготовки спеціалістів середньої кваліфікації при Київській вищій школі МВС УРСР. Частково її матеріальна база, викладацький та курсантський склад було використано для створення відповідно до наказу МВС УРСР № 0109 від 28 квітня 1961 р. Сталінської спеціальної середньої школи міліції МВС УРСР із дворічним терміном навчання. Комплектувався змінний склад за рахунок молоді, яка мала середню освіту, й осіб, що демобілізувалися з лав армії. Головною метою діяльності цього навчального закладу було визначено

підготовку кадрів командного складу зі спеціальною середньою юридичною освітою для правоохоронних структур насамперед Сталінської, Луганської, Дніпропетровської, Запорізької, Харківської та інших областей республіки. З огляду на те, що в тогочасному Сталіно бракувало достатньої кількості приміщень, місцем дислокації школи було обрано територію колишнього військового містечка у селищі Новожданівка Харцизького району Сталінської області. Сюди прибули 130 курсантів II курсу колишньої Київської спеціальної середньої школи міліції, а також її майно, бібліотека та автотранспорт [3, с. 15].

Нова школа була розташована на місці виправно-трудової колонії (ВТК). Замість бараків треба було за короткий термін обладнати казарму для курсантів, навчальні класи, харчоблок, контрольний-перепускний пункт, створити навчальну базу. Роботи щодо організації школи на той момент було багато. Співробітник школи Міхлін Юрій Захарович згадував про цей період так: «Нас розмістили на території колишньої військової частини. Було створено нормальні умови для роботи: зручні корпуси за типом казарм, місткий клуб на 600 осіб, плац для шикуння, а для проживання викладацького складу прямо навпроти школи міліції було надано 3 двоповерхових будівлі з квартирами» [2].

Начальником школи було призначено підполковника (невдовзі полковника) міліції Василя Артемовича Чекіна, колишнього фронтовика, за плечима якого був досвід війни, участь у Сталінградській битві. Промовисту характеристику його організаторських здібностей залишив Фрадкін Володимир Михайлович, заступник начальника із стройової служби Донецької спеціальної середньої школи міліції у 1962-1973 рр., полковник міліції: «В.А. Чекін за короткий термін створив згуртований колектив одностайців, здатний розв'язувати завдання щодо навчання виховання курсантів, створення матеріально-технічної бази. Як керівник він поєднував високу вимогливість із турботою про особовий склад. Наприклад, він міг часто приходити до школи до підйому, що надавало чіткого ритму виконанню розпорядку дня, регулярно бути присутнім на заняттях, здійснюючи після цього їх ретельний аналіз» [2].

Заступниками начальника школи стали полковник міліції, кандидат історичних наук А.І. Смирнов та підполковник міліції Ю.Г. Качановський. Помічником начальника школи зі стройової частини був призначений капітан В. М. Фрадкін. Важливою ланкою розбудови школи стало формування кваліфікованого командно-викладацького складу, створення педагогічного, офіцерського колективу. До лав викладачів влились досвідчені працівники правоохоронних органів, армійських структур. Багато з них пройшли суворі випробування Великої Вітчизняної війни.

На посади командно-викладацького складу прибули випускники Вищої школи МВС: капітан М.І. Стромілов, старший лейтенант В.І. Слободаєв, старший лейтенант І.П. Омелаєв, капітан І.П. Кулаков, капітан С.Н. Буданов та інші кадрові офіцери, що мали досвід роботи в органах МВС. Поповнили

командно-викладацький склад практичні працівники органів внутрішніх справ Донецької області – майори Б.І. Новіков, В.А. Мітяєв, Ю.З. Міхлін, старший лейтенант А.М. Черногор і його дружина Р.Д. Черногор, що мала досвід прокурорської та слідчої роботи. На посаду начальника циклу соціально-економічних наук було призначено І.П. Караваєва, посаду старшого викладача цього циклу посів М.Т. Осяк. Таким чином, в основному штат постійного складу був укомплектований [4, с. 5].

Своєю наполегливою, сумлінною працею ці люди давали наснагу курсантам, слухачам у постійному оволодінні азами нелегкої міліцейської професії. Основною структурною одиницею на той час були цикли за такими спеціалізаціями: оперативно-розшукова, юридична, суспільних наук, військово-фізична, криміналістична, адміністративного права [3, с. 19]. Особовий склад школи регулярно залучали до забезпечення громадського порядку в місті Донецьку та під час візиту до Луганської області колишнього першого секретаря КПРС М.С. Хрущова [2].

Перший навчальний рік у Сталінській спеціальній середній школі міліції розпочався 1 жовтня 1961 р. Курсанти, що прибули з Київської школи міліції, завершили навчання в серпні 1962 р., в урочистій обстановці отримавши дипломи юристів. Серед 130 перших випускників 12 курсантів отримали диплом з відзнакою. У грудні 1962 р. навчання закінчили майже 70 осіб – слухачів заочного відділення. Більшість перших випускників школи залишились працювати на Донбасі. Отже, навчальний процес у новій школі міліції стартував успішно. Згодом у зв'язку з перейменуванням у листопаді 1961 р. м. Сталіно на Донецьк, а Сталінської області – у Донецьку, навчальний заклад дістав назву «Донецька спеціальна середня школа міліції Міністерства внутрішніх справ УРСР» [4, с. 11].

Проте вже від початку виявилось, що розташування школи в невеликому віддаленому селищі, на периферії комунікацій знижувало ефективність навчального процесу, гальмувало подальший розвиток середньої спеціальної школи міліції, ускладнювало процес підготовки кваліфікованих фахівців-правоохоронців. Завдяки зусиллям керівництва навчального закладу та за підтримки з боку обласних органів влади в 1964 році школа міліції почала перебазування на територію Куйбишевського району (внаслідок адміністративних перетворень у 1967 р. його частина, де дислокувалася школа, увійшла до складу новоутвореного Київського району) міста Донецька, де і почала повноцінне функціонування з наступного року. Розмістилася школа на території колишньої колонії. Саме на цій новій базі було закладено організаційні та матеріально-технічні засади майбутнього інституту.

У жовтні 1964 року Василь Артемович Чекін за станом здоров'я був вимушений піти на тривале лікування і до виконання обов'язків начальника

школи уже не повернувся. 28 листопада 1964 року Донецьку спеціальну середню школу міліції очолив полковник міліції Іван Григорович Світич [4, с. 12].

Починався новий етап в історії навчального закладу, якому через декілька десятків років судилося стати одним із найпрестижніших навчальних закладів юридичного профілю.

Література

1. Спогади Чекіна В.А., «Початковий етап».
2. ДЮІ МВС, стаття «Очима ветеранів». URL: <https://www.dli.donetsk.ua/about-history/main-about-memories/main-about-memories-1>
3. 60 років Донецькому юридичному інституту МВС України: освітні традиції, перевірені часом / редкол.: Вітвіцький С. С., Назимко Є. С., Лоц Л. Б. та ін. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 344 с.
4. Донецький юридичний інститут: 55 років життя. Ювілейне видання /авт.-укл. Сусликов В.Є., Суюсанов Л.І., Титаренко Д.М. Кривий Ріг, 2016. 205 с. (рукопис).

ПОКРАЩЕННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ ІЗ УРАХУВАННЯМ ДОСВІДУ ПОЛЬЩІ ТА США

Андрух Карина

студентка 2-го курсу факультету № 2 КННІ Донецького державного університету внутрішніх справ
науковий керівник:

Пилипенко Дмитро

доцент кафедри кримінально-правових дисциплін факультету № 2 КННІ
Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, адвокат

Актуальність полягає у тому, що необхідно переглянути загальну концепцію професійного відбору майбутніх працівників поліції. Відсутність наукових розробок, які б допомогли поглибленому відбору та підготовці майбутніх поліцейських, змушує вітчизняних експертів звернутися до поглядів європейських та інших іноземних експертів. У процесі реформування системи Міністерства внутрішніх справ України застосовуються інновації в різних

сферах поліцейської діяльності. У деяких випадках дуже широко використовується досвід різних країн, що, у свою чергу, обумовлює необхідність в порівнянні. Тому наша робота буде присвячена удосконаленні підготовки майбутніх правоохоронців, а саме шляхом порівняльного аналізу підготовки поліцейських України та Польщі, а також будуть висвітлені особливості формування в США.

Проблема формування кадрів поліції, яка складається з кваліфікованих спеціалістів, які мають усі необхідні навички для успішного здійснення професійної діяльності, а також є дуже важливою для вітчизняних правоохоронних служб. Кадри є пріоритетним фактором ефективного функціонування будь-якої організації, тому дуже важливо створити ефективну систему вибору професії майбутніх поліцейських.

Згідно статті 2 Закону України «Про Національну поліцію», про забезпечення громадської безпеки та порядку; захист прав і свобод людини, інтересів суспільства та держави; попередження злочинів; надавати послуги особам, які потребують такої допомоги з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій, у межах, встановлених законом, що покладено законом на поліцейських. [1] У той же час професія працівників поліції пов'язана з екстремальними умовами, що встановлює високі вимоги щодо підготовки працівників поліції та їхньої психологічної готовності.

Реформа правоохоронної системи України знаходиться у процесі впровадження, оскільки є деякі недоліки у підготовці майбутніх працівників поліції. Взагалі це стосується і психологічної, службової, тактичної та спеціальної підготовки майбутніх працівників поліції, що вимагає комплексного підходу до розвитку стійких навичок та вмінь діяти в короткостроковій перспективі в надзвичайних умовах. Як наголошують науковці що «одним із шляхів вдосконалення системи професійної підготовки та освіти працівників поліції є міжнародна співпраця із закордонними навчальними закладами та правоохоронними органами, що сприятиме збільшенню науково-педагогічних працівників». [2, с. 13]

З кадрових причин Національна поліція набирає кандидатів, які відповідають фізичним та психологічним стандартам. Після цих перевірок кількість майбутніх співробітників місцевої поліції зменшується, але рівень підготовки та професіоналізму зростає і останнім часом в системі вищої та професійно-технічної освіти в Україні вже відбувається перехід до стандартів, які явно впливають на результати навчання. І це є пріоритетом у підготовці сучасного поліцейського. Мета професійного навчання - це не лише навчити людину щось робити, здобути професійну кваліфікацію, а й сформувані загальні навички, які дозволять з легкістю долати різні життєві перешкоди, працювати у групі тощо. Професійна підготовка офіцерів Національної поліції України - це організований та цілеспрямований процес знань, спеціальних навичок та вмінь,

необхідних для успішного виконання службових обов'язків та їх постійного вдосконалення. Основними завданням професійної підготовки є: підвищення рівня знань, умінь, навичок та професійних якостей поліцейських, метою яких буде забезпечення їх здатності виконувати завдання з охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічного порядку та безпеки; удосконалення керівним складом органів поліції навичок управління поліцейськими. [3]

Якщо розглянемо діяльність польських правоохоронних органів Польщі то згідно зі статтею 1 Закону Польщі «Про Поліцію» від 6 квітня 1990 року, Польська поліція - це збройна організація, персонал якої носить форму, має державну службу і має для забезпечення громадської безпеки та підтримки правопорядку. Встановлені обов'язки поліції включають:

- 1) захист життя та здоров'я громадян, майна від незаконних посягань;
- 2) охорона громадського порядку, забезпечення спокою в громадських місцях, а також у громадському транспорті та громадському транспорті, у транспорті, у водоймах, призначених для громадського користування;
- 3) ініціювання та організація заходів, спрямованих на запобігання вчиненню злочинів та проступків, а також злочинних явищ, співпраця у цій галузі з органами державної влади та місцевого самоврядування, а також з громадськими організаціями;
- 4) викриття злочинів та зловмисників, а також притягнення до відповідальності винних осіб;
- 5) нагляд над спеціалізованими озброєними охоронними формуваннями у межах, визначених в окремих приписах;
- 6) контроль за дотриманням адміністративних приписів та приписів щодо публічного порядку, пов'язаних з публічною діяльністю або таких, що діють у публічних місцях;
- 7) взаємодія з поліцейськими службами інших країн, міжнародними організаціями, а також з установами та органами Європейського Союзу на основі міжнародних договорів та угод, а також певних нормативних актів; 8) збирання, обробку та передання оперативної інформації. [4]

Навчання польських правоохоронців організовується шляхом:

- підвищення кваліфікації;
- спеціальних курсів, що проводяться навчальними підрозділами поліції відповідно до програм, затверджених офіційними наказами начальника поліції; – обласне підвищення кваліфікації – має «польовий» характер, що проводиться підрозділами поліції чи структурними одиницями цих підрозділів;
- зовнішнє підвищення кваліфікації – організований поза межами поліції в ситуації, коли з різних причин чи інших освітніх проблем неможливо вирішити в рамках центрального або місцевого професійного розвитку.

Потрібно звернути увагу на такий елемент освіти майбутніх працівників правоохоронних органів за кордоном, як використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та загалом технологій та дистанційного навчання зокрема.

Міжнародні стандарти підготовки працівників правоохоронних органів вказують на широке використання такого навчання в навчанні поліції, що дозволяє:

- створювати електронні бази з навчальних матеріалів, які є доступними для осіб, що проходять навчання у будь-який час та в будь-якому місці;
- організувати постійний зворотній зв'язок слухача з викладачем, надавати допомогу та своєчасні консультації для тих хто цього потребує;
- виносити частину теоретичного навчального матеріалу для самостійної роботи, звільняючи час для відпрацювання навичок та дій, які супроводжують діяльність поліцейського тощо. [5]

Якщо дослідити США то у них одна з найскладніших структур поліцейських систем. Сили поліції працюють на федеральному, штатному та місцевому рівні. Також є органи поліції в окремих відомствах: міністерстві фінансів, митній службі, службі внутрішніх доходів, федеральних органах контролю за банками.

Особи, які бажають працювати в поліції Сполучених Штатів, повинні мати свідоцтво про закінчення навчання у таких сферах: правосуддя; психології; адвокатури; історії Сполучених Штатів Америки; громадського управління; англійської мови; правових відносини; соціології; торгове право. Кандидати, які завершили навчання в школі і бажають після досягнення 21-річного віку вступити на поліцейську службу, мають можливість пройти стажування в поліції. Досвідчені викладачі проводять курси з цією категорією кандидатів. Підготовка включає курси з Конституції та громадянських прав, державних законів та муніципальних нормативних актів, правил розслідування нещасних випадків, практичне патрулювання, контроль дорожнього руху, оволодіння зброєю, техніки особистої безпеки, правила поведінки в екстремальних ситуаціях та багато іншого. [6]

Проаналізувавши все вищесказане, можна зробити висновок, що принципи побудови системи підготовки поліцейських у багатьох демократичних країнах здебільшого однакові, а принципи поліцейської підготовки в Україні ґрунтуються головним чином на зарубіжному досвіді, так як законодавчо-правова система української Національної поліції є недостатньо сформованою, а наявні нормативно-правові акти не регулюють усі аспекти кадрового забезпечення поліції. Наявні проблеми вимагають від держави активних дій щодо удосконалення законодавчих та нормативно-правових актів, що регулюють правоохоронну діяльність для підготовки та відбору висококваліфікованих працівників, які б відповідали вимогам інших держав.

Таким чином, використовуючи досвід підготовки поліцейських у Польщі та США, правоохоронна система України має всі можливості використовувати його для підготовки поліцейських в Україні.

Література

Про Національну поліцію України: Закон України від 02.07.2015 року № 580-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>. (дата звернення: 01.05.2021).

1. 2. Співак В.М. Глобалізація і міжнародне співробітництво / В.М. Співак // Вісник Академії управління МВС. – 2010. – № 1. – С. 6– 15. (дата звернення: 01.05.2021).

2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : Наказ МВС України від 26.01.2016 № 50 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>. (дата звернення: 01.05.2021).

3. Про поліцію : закон Республіки Польща від 1990 р. / пер. з пол. мови здійсн. А. Поритком. Центр політико-правових реформ : офіц. сайт. URL: <http://pravo.org.ua/files/Criminal%20justice/Poland.pdf> (дата звернення: 03.05.2021).

4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 kwietnia 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20150000593>. (дата звернення: 02.05.2021).

5. Як в Америці навчають копів. Київ, 2018. URL: <http://mmr.net.ua/13456475892385>. (дата звернення: 04.05.2021).

ПЕРШИЙ РЕКТОР ДОНЕЦЬКОГО ЮРИДИЧНОГО ІНСТИТУТ МВС УКРАЇНИ

Афонічева Юлія

курсантка 2-го курсу факультету № 1 КННІ Донецького державного
університету внутрішніх справ, рядовий поліції
науковий керівник:

Краснощок Андрій

доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки факультету № 1 Донецького
державного університету внутрішніх справ, кандидат педагогічних наук.

Тривалий період з 1989 до 2003 рік навчальний заклад очолював генерал-лейтенант міліції Юрій Леонтійович Титаренко.

Саме за його керівництво офіційно 8 лютого 1993 року на базі Донецького відділення заочного навчання Української академії внутрішніх справ та Донецького училища міліції при Донецькому державному університеті було створено Донецький інститут внутрішніх справ (ДІВС)[2].

Заслужене визнання прийшло завдяки наполегливій роботі всього колективу під керівництвом першого ректора генерал-лейтенанта міліції Титаренка Юрія Леонтійовича.

Ю. Л. Титаренко народився 13 червня 1936 р. у с. Пінчуках Гребінківського району Київської області. Свій трудовий шлях він розпочав у 1955 р. У вересні 1956 р. був призначений інструктором Гребінківського райкому комсомолу, де працював до вересня 1958 р. З 1958 р. навчався в Харківському юридичному інституті, після закінчення якого, у лютому 1962 р., був направлений на роботу в УВС Запорізького облвиконкому, де працював оперуповноваженим ВБГСВ, старшим слідчим слідчого відділу УВС Запорізького облвиконкому. Із січня 1964 р. він – інструктор Запорізького обласного комітету Компартії України, а згодом – завідувач відділу адміністративних і торгово-фінансових органів міськкому Компартії України м. Запоріжжя[3].

У жовтні 1970 р. з метою зміцнення керівних кадрів органів внутрішніх справ Ю. Л. Титаренко був направлений на службу в органи МВС на посаду заступника начальника управління внутрішніх справ Запорізького облвиконкому, потім з липня 1976 до січня 1980 р. працював начальником УВС Запорізького облвиконкому, а із січня 1980 р. – першим заступником Міністра внутрішніх справ, він же начальник УВС Київського міськвиконкому. У липні 1985 р. його було призначено на посаду першого заступника начальника УВС Донецького облвиконкому, а з червня 1989 р. – начальника Донецької спеціальної середньої школи міліції МВС УРСР.

Генерал-лейтенант Ю.Л. Титаренко, досвідчений фахівець та вмілий

організатор, узяв курс на кардинальне реформування ДССШМ. У 1992 р. середню школу міліції згідно з наказом МВС України від 11 березня 1992 р., було перейменовано в Донецьке училище міліції МВС України. У квітні 1992 р. в журналі «Радянська міліція» було опубліковано статтю Ю.Л. Титаренка, де вперше йшлося про необхідність прийому у вищі навчальні заклади системи МВС випускників загальноосвітніх шкіл. Це дало свої результати: у рамках програми реформування органів внутрішніх справ України в 1992 р. вперше було здійснено набір випускників загальноосвітніх шкіл, які не служили у Збройних силах, що дало змогу значно підвищити успішність навчання, якісний рівень майбутніх правоохоронців.

У квітні 1992 року в журналі «Радянська міліція» було опубліковано статтю Ю.Л. Титаренка, в якій вперше йшлося про можливість прийому на навчання до ВНЗ системи МВС випускників загальноосвітніх шкіл, які не служили у Збройних силах. І того ж 1992 року у Донецькому училищі міліції відбувся перший такий набір[1].

Як згадує Юрій Леонтійович «У березні 1992 року Донецьку спеціальну середню школу міліції було реорганізовано у Донецьке училище міліції МВС України. За підтримки Міністра внутрішніх справ А.В. Васишина було отримано дозвіл на комплектування Донецької спеціальної школи міліції випускниками загальноосвітніх шкіл, тобто школа отримала вільний рівний з іншими цивільними навчальними закладами доступ до відбору і комплектування абітурієнтів-курсантів. Це була перемога для МВС, так як до цього якість підготовки абітурієнтів була низькою. За підтримки керівників УМВС України в Донецькій області, Донецької міської ради, ректора Донецького державного університету В.І. Шевченка, Міністра МВС А.В. Васишина і Міністра освіти України П.М. Таланчука на базі Донецького училища міліції та Донецького відділення заочного навчання Української академії внутрішніх спільним наказом був створений Донецький інституту МВС України при Донецькому державному університеті. Для Донбасу це було дуже важливою подією – виникнення вищого юридичного навчального закладу!» [2]

Інститут розпочинав свій розвиток із 3 факультетів і 8 кафедр, які входили до його структури у 1993 році.

Юрій Леонтійович Титаренко за своє життя отримав численні звання та нагороди.

Якщо говорити про офіцерські звання Юрія Леонтійовича, то за час служби в органах внутрішніх справ він пройшов від «лейтенанта міліції» (грудень, 1962 р.) до «генерал-лейтенанта міліції» (липень, 1999 р.)[3].

Генерал-лейтенант міліції Юрій Леонтійович Титаренко – перший ректор Донецького інституту внутрішніх справ – дієвий лідер процесу становлення вищої відомчої освіти МВС України на Донеччині у перші десятиліття розбудови держави .

Генерал-лейтенант міліції Юрій Леонтійович Титаренко – перший ректор Донецького інституту внутрішніх справ – дієвий лідер процесу становлення вищої відомчої освіти МВС України на Донеччині у перші десятиліття розбудови держави .

За роки служби в органах внутрішніх справ генерал-лейтенант міліції Ю. Л. Титаренко нагороджений трьома медалями «За бездоганну службу» трьох ступенів, знаками «Відмінний пропагандист МВС», «За відмінну службу в МВС», «Відмінник міліції», у 1980 р. за активну участь у підготовці та проведенні Ігор XXII Олімпіади нагороджений орденом Дружби Народів.

За сумлінну та самовіддану працю він удостоєний 12 державних нагород, серед них і нагорода Міністерства внутрішніх справ України «Хрест Слави» (1999). Крім того, він має ювілейні медалі, неодноразово заохочувався нагородами МВС СРСР і України та цінними подарунками.

Сучасні реалії переконливо свідчать, що найкращі та найнадійніші інвестиції – це вкладення в людський потенціал. Перспективна талановита молодь, яку плекав і виховував Юрій Леонтійович своїм власним прикладом, відкривши їм широку дорогу для самореалізації, сьогодні становить міцний високопрофесійний особового складу не тільки Донецького юридичного інституту, а й керівної ланки системи МВС України.

Література:

1. Вітаємо першого ректора Донецького інституту внутрішніх справ генерал-лейтенанта міліції Юрія Леонтійовича Титаренка з Днем народження! - [URL:https://web.archive.org/web/20160822123614/http://www.dli.donetsk.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3886:2015-06-13&catid=4:novini&Itemid=9](https://web.archive.org/web/20160822123614/http://www.dli.donetsk.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3886:2015-06-13&catid=4:novini&Itemid=9) (дата звернення: 07.05.2021).

2. Генерал-лейтенант міліції Юрій Леонтійович Титаренко – перший ректор донецького інституту внутрішніх справ – дієвий лідер процесу становлення вищої відомчої освіти мвс україни на донеччині у перші десятиліття розбудови держави - [URL:https://dli.donetsk.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=4756:2016-04-25-2&catid=4:novini&Itemid=9](https://dli.donetsk.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=4756:2016-04-25-2&catid=4:novini&Itemid=9) (дата звернення: 07.05.2021).

3. Титаренко // Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол. Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2004. Т. 6 : Т - Я. 768 с. ISBN 966-7492-06-0.

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ДОНЕЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ ЯК ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Булi Данил

курсант 3-го курсу факультету № 1 Донецького державного університету
внутрішніх справ, рядовий поліції
науковий керівник:

Крушеницький Андрій

викладач кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 1
Донецького державного університету внутрішніх справ, капітан поліції

Донецький державний університет внутрішніх справ починає свою історію від Сталінської (Донецької) спеціальної середньої школи міліції (1961 р.), яка спершу розташовувалась у селищі Новожданівка Харцизького району Сталінської області. Перший випуск 1962 року становив усього 130 молодих міліціонерів.

Тривалий час навчальний заклад функціонував як школа, накопичуючи практичний досвід у підготовці висококваліфікованих правоохоронців, створюючи традиції наполегливого здобуття знань, відданого служіння справі, надійності та професіоналізму [1, www].

Першим керівником школи міліції був призначений гвардії полковник внутрішньої служби Василь Артемович Чекін (1919 – 1976). Учасник Великої Вітчизняної війни, досвідчений педагог, професійний військовий, Василь Артемович швидко сформував кваліфікований педагогічний, офіцерський колектив, організував навчально-виховний процес, будівництво і переобладнання корпусів [2, с.16].

З 1965 року, після передислокації Донецької спеціальної середньої школи міліції (далі – ДССШМ) до обласного центру, розпочалося становлення навчального закладу, зокрема будівництво шкільного містечка.

70-ті роки стали часом утвердження ДССШМ як спеціалізованого навчального закладу в системі підготовки правоохоронних кадрів не лише для УРСР, а й для всіх регіонів СРСР.

З 1964 до 1977 року ДССШМ очолював полковник міліції Іван Григорович Світич (1920 – 1989). Під його керівництвом фактично розпочалося становлення навчального закладу, зокрема будівництво шкільного містечка, яке до горезвісних подій 2014 року було основною базою Донецького юридичного інституту [3, www].

У 1977 році начальником школи було призначено полковника міліції Володимира Івановича Муравйова (1928 – 2012). За 12 років його керівництва у

ДССШМ підготовлено тисячі гідних правоохоронців. І не лише для нашої держави, а й для країн Азії та Африки. Дозвіл на організацію спецкурсу для підготовки іноземців став своєрідним визнанням найвищого професіоналізму всього педагогічного колективу школи. До початку 1992 року було підготовлено близько 300 спеціалістів-офіцерів для правоохоронних структур Конго, Гвінеї, Лаосу, Камбоджі, В'єтнаму, Афганістану, Ємену [1, www].

З 1989 до 2003 року навчальний заклад очолював генерал-лейтенант міліції Юрій Леонтійович Титаренко (народився 13 червня 1936 року). У березні 1992-го Донецьку спеціальну середню школу міліції було реорганізовано в Донецьке училище міліції МВС України, а 8 лютого 1993-го на базі Донецького відділення заочного навчання Української академії внутрішніх справ та Донецького училища міліції при Донецькому державному університеті створено Донецький інститут внутрішніх справ (ДІВС). Згодом ця аббревіатура стала званою не лише в системі відомчої освіти, а й на всьому освітньому просторі України, а також за кордоном [2, с.16].

Інститут розпочинав свій розвиток із 3 факультетів і 8 кафедр, які входили до його структури.

В історії навчального закладу багато яскравих, а часом і героїчних сторінок. Курсанти інституту (школи, училища) в різні періоди забезпечували порядок і охорону найважливіших об'єктів після аварії на Чорнобильській АЕС, захищали мирне населення від свавілля та бандитизму в «гарячих» точках СРСР у 80-ті та 90-ті, надавали допомогу в ліквідації наслідків стихійних лих та ін. [2, с.16].

У місті Донецьку на всіх формах навчання вищу освіту здобували більше 4 000 курсантів, слухачів та студентів – представників усіх регіонів України, а щорічний випуск складав майже тисячу спеціалістів-правознавців, які й натеper працюють не лише в Донецькій області та усіх куточках України, а й за кордоном [3, www].

На той час Інститут ліцензовано на надання освітніх послуг, пов'язаних з одержанням вищої освіти за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр», «спеціаліст», «магістр». Його визнано акредитованим за III рівнем зі спеціальностей «Правознавство», «Правоохоронна діяльність» та за IV рівнем зі спеціальності «Правознавство» [1, www].

Інститут здійснював підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», «спеціаліст», «магістр» за спеціальностями «Правознавство» та «Правоохоронна діяльність» на 6 факультетах:

1. факультет кримінальної міліції, спеціалізація: карний розшук, оперативно-розшукова діяльність в сфері інформаційних технологій, боротьба з економічними злочинами;

2. факультет міліції громадської безпеки, спеціалізація: інспекторський склад підрозділів адміністративної служби міліції та адміністративно-правова;
3. слідчо-криміналістичний факультет, спеціалізація: слідство та дізнання, слідчі з розслідування ДТП, судова експертиза, експерт-криміналіст;
4. факультет безпеки дорожнього руху, спеціалізація: безпека дорожнього руху, адміністративно-правова діяльність підрозділів ДАІ; 2009 року факультет безпеки дорожнього руху було визначено базовим серед ВНЗ МВС України з підготовки фахівців для державної автомобільної інспекції;
5. факультет заочного та дистанційного навчання, спеціалізація: карний розшук, адміністративно-правова;
6. факультет права (на умовах повної компенсації витрат на навчання), спеціалізація: господарчо-правова, фінансово-правова, кримінально-правова, цивільно-правова. 2009 року на факультеті відбувся перший випуск магістрів права [2, с.16].

У 2003 році заклад очолив Віктор Миколайович Бесчастний, доктор наук з державного управління, професор, заслужений юрист України. У 2014 році в Україні почався збройний конфлікт на Сході, що приніс тяжкі випробування на долю всіх жителів регіону. Щоб зберегти освітньо-науковий потенціал Донбасу, його виші передислокували з тимчасово окупованих територій в інші регіони України. Зусиллями керівництва навчального закладу було забезпечено передислокацію інституту до міста Кривий Ріг, де виш відновив освітньо-наукову діяльність у двох навчальних корпусах за адресами: вул. Степана Тільги, 21 та вул. Співдружності, 92, а згодом і відновив таку ж діяльність у місті Маріуполь [1, www].

З 15 квітня 2020 року посаду ректора закладу вищої освіти обіймає доктор юридичних наук, професор полковник поліції Сергій Сергійович Вітвіцький. Завдяки зусиллям ректора та науково-педагогічного складу навчальний заклад здобув звання університету та був перейменований в Донецький державний університет внутрішніх справ (ДонДУВС).

Враховуючи вищевикладене, ми бачимо, що на долю Донецького університету внутрішніх справ випали як славетні так і гіркі події, та не зважаючи на випробування, які випали на його долю він продовжує функціонувати та готувати справжніх юристів-професіоналів.

Література

1. Історія закладу // публікація з офіційного сайту ДонДУВС: URL: <https://dnuvs.in.ua/istoriya-zakladu> (дата звернення: 05.05.2021)

2. О.Волобуєва. Т.Сабельникова. Звитяжний шлях вишу переселенця. Віче. 2016. №7-8. С. 16-17 URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2016_7-8_9 (дата звернення: 05.05.2021)
3. Історія у фактах та постатях // публікація з офіційного сайту ДЮІ МВС України URL : <https://www.dli.donetsk.ua/about-history/about-history-facts> (дата звернення: 05.05.2021).

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ДОНЕЦЬКОГО ДЕЖРАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ У М. МАРІУПОЛЬ

Веселова Владислава

курсантка 2-го курсу факультету № 1 Донецького державного
університету внутрішніх справ, рядовий поліції

науковий керівник:

Крушеницький Андрій

викладач кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету
№ 1 Донецького державного університету внутрішніх справ, капітан поліції

У 2014 році на узбережжі Азовського моря в одному сучасному місті України, що має міцний сталевий характер – Маріуполі знайшов свій теплий затишок Донецький юридичний інститут МВС України (далі – ДЮІ МВС України), а нині – Донецький державний університет внутрішніх справ.

Через напружене суспільно-політичне становище, що склалося на Сході України, значна частина навчальних закладів, у тому числі і ДЮІ МВС України, були вимушені тимчасово змінити своє положення, тим самим втратив у м. Донецьку всю навчально-матеріальну базу і бібліотечний фонд. У червні 2014 року, з огляду на події, ректор інституту Віктор Миколайович Бесчастний, влаштував передислокацію з території ВНЗ портативної комп'ютерної техніки, матеріально-технічної бази та співробітників інституту до міста Маріуполь, де забезпечував діяльність оперативного штабу, здійснював усі можливі заходи щодо організації відновлення документообігу навчального закладу, та висував пропозиції щодо подальшого розвитку інституту, як вишу-переселенця [1, www].

Незважаючи на всі складнощі після страшних подій 2014-го року, Донецький юридичний інститут набирав обертів. Так, 18 жовтня 2016 року за ініціативою громади м. Маріуполь та мера міста Вадима Бойченка відбулося підписання меморандуму між навчальними закладами Донеччини, Маріупольською міською радою та ГО «Фонд розвитку Маріуполя», особливе

місце в якому відведено відновленню діяльності ДЮІ МВС України в Донецькому регіоні як спеціалізованого вищого навчального закладу, який здійснює підготовку фахівців-юристів для всіх сфер суспільного життя [2, www].

Для плідного функціонування ДЮІ МВС України, Маріупольська міська влада у 2017 році передала інституту 3 будівлі, для формування фонду навчальних приміщень. Так, відновивши свої сили, ДЮІ МВС України активно почав розвиток освітньої діяльності на рідній Донеччині, адже надання якісної юридичної освіти та високопрофесійна підготовка фахівців галузі права для підрозділів Національної поліції України є важливим завданням для вищих закладів системи МВС.

2016-2017 навчальний рік став періодом активного пошуку напрямків підвищення ефективності профорієнтаційних заходів Донецького юридичного інституту МВС України на території Донеччини. Вже 2017 року ДЮІ разом з поліцією Донеччини активно почали проводити роботу щодо набору абітурієнтів[3, www]. Саме з цього першого, маленького, але такого важливого набору курсантів та курсанток, студентів та студенток, розпочинається освітній процес ДЮІ МВС України. Це був маленький поштовх у світле майбутнє ВНЗ.

І вже цього 2021 року ці талановиті, відповідальні курсанти та курсантки першого набору у м. Маріуполь будуть направлені до підрозділів Національної поліції України.

Інститут невпинно почав свій розвиток та рух вперед завдяки могутньому, та злагодженому колективу. До ДЮІ МВС України приєднуються найкращі викладачі з неймовірним досвідом роботи та багажом знань, які допомагають створити особливе наукове середовище для здобувачів та здобувачок вищої освіти.

Від 15 квітня 2020 року посаду ректора Донецького юридичного інституту МВС України очолює доктор юридичних наук, доцент полковник поліції – Сергій Сергійович Вітвіцький [4, www].

Вищий навчальний заклад зростає у буквальному сенсі. Добре пристосовані для освітнього процесу аудиторії, класична юридична бібліотека, інтерактивний тир, розвинута інфраструктура, зручні та сучасні курсантські та студентські гуртожитки - це все поєднано в розвинутому академічному комплексі, який буде продовжувати і надалі свій розвиток, для повного комфорту здобувачів та здобувачок вищої освіти.

Протягом всього періоду перебування вишу у м. Маріуполь, команда науковців ДЮІ МВС України разом із здобувачами та здобувачками вищої освіти напористо працювали на науково-педагогічній ниві України та, попри непрості умови сьогодення, своєю наполегливістю, відданістю своїй праці реалізували головну мету усіх інститутів – отримали статус Університету.

Так, 28 квітня 2021 року Донецький юридичний інститут МВС України став Донецьким державним університетом внутрішніх справ України. Це – нова сторінка в історії вишу.

Не дивлячись на труднощі, які виникали в умовах дислокації, інститут не лише зберіг своє добре ім'я і традиції, а й прожив період оптимізації і зараз активно розвиватися у всіх напрямках своєї діяльності.

Нелегкий шлях Донецького державного університету внутрішніх справ України на теренах рідної Донеччини - приклад мужності та сили колективу, який здолав усі перепони, залишився вірним Присязі та рідній Україні.

Література

1. Історія закладу вищої освіти. *Інформація з офіційного сайту Донецького державного університету внутрішніх справ*. URL: <https://dnuvs.in.ua/istoriya-zakladu> (дата звернення: 06.05.2021).
2. Загальна інформація про навчальний заклад. *Інформація з офіційного сайту Донецького юридичного інституту МВС України*. URL: <https://www.dli.donetsk.ua/about-inf> (дата звернення: 06.05.2021).
3. Координаційний центр профорієнтаційної роботи інституту. До Дня заснування навчального закладу у м. Маріуполі проведено тематичні профорієнтаційні заходи. *Інформація з офіційного сайту Донецького юридичного інституту МВС України*. URL: https://dli.donetsk.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=6492:2017-05-03-3&catid=4:novini&Itemid=9 (дата звернення: 06.05.2021).
4. Донецький юридичний інститут МВС України. *Інформація з сайту Вікіпедія*. Стаття. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Донецький_юридичний_інститут_МВС_України (дата звернення: 06.05.2021).

ВИКОРИСТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВОГО МЕТОДУ У НАУКОВО-ДОСЛІДНІЙ РОБОТІ

Гайдар Ірина

курсантка 2-го курсу факультету № 1 КННІ Донецького державного
університету внутрішніх справ, рядовий поліції
науковий керівник:

Городецька Марина

доцентка кафедри організації досудового розслідування факультету № 1 КННІ
Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, підполковник поліції

У науковому житті, літературі, серед юридичного загалу питанню порівняльно-правового методу заслужено відведено багато уваги. Використання порівняльно-правового методу є запорукою прогресу у пізнанні досить суперечливої юридичної дійсності. Такий метод, шляхом виявлення загального, особливого і одиничного у правових системах, дозволяє досягти науково значущих та конкретних результатів. Застосування порівняльно-правового методу є одним з найкращих способів для пошуку ідеального права, що і робить його досить актуальним у юридично наукових дослідженнях. Серед іншого, порівняння загалом допомагає глибше зрозуміти правову природу, а також конкретніше розглянути затінені місця. Тому потреба у порівняльно-правовому методі більш ніж очевидна.

Порівняльне правознавство є об'єктом дослідження багатьох вчених. Що зумовлює видання колективних праць та збірок наукових досліджень [1]. Проте розгляд порівняльно-правового методу є актуальним і дотепер, оскільки, незважаючи на масштабність його дослідження, залишаються дискусійними низка питань.

О.М. Лисенко зазначає, що порівняння є одним з методів наукового пізнання, який використовується всіма науками. По суті ним супроводжується більшою чи меншою мірою будь-який процес пізнання, проте не усіх галузях знань порівняння досягає рівня провідного методу, який до того ж сам стає об'єктом дослідження. Це характерно лише для тих наук, основу предмета яких становить співставлення різних видів одного і того ж роду з метою розкриття в них загального і особливого [2].

В юридичній науці порівняльно-правовий метод розглядається як сукупність способів дослідження, яка застосовується для вивчення загальних і

особливих ознак державно-правових явищ, встановлення закономірностей їх розвитку та визначається також як спосіб визначення невідомого шляхом порівняння з відомим або метод з'ясування (виявлення) якостей і особливостей явища шляхом порівняння з іншими його особливостями [3]. Також, слід зауважити, що порівняльно-правовий метод дає змогу зрозуміти спільність правових систем, окремих правових галузей та інститутів, норм права і виявити те, чим вони відрізняються.

Порівняльно-правовий метод складається з таких прийомів: 1) прийоми збору та вивчення фактів; 2) аналіз; 3) абстрагування; 4) порівняння; 5) оцінювання; 6) узагальнення. На мою думку, найпоширенішим прийомом у юридично наукових дослідженнях є прийом порівняння, який у загальному розумінні встановлює схожості або розбіжності між об'єктами у цілому або їх ознаками. Тому порівняння має місце лише тоді, коли об'єкти, що порівнюються мають певну схожість.

Під час застосування порівняльно-правового методу у юридичних дослідженнях доцільно будувати його відповідно до таких елементів, як об'єкт, предмет, властивості, за якими здійснюється порівняння. Також, під час використання цього методу у науково-дослідних роботах мають бути дотримані такі його ознаки: об'єктивність, загальнодоступність та зрозумілість, здатність забезпечити досягнення мети, тощо.

На погляд Є. Назимка, одночасно потрібно враховувати специфічні особливості проведення порівняльно-правового методу й такі вимоги:

- предмет дослідження повинен порівнюватися з аналогічними за їх призначенням ознаками, сутністю та властивостями;

- співставлення має бути системним та підпорядкованим загальній меті, тобто отриманню обґрунтованого результату;

- мають досліджуватися не окремі випадкові деталі, нюанси, фрагменти тощо, а типові, достовірні факти в рамках предмета порівняльно-правового аналізу;

- застосування цього методу має бути поєднане з гармонічним використанням інших методів наукового пізнання [4].

Порівняльно-правовий метод є найбільш адекватним інструментом пізнання основних сучасних тенденцій правового розвитку, оскільки відповідає на запитання, що саме відбувається на правовій карті світу, як розвиваються основні правові системи сучасності, як відбиваються умови життя, що змінюються в національних правових системах. Використання порівняльно-правового методу у науково-дослідній роботі дає змогу вивчати явища юридичної реальності, які раніше не охоплювались проблематикою правознавства, та вийти за національні рамки своєї правової системи з урахуванням тенденцій розвитку права в сучасному світі. Також, цей метод дає

зможу розширювати юридичні дослідження, шляхом встановлення того, як вирішується аналогічна проблема у різних країнах.

У юридичних наукових дослідженнях порівняльно-правовий метод відповідає за поглиблений порівняльний аналіз основних закономірностей і випадковостей розвитку правових систем світу, усвідомлення їх якісних характеристик з метою вдосконалення власної правової системи.

Оцінка результатів порівняльно-правового методу є, за своєю суттю, процесом суб'єктивним, однак її об'єктивізація є вимогою сучасного наукового пізнання. Запропоновано ряд методологічних правил, які дозволять здійснювати адекватну оцінку результатів методу: наявність комплексного критерію оцінювання, який має обов'язково включати предметність, повноту, несуперечливість, достовірність дослідження; оцінювання має здійснюватися на підставі критеріїв ефективності правових рішень та їх практичної значущості; оцінка результатів порівняльно-правових досліджень має носити системний характер [5, с. 17].

Аналізуючи вищезазначене, стає зрозуміло, що порівняльно-правовий метод є одним з провідних та найефективніших методів, які застосовують у науково-дослідних роботах. Він передбачає творчий процес, в ході якого відповідні елементи правових систем, що порівнюються зіставляються для того, щоб визначити схожості і відмінності між правовими системами, встановити точний їх зміст і причини своєрідності. Порівняльно-правовий метод забезпечує юридичні науки матеріалом, що допомагає формулюванню узагальнення і висновки з ширших позицій, ніж це можна зробити, спираючись лише на національну правову систему. Широке застосування порівняльно-правового методу у юридичних наукових дослідженнях вплинуло на формування системи наукових знань про сучасні правові системи, до появи складного саморегулюючого механізму, орієнтованого на одержання нових, надійно обґрунтованих знань про закономірності виникнення, функціонування та розвитку правових систем.

Література:

1. Сучасні проблеми порівняльного правознавства : зб. наук. праць / за ред. Ю.С. Шемшученка, Я.В. Лазура; упор.: О.В. Кресін, М.В. Савчин. Ужгород. Київ: Вид-во «Говерла», 2015. 218 с.
2. Лисенко О.М. Правила проведення порівняльно-правових досліджень. *Порівняльно-правові дослідження*. 2011. № 1.
3. Тюріна О.В. План-конспект проведення лекційного заняття з дисципліни «юридична компаративістика». Академія ВСУ, кафедра теорії держави і права, план-конспект №2.
4. Назимко Є. Компаративистский метод исследования института наказания. *Юридична Україна*. Київ: Правник. 2017.

5. Баранова Ю.О. Методологічні правила порівняльно-правових досліджень : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к-та юрид. наук : 12.00.01. Одеса, 2015. 26с.

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ТА ІНШИХ ФАХІВЦІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Дальченко Анфіса

студентка 1-го курсу факультету № 3 Донецького державного
університету внутрішніх справ
науковий керівник:

Северінова Олександра

доцентка кафедри державно-правових дисциплін та публічного
управління, факультету № 3, Донецького державного університету внутрішніх
справ, кандидат політичних наук, доцент

Діяльність правоохоронних органів є однією з найважливіших для суспільства, так як нерозривно пов'язана з врегулюванням соціальних відносин, з захистом прав і свобод людини, боротьбою зі злочинністю. Для поліпшення своїх професійних навичок і запобіганню загострення глобальних соціальних проблем поліцейські всього світу проводять освітні конференції, лекції, семінари для обміну інформацією в професійній сфері. Таке співробітництво необхідно в освітніх цілях для кожного співробітника правоохоронних органів.

Співпраця з поліцейськими різних країн допоможе дізнатися більше про нюанси роботи правоохоронних органів як новим співробітникам, так і більш досвідченим працівникам. Теми конференцій часто стосуються важливих для суспільства тем, такі як: проблеми з приводу запобігання торгівлі людьми; співробітництво правоохоронних органів щодо боротьби з тероризмом; співробітництво про надання міжнародно-правової допомоги; співробітництво щодо отримання технічної допомоги; співпраця з приводу боротьби з корупцією [1].

Україна проводить співпрацю з багатьма світовими організаціями, які опікуються проблемами співробітництва, зокрема з організацією Об'єднаних Націй (ООН), Організацією Північноатлантичного договору (НАТО), Європейським Союзом (ЄС), Центральноевропейською ініціативою (ЦЄІ), Організацією з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) [2].

Зарубіжний досвід підготовки поліцейських є різним, однак, якщо брати в приклад досвід США, вимоги до кандидата для служби в поліції будуть

практично такі ж, як і в Україні, а саме: кандидат повинен мати громадянство США; вік повинен бути більше 21 років, більшість управлінь вимагають максимальний вік 34-35 років, але деякі не мають вимог щодо максимального віку; не мати судимостей; кандидат повинен закінчити школу поліції, вивчивши такі дисципліни, як правозастосування; відправлення правосуддя; психологія; адвокатура; історія Сполучених Штатів Америки; громадське управління; англійська мова; правові відносини; соціологія; торгове право. деякі управління вимагають навчання в коледжі або замість цього - службу в ЗС США.

Початковою підготовкою поліцейських у Сполучених Штатах Америки представлено стандарти з мінімальними вимогами, які є обов'язковими. Стандарти навчання залежать від мінімальної кількості годин початкової підготовки. У різних штатах підготовка варіюється від 320 годин (штати Південна Дакота, Теннессі, Канзас) до 690 годин (штат Вісконс) і до 1040 годин (Гаваї). Система професійної підготовки кадрів в США представлена як структура з трьох основних ланок: - первинна підготовка для осіб, які вступають на службу в поліцію; - підвищення кваліфікації та службова підготовка співробітників поліції; - підвищення кваліфікації та підготовка співробітників, що займають управлінські посади. Навчання спирається на: відхід від військових традицій і створення власних; гуманізацію процесу навчання; модернізацію і постійне поліпшення освіти; прагнення відповідати стандартам загальногромадянського, загально-університетської освіти і соціальних тенденцій; формування і розвитку критичного і дедуктивного методу мислення фахівців різних напрямків поліцейської діяльності; використання в процесі навчання новітніх технологій. Варто відзначити, що підготовка кадрів включає в себе заняття з Конституції і громадянських прав, законам штатів і постанов державних органів, з розслідування нещасних випадків. Практикується патрулювання, регулювання руху, навчання володінню вогнепальною зброєю, прийомам особистої безпеки, правил поведінки в екстремальних ситуаціях. При навчанні зачіпаються такі теми, як етнічний і культурний розвиток, проблеми расової дискримінації, злочини проти дітей, переговори з заручниками. Також вивчається профайлінг (сукупність психологічних методів і методик прогнозування поведінки особистості, які спираються на аналіз характеристик зовнішності, невербального і вербального поведінки) [3].

З огляду на вищевикладене ми можемо зробити висновок, що система підготовки поліцейських в Сполучених Штатах Америки має безліч переваг і з точки зору технічної складової, і з точки зору рівня організації освітнього процесу. Таким чином можна зробити підсумок, що українська система підготовки органів правоохоронної діяльності може спиратися на досвід США з метою вдосконалення.

Література:

1. Перепьолкін С.М. Міжнародне співробітництво у сфері правоохоронної діяльності: конспект лекцій. Дніпро. 2016. 54 с. URL: <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/1115/9.1.pdf> (дата звернення: 11.03.2021).
2. Органи правопорядка США: свободная энциклопедия. URL: <http://wikipedia.org> (дата звернення: 11.03.2021).
3. Шевчук О. О., Томма Р. П. Досвід підготовки поліцейських кадрів у зарубіжних країнах. *Південноукраїнський правничий часопис*. Київ. 2018, В. 4 (4). Ч. 2. С. 92-95.

КРИМІНАЛЬНІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПОНЯТТЯ ЯК ЧАСТИНА ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ

Дорошенко Тетяна

курсантка 2-го курсу факультету № 1 КННІ Донецького державного університету внутрішніх справ, рядовий поліції
науковий керівник:

Городецька Марина

доцентка кафедри організації досудового розслідування факультету № 1 КННІ Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, підполковник поліції

Вивчення правової культури суспільства потребує аналізу його правового життя під певним кутом зору. Особливого значення для дослідження набуває категорія «культура», за допомогою якої в науці визначають багатогранне, поліфункціональне і, відповідно, досить складне явище.

Актуальність дослідження обраної теми доповіді визначається тим, що вона розкриває роль правової культури як важливого елемента правової системи України, визначає її місце у системі правових цінностей.

Вплив права на культуру, а культури на право традиційно розглядається через категорію «правова культура». Правова культура – це лише одна маленька цеглина великого будинку, який має назву культура загальна. Категорія «правова культура» є однією з якісних характеристик правової системи країни, яка посідає надзвичайно важливе місце в загальній теорії права. Існують певні складнощі щодо визначення цього поняття. Така ситуація пояснюється тим, що ні у філософії, ні в інших суспільних науках немає однозначного підходу до розуміння феномену культури.

Ю. Шемшученко підкреслює: «Право і культура є взаємопов'язаними, взаємодіючими категоріями, оскільки право є елементом культури суспільства, його соціальною цінністю» [1].

Правова культура припускає відповідні знання людьми певних положень чинного законодавства, порядку його реалізації, уміння користуватися даними знаннями при застосуванні норм права, їх виконанні. Розрізняють правову культуру суспільства, в цілому, і правову культуру особистості. Причому ці два поняття є взаємозалежними. Чим більше освічених у правовому відношенні особистостей є у суспільстві, тим вищою буде правова культура даного суспільства. Правова культура особистості, будучи компонентом правової культури суспільства, виражає ступінь і характер розвитку суспільства, так чи інакше забезпечує соціалізацію особистості та правомірну діяльність особи.

Складовим компонентом правової культури є правові поняття. Окреслені методи та мета утворення поняття. Шукані спільні ознаки предметів утворюють шукане поняття. Саме в цьому розумінні Кант визначав поняття як «узагальнене уявлення або як уявлення того, що є спільним для багатьох об'єктів»[2].

Пошук такої спільності становить важливу передумову, яка дозволяє пізнавально орієнтуватися у цьому складному світі, робить його прозорим. Так, наприклад, Моріс Шлік вбачав «у виявленні чогось подібного ключовий момент будь-якого пізнання. Пізнання є знаходження подібного, пізнання є впізнанням того чи цього. Коли таким чином ми намагаємося дійти визначення загального поняття, то цим самим ми бажаємо віднайти у різноманітності предметів певну спільність – спільність, завдяки якій цю різноманітність можна охопити як єдине ціле, встановивши порядок його організації. Ця спільність є підставою результативної постановки питань. Для філософії права йдеться в першу чергу про виявлення тих ознак, на підставі яких об'єднуються всі правові норми і які дозволяють відокремити останні від інших норм поведінки»[2].

Поняття правової культури має багато площин і відтінків: це – культура чинності самого права, відповідність правових норм загальноновизнаним еталонам, стандартам, науково-теоретичним визначенням тощо; висока обізнаність суспільства з основними засадами, принципами, положеннями чинного законодавства, їх суворе дотримання; узгодженість правових норм із міжнародними угодами, внутрішніми традиціями, звичаями і загальною культурою народу. Вона є одним з культурних надбань людства, передбачає високий рівень внутрішніх переконань особистості, знань і вмінь, що реалізуються в правовій сфері й забезпечують ефективне втілення в життя загальнолюдських правових ідеалів. Складовими прогресу є створення та охорона правових цінностей, що забезпечують безконфліктне існування суспільства; запобігання протиправній діяльності суб'єктів суспільних відносин тощо.

Правове поняття є складовою частиною правової культури. Культура - це також світ значень, які людина вкладає у свої твори та дії [3]. Правовим артефактом у даному разі виступає не тільки сам термін правового поняття, але й значення, яке ми йому надаємо.

Так, враховуючи вживаність терміну «компетенція», наприклад, Ю.О. Тихомиров дослідив співвідношення різних понять за методом понятійних рядів, дійшов висновку, щодо поняття «компетенції», яке можна виділити як базове, ключове для публічного права. Тоді як інші є видовими поняттями, які покликані відображувати різні грані явищ у публічно-правовій сфері суспільства і держави[4].

Вірним є визначення того, що поняття є комбінацією ознак, спільних для багатьох предметів. Проте які з наявних спільностей ми виокремлюємо і «схоплюємо» в нашому понятті, залежить від того, що саме у певний момент нас цікавить. У якості прикладу можна навести дискусії щодо використання понять: суб'єкти та учасники кримінального процесу, процесуальні та слідчі дії, запобіжні та примусові заходи, контроль та нагляд, затвердження та санкціонування, та, нарешті, визначення самого поняття «кримінальний процес». Чітке регламентування у законодавстві правових понять виключило б привід до наукових дискусій у кримінальному процесі, результати яких не можуть бути вичерпними за своєю суттю та не представляють практичної цінності [5, с. 27].

Література:

1. Шемшученко Ю. С. Теоретичні засади взаємодії права і культури // Міжнародна наук.-практ. конф. Х.: МП «Леся», 1997.
2. Циппеліус Р. Філософія права К: Видавництво Тандем. 2000. 278с.
3. Оборотов Ю. М. Теорія держави та права (прагматичний курс): Екзаменаційний довідник. Одеса: Юридична література, 2004. 184 с.
5. Тихомиров Ю.А. Теория компетенции. Москва: Издание г-на Тихомирова М.Ю., 2005.
6. Городецька М. С. Кримінально-процесуальна компетенція слідчого органів внутрішніх справ : дис... канд. юрид. наук : 12.00.09. Дніпропетровськ: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2010. 271 с.

ВІКТОР МИКОЛАЙОВИЧ БЕСЧАСНИЙ – ВЕЛИКА ПОСТАТЬ В ІСТОРІЇ ДЮІ

Кацаран Дмитро

курсант 2-го курсу факультету № 2 Донецького державного університету
внутрішніх справ, рядовий поліції
науковий керівник:

Філіпенко Анастасія

доцентка кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету № 2
Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент

Ім'я ректора Донецького юридичного інституту МВС України добре відоме й знане в наукових колах України і світу, адже Віктор Миколайович Бесчастний є автором понад 200 наукових праць, у тому числі 20 монографій; 45 підручників, навчальних і навчально-методичних посібників; 117 статей у фахових виданнях; активним організатором і учасником сотень конференцій та інших наукових заходів різних рівнів. Потужний науковий потенціал В. М. Бесчастного викликає захоплення і подив водночас, надихає й мотивує до роботи кожного зі співробітників закладу вищої освіти, а також здобувачів та здобувачок вищої освіти окриляє, вселяє віру у свої сили.

Біля 17 років (з 2003 до 2020 року) очолював навчальний заклад Бесчастний Віктор Миколайович – доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України.

Саме під керівництвом Віктора Миколайовича, Донецький юридичний інститут МВС України здобув свій статус провідного закладу вищої освіти Донецького регіону та одного з кращих вишів України, який натеper входить до 200 найкращих закладів вищої освіти України.

За час керівництва інститутом Віктора Миколайовича Бесчастного у місті Донецьку на всіх формах навчання вищу освіту здобували більше 4000 курсантів, слухачів та студентів – представників усіх регіонів України, а щорічний випуск складав майже тисячу спеціалістів-правознавців, які й натеper працюють не лише в Донецькій області та усіх куточках України, а й за кордоном.

До 2014 року інститут здійснював підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», «спеціаліст», «магістр» за спеціальностями «Правознавство» та «Правоохоронна діяльність» на 6 факультетах: факультет

кримінальної міліції (спеціалізація: карний розшук, оперативно-розшукова діяльність в сфері інформаційних технологій, боротьба з економічними злочинами); факультет міліції громадської безпеки (спеціалізація: інспекторський склад підрозділів адміністративної служби міліції та адміністративно-правова); слідчо-криміналістичний факультет (спеціалізація: слідство та дізнання, слідчі з розслідування ДТП, судова експертиза, експерт-криміналіст); факультет безпеки дорожнього руху (спеціалізація: безпека дорожнього руху, адміністративно-правова діяльність підрозділів ДАІ); факультет заочного та дистанційного навчання (спеціалізація: карний розшук, адміністративно-правова); факультет права (на умовах повної компенсації витрат на навчання) (спеціалізація: господарчо-правова, фінансово-правова, кримінально-правова, цивільно-правова).

Особливе місце серед навчальних підрозділів інституту посідав факультет заочного та дистанційного навчання працівників ОВС, який здійснював ступеневу підготовку фахівців із числа практичних працівників міліції для органів внутрішніх справ без відриву від основної роботи. Розпочавши своє функціонування у 1964 році як навчально-консультаційний пункт Київської вищої школи МВС СРСР, спочатку заочне відділення, а пізніше факультет заклав основу майбутнього юридичного вузу.

До структури Інституту також входили магістратура, ад'юнктура, курси післядипломної освіти, науково-дослідний центр психотренінгових технологій, курси підготовки водіїв категорії «В», «С», «D», курси довузівської підготовки, три науково-дослідні лабораторії.

Ад'юнктура інституту працює з 1997 року. До 2014 року вона готувала наукові та науково-педагогічні кадри для здобуття наукових ступенів кандидатів наук за науковими спеціальностями 12.00.07 – теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право; 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність; 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень. На різних формах в ад'юнктурі Інституту навчалися 150 осіб.

З 2007 року в інституті функціонують курси довузівської підготовки, покликані допомогти майбутнім абітурієнтам успішно скласти зовнішнє незалежне тестування та вступити до інституту.

У 2008 році відкрито магістратуру із щорічним набором 30 осіб.

З 2009 року в Інституті функціонувала науково-дослідна лабораторія з безпеки дорожнього руху. Головним завданням якої було впровадження наукових досягнень у практичну діяльність органів внутрішніх справ, а отже – зближення теорії і практики.

У складі Інституту працювали унікальні структурні підрозділи, зокрема науково-дослідний центр психотренінгових технологій. Створений у результаті

плідної співпраці з Нюрнберзькою школою поліції (Баварія) у 2002 році як позаштатна лабораторія соціально-психологічних технологій, цей підрозділ саме за підтримки ректора Бесчастного Віктора Миколайовича набув рівня науково-дослідного центру. Висококваліфіковані співробітники-науковці займалися розробкою унікальних авторських тренінгових програм, спрямованих на формування у працівників ОВС психологічної готовності до впевнених дій в екстремальних ситуаціях, навичок комунікації та вирішення психологічних проблем, що виникають у службовій діяльності. За час існування центру підготовку за різними тренінговими програмами пройшли більше 2,5 тисяч осіб і майже всі вони відмічають актуальність і ефективність такої роботи. Стали традиційними і дуже популярними серед спеціалістів міжнародні науково-практичні конференції, які проводяться на базі центру щороку у травні.

Особливою увагою Віктора Миколайовича приділялася постійному розширенню міжнародного співробітництва, вивчення можливостей використання передового зарубіжного досвіду в удосконаленні професійної підготовки працівників органів внутрішніх справ. Ця актуальна проблема має важливе значення для вітчизняної юридичної науки і правоохоронної практики. Спеціалісти Інституту переконані, що застосування передового зарубіжного досвіду дозволить не лише поліпшити навчання в Інституті, а й переорієнтувати роботу ОВС України із силових і адміністративних методів на більш демократичні, спрямовані передусім на допомогу населенню, на захист прав і свобод людей, забезпечення безпеки населення у повсякденному житті, а отже – на формування довіри народу до міліції й поліції.

На незліченних міжнародних конференціях викладачі, здобувачі та здобувачки вищої освіти обмінювались досвідом, а також брали участь у міжнародних стажуваннях та спільних проектах, які були організовані ЗВО – всі вони є підтвердженням процесу європейської інтеграції, який впроваджувався та наразі продовжує втілюватись в Донецькому державному університеті внутрішніх справ.

Донецький юридичний інститут зростає у буквальному сенсі. Зводилися нові навчальні корпуси, закінчувалось будівництво медико-оздоровчого комплексу і курсантської їдальні. У найближчій перспективі планувалися – спортивний манеж з басейном, будівництво бібліотечного комплексу, навчально-житлового комплексу для курсантів, житлового будинку для співробітників інституту та багато інших цікавих проектів.

У червні 2014 року, з огляду на події, що відбувалися у Донецькій області, організував передислокацію з території інституту портативної комп'ютерної техніки, матеріально-технічної бази та співробітників інституту до міста Маріуполь, де забезпечував діяльність оперативного штабу, здійснював заходи щодо організації відновлення документообігу навчального закладу та діяльності

структурних підрозділів, організував пропозиції щодо визначення перспективи подальшої діяльності інституту, як вишу-переселенця.

Саме під керівництвом Віктора Миколайовича була здійснена передислокація інституту до міста Кривого Рогу, де інститут відновив освітньо-наукову діяльність у двох навчальних корпусах за адресами: вул. Степана Тільги, 21 та вул. Співдружності, 92, а згодом і відновив таку діяльність у місті Маріуполі, де натеper функціонують факультет № 2 (просп. Луніна, 89) та Маріупольський центр первинної професійної підготовки «Академія поліції» (просп. Будівельників, 145).

Віктор Миколайович завжди вірив у перемогу, у колектив ЗВО, у силу згуртованості і єдності колективу, професіоналізм та людську гідність, і саме завдяки цим пріоритетам інституту, усупереч усім викликам долі, вдалося пережити лихоліття, зневіру і з новою силою, упевнено й сміливо заявити про себе.

Література:

1. Історія у фактах та постатях. Офіційний веб-портал Донецький юридичний інститут МВС України. URL : <https://www.dli.donetsk.ua/about-history/about-history-facts>

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ДОНЕЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

Кириленко Андрій

курсант 3-го курсу факультету № 1 Донецького державного університету
внутрішніх справ, рядовий поліції
наковий керівник:

Крушеницький Андрій

викладач кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 1
Донецького державного університету внутрішніх справ, капітан поліції

«І чужому навчайтесь, й свого не цурайтесь». На нашу думку, ці слова, які, доречі, належать Тарасу Григоровичу Шевченку, є найдоцільнішими при розкритті теми щодо міжнародного співробітництва у підготовці майбутніх

правоохоронців нашої держави. Донецький державний університет внутрішніх справ (далі – ДонДУВС), котрий ще зовсім недавно мав статус інституту, протягом всього існування приділяє цьому особливу увагу та не залишається осторонь.

Так, на сучасному етапі розвитку міжнародних відносин, роботі міжнародних організацій у різноманітних сферах міждержавної діяльності надається великого значення. Україна бере активну участь у роботі багатьох міжнародних органів, діяльність яких пов'язана із вирішенням різних питань правоохоронної діяльності [1, www].

Міжнародна співпраця ДонДУВС з іноземними навчальними закладами та правоохоронними органами була започаткована у лютому 1994 року зі встановлення партнерських відносин з IV Управлінням поліції особливого призначення м. Нюрнберг (земля Баварія ФРН).

Системна робота у сфері міжнародного поліцейського співробітництва була вперше реалізована у вересні 2004 року за підсумками підписання Протоколу про наміри між Донецьким юридичним інститутом та IV Управлінням поліції особливого призначення м. Нюрнберга щодо співпраці з підготовки та підвищення кваліфікації фахівців та керівних кадрів міліції (поліції). На новий рівень співпраця з навчальними закладами та підрозділами поліції Баварії вийшла в червні 2006 року після активізації та системного забезпечення партнерських відносин з Фондом Ганса Зайделя за безпосередньої участі заступника головного керівника Фонду Ганса Зайделя доктора Райнера Гепперта та керівника Представництва Фонду Ганса Зайделя в Україні (м. Київ) Сергія Вікторовича Загорного [2, www].

Позитивні реалії сьогодення. Станом на теперішній час, ДонДУВС активно співпрацює більш як з десятьма країнами. Серед них – Німеччина, Китай, Латвія, Грузія та інші країни, завдяки співробітництву з котрими, здобувачі вищої освіти мають надзвичайну можливість покращити свій пакунок знань задля відданої та, насамперед, якісної служби, а участь у спільних проектах говорять про реальність євроінтеграційних проектів, що відбуваються в університеті.

5 лютого 2020 року між Міністерством внутрішніх справ України та Агентством Європейського Союзу з підготовки співробітників правоохоронних органів укладено Робочу домовленість, і здобувачі вищої освіти ДонДУВС вже отримують нові знання завдяки їй. Для прикладу, нещодавно курсанти почали проходити відбір для участі у курсах з англійської мови від CEPOL, у підсумку здібні та вправні безкоштовно, завдяки цій домовленості, отримують міжнародні сертифікати, котрі будуть підтверджувати їх знання англійської мови на відповідному рівні.

Метою цієї Робочої домовленості є визначення порядку взаємодії між Міністерством внутрішніх справ України та Агентством Європейського Союзу з

підготовки співробітників правоохоронних органів, зокрема обсяг та форми участі представників Української Сторони в роботі СЕРОЛ, а також створення сприятливих умов для здійснення взаємовигідного співробітництва.

Співробітництво згідно із цією Робочою домовленістю передбачає:

1) визначення можливих видів підтримки з боку Української Сторони при організації тренінгів та заходів СЕРОЛ;

2) участь представників Української Сторони в тренінгах та заходах СЕРОЛ та участь співробітників правоохоронних органів ЄС, що здійснюють діяльність у сфері юстиції та внутрішніх справ, у тренінгах, організованих Українською Стороною;

3) подальшу гармонізацію стандартів підготовки співробітників правоохоронних органів у контексті транскордонного співробітництва;

4) розширення обміну найкращими практиками та надання Українській стороні доступу до загальнодоступних ресурсів електронної мережі СЕРОЛ, що визначені як розділи, доступні для зареєстрованих користувачів мережі e-Net, але недоступні для незареєстрованих користувачів, в обсязі, необхідному для досягнення мети цієї Робочої домовленості [3, www].

Таким чином, можемо впевнено стверджувати, що в ДонДУВС міжнародне співробітництво у підготовці майбутніх правоохоронців було, є і продовжує розвиватися.

Література

1. Україна як учасник міжнародного співробітництва з питань правоохоронної діяльності. Конспект лекцій з дисципліни «Міжнародне співробітництво у сфері правоохоронної діяльності». Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро, 2016. URL: <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/1115/9.1.pdf> (дата звернення: 01.05.2021).

2. Міжнародне співробітництво Донецького юридичного інституту як важлива складова діяльності навчального закладу. *Публікація відділу організації наукової роботи на офіційному сайті Донецького юридичного інституту від 28 липня 2015 року.* URL: <https://www.dli.donetsk.ua/news/2015-07-28> (дата звернення: 01.05.2021).

3. Робоча домовленість між Міністерством внутрішніх справ України та Агентством Європейського Союзу з підготовки співробітників правоохоронних органів (СЕРОЛ). *Офіційний сайт Верховної ради України.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_002-20#Text (дата звернення: 01.05.2021).

ІСТОРІЯ ДОНДУВС: МИНУЛЕ ТА СУЧАСНІСТЬ

Кобець Тетяна

студентка 3-го курсу факультету № 3 Донецького державного
університету внутрішніх справ
науковий керівник

Хоббі Юлія

доцентка кафедри державно-правових дисциплін та публічного управління
факультету № 3 Донецького державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

Донецький Юридичний Інститут МВС України (ДЮІ МВС України) – вищий навчальний заклад який базується одразу в двох містах (Кривий-Ріг та Маріуполь), що не є стандартною практикою розташування вищів на території України, має III - IV рівень акредитації. Нещодавно, наказом МВС України від 12.04.2021 року № 260 був перейменований на Донецький державний університет внутрішніх справ (ДонДУВС). На даний момент функціонує 3 факультети у м. Маріуполь та 2 у м. Кривий-Ріг які здійснюють підготовку фахівців для підрозділів кримінальної поліції, органів досудового розслідування, підготовку фахівців за державним замовленням освітнього ступеня «бакалавр» та «магістрат» на денній та заочній формі навчання як за кошти фізичних, так і юридичних осіб.

Історія створення Дон ДУВС України бере свій початок у селищі Новожданівка Харцизького району Сталінської області після створення у 1961 року спеціальної середньої школи міліції. Очолював заклад Чекін Василь Артемович – полковник внутрішньої служби та герой великої вітчизняної війни. Будівництво навчального закладу, набір кваліфікованих кадрів, переобладнання корпусів для підготовки майбутніх міліціонерів проходило шаленим темпом.

Правильна організація роботи дала можливість вже наступного року випустити 130 молодих офіцерів міліції.

У 1965 році розпочинається процес передислокації тодішньої школи з селища Новожданівка до обласного центру. Це, привело к багатьом змінам у навчальному закладі, що в підсумку підвищило рентабельність закладу в очах тодішніх майбутніх офіцерів. Можна сміливо сказати, що під керівництвом І. Г. Світича розпочалась розбудова основної бази Дон ДУВС (будівництво шкільного містечка та корпусів) [1]

Керівництво Володимира Івановича Муравйова запам'яталось стабільною роботою навчального закладу, без будь яких суттєвих змін, як це було у попередників. 12 років наполегливої праці запам'ятались не лише випуском тисячох кваліфікованих офіцерів Радянського Союзу, а також випуском спеціалістів для країн Африки та Азії. Дозвіл на навчання іноземців говорить нам по перше – про розвиток навчального закладу, а по друге – вказує на високий професіоналізм як керівництва закладу, так і усього робочого колективу школи. У загальній кількості було підготовлено близько 300 спеціалістів для таких країн як:

- Конго;
- Гвінеї;
- Лаосу;
- Камбоджі;
- В'єтнаму;
- Афганістану;
- Ємену. [2]

У зв'язку з розпадом Радянського Союзу, а також тодішньої реорганізації системи освіти Донецька спеціальна середня школа міліції була перейменована на Донецьке училище міліції МВС України.

Великою датою для нашого закладу є 8 лютого 1993 року. Саме у цей день на базі Донецького відділення заочного навчання Української академії внутрішніх справ та Донецького училища міліції при Донецькому державному університеті було створено Донецький інститут внутрішніх справ (ДІВС).

Першим ректором став генерал-лейтенанта міліції Титаренко Юрій Леонтійович. За час його керівництва (1989 - 2003) у закладі відбулись суттєві зміни:

1. Відбувся набір майбутніх офіцерів з осіб, які лише закінчили школу та не служили в армії (через деякий час це стало стандартною практикою для Дон ДУВС України);
2. За функціонувало 3 факультети і 8 кафедр.

Через напружену ситуацію у рідному місті Дон ДУВС Донецьку, та неможливості подальшого навчання студентів та курсантів на цій території навчальному закладу довелось тимчасово переїхати у м. Маріуполь. Через деякий час відповідно до наказу МВС України вже Донецький Юридичний Інститут перебрався до м. Кривий-Ріг. [3]

На сьогоднішній день Донецький Юридичний Інститут який у квітні 2021 року наказом МВС України від 12.04.2021 року № 260 був перейменований на Дон ДУВС (Донецький Державний Університет Внутрішніх Справ) базується одразу у двох містах: Маріуполь та Кривий Ріг.

Дивлячись на сьогоднішній курс керівництва вищого навчального закладу, можна сміливо сказати що зміни, які відбулися під керівництвом Вітацького Сергія Сергійовича надихають на розвиток університету та дають надію на щасливе майбутнє нашого вищого закладу [4].

Отримання статусу університету безпосередньо вплине на вибір абітурієнтів щодо вступу у ряди нашого університету та підвищить рівень довіри людей до навчального закладу, що у свою чергу підвищить кількість студентів та курсантів як і в Маріуполі, так і в Кривому Розі. В одночас статус університету розширить базу надання освітніх послуг шляхом відкриття нових спеціальностей (що неможливо було зробити коли заклад був інститутом). Находження університету одразу у двох великих містах країни зробить доступнішим отримання вищої освіти для громадян та підвищить наявність кваліфікованих кадрів у правоохоронній системі.

Література

1. ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ, РОЗВИТКУ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ФАКУЛЬТЕТУ № 1 ДОНЕЦЬКОГО ЮРИДИЧНОГО ІНСТИТУТУ У МІСТІ КРИВИЙ РІГ URL: <https://www.dli.donetsk.ua/news/2018-10-05-4>
2. РИВОРИЗЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ДЮІ МВС УКРАЇНИ URL: <https://www.dli.donetsk.ua/knni2111>
3. ІСТОРІЯ У ФАКТАХ ТА ПОСТАТЯХ URL: <https://www.dli.donetsk.ua/about-history/about-history-facts>
4. ІСТОРІЯ У СПОГАДАХ URL: <https://www.dli.donetsk.ua/about-history/main-about-memories>

ВИДАТНІ ПОСТАТІ ДЮІ В ІСТОРІЇ ТА СУЧАСНОСТІ

Ковальова Яна

студентка 3-го курсу факультету № 3 Донецького державного університету
внутрішніх справ
науковий керівник:

Іванюта Наталя

завідувачка кафедри цивільного, трудового права та права соціального
забезпечення Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор
юридичних наук, доцент

Донеччина як освітній осередок по праву славиться своїми давніми традиціями і численними здобутками. Серед вишів регіону вагоме місце посідає Донецький юридичний інститут МВС України, який ось уже упродовж 55 років готує висококваліфіковані кадри для підрозділів ОВС та юридичних установ України.

Історія Донецького юридичного інститута розпочалася ще зі спеціальної середньої школи міліції у 1961, яка спочатку знаходилася в селі Новожданівка Харцизького району Сталінської області. Який на той період часу очолював офіцер внутрішньої служби полковник Василь Артемович Чекін (1919-1976).

Герой Вітчизняної війни, досвідчений викладач та професійний військовий. Василь Артемович швидко зібрав групу кваліфікованих викладачів, організував навчальний процес для нової школи міліції та відремонтував будівлі та споруди для підготовки кваліфікованих кадрів. Перший випуск 1962 року – це лише 130 молодих офіцерів міліції, але й така кількість правоохоронців стала доброю підпругою для шахтарського краю [1].

Довгий час заклад був школою міліції, вона накопичувала цінний практичний досвід у підготовці високоякісних працівників правоохоронних органів та сформувала традицію постійного набуття знань, цілеспрямованого обслуговування та надійності.

Згодом, на зміну полковнику Чекіну В.А. прийшов Іван Григорович Світич, який очолював вже Донецьку спеціальну школу з 1964 до 1977 року.

У 1965 році школу міліції було передислоковано на нове місце, де і розпочалося будівництво та становлення бази Донецького юридичного інститута. Саме в ці роки ДССШМ стало провідним закладом з підготовки спеціалізованих кадрів не тільки для України на той період часу.

Розвиток школи тривав досить стрімко та у 1977 на посаду начальника ДССШМ був призначений Володимир Іванович Муравйов. За роки його керівництва школа міліції підготувала чимало кадрів для країн Африки, Азії та звісно України. До початку 1992 року було підготовано 300 офіцерів для правоохоронних структур Конго, Гвінеї, Лаосу, Камбоджі, В'єтнаму, Афганістану та Йємену.

У березні 1992 року Донецьку спеціальну середню школу міліції було реорганізовано у Донецьке училище міліції МВС України. Датою створення вищого навчального закладу було 8 лютого 1993 року. Донецький державний університет, коли на базі Донецького відділення заочного навчання Української академії внутрішніх справ та Донецького училища міліції при Донецькому державному університеті було створено Донецький інститут внутрішніх справ (ДІВС). Саме в цей час на чолі вже з четвертим керівником інститут став функціонувати як Донецький інститут внутрішніх справ. Заслужене визнання прийшло завдяки наполегливій роботі всього колективу під керівництвом першого ректора генерал-лейтенанта міліції Титаренка Юрія Леонтійовича [2].

На початку розвитку в інституті було три факультету та вісім кафедр. Та вже сьогодні у складі інституту є 6 факультетів, 22 кафедри, 3 науково-дослідні лабораторії, науково-дослідний центр психотренінгових технологій, магістратура, ад'юнкатура та інші новостворені підрозділи.

Період з 2003 до 2020 року ректором Донецького юридичного інституту МВС України став Бечастний Віктор Миколайович – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України. Саме під його керівництвом ВНЗ набув цього статусу. Віктор Миколайович доклав чимало зусиль для розвитку інституту, як провідного закладу вищої освіти, який і надалі входить до 200 найкращих закладів освіти України. Інститут був ліцензований на надання освітніх послуг, пов'язаних з одержанням за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр», «спеціаліст», «магістр». Інститут було визнано акредитованим за III рівнем зі спеціальностями «Правознавство», «Правоохоронна діяльність» та за IV рівнем зі спеціальності «Правознавство».

Віктор Миколайович приділяв особливу увагу постійному розширенню міжнародної співпраці, вивчаючи використання передового зарубіжного досвіду для покращення можливостей підготовки персоналу правоохоронних органів. Донецький юридичний інститут зростає у буквальному сенсі. Зводилися нові навчальні корпуси, закінчувалось будівництво медико-оздоровчого комплексу і курсантської їдальні. У найближчій перспективі планувалися – спортивний манеж з басейном, будівництво бібліотечного комплексу, навчально-житлового комплексу для курсантів, житлового будинку для співробітників інституту та багато інших цікавих проектів. З 15 січня 2020 року Віктор Миколайович Бечастний обіймає посаду керівника Секретаріату Конституційного Суду України.

На його зміну прийшов новий ректор, доктор юридичних наук, професор, полковник поліції Сергій Сергійович Вітвіцький. За час керівництва Сергій Сергійович досяг того, до чого, мабуть, йшли всі його попередники, а саме - статусу Донецького державного університету внутрішніх справ України. Цей статут є важливим етапом в розвитку та житті колективу та студентсько-

курсантського товариства, бо це нові можливості, інший рівень освіти та сучасні горизонти подальшого розвитку.

Література

1. Кожне покоління примножує славу нашої альма-матер. *Громадське суспільство*. № 7. 2010. URL: <http://veche.kiev.ua/journal/1948/>
2. Виконавчий апарат Донецької обласної ради щиро вітає колектив Донецького юридичного інституту МВС України з ювілеєм - 60-річчям від дня заснування! URL: <http://donbassrada.gov.ua/?lang=ua&sec=04.01&iface=Public&cmd=shownews&args=id:5531>

АКСІОЛОГІЧНИЙ МЕТОД У ЮРИДИЧНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

КУЛІШ Єлизавета

курсантка 2-го курсу факультету № 1 КННІ Донецького державного
університету внутрішніх справ, рядовий поліції
науковий керівник:

ГОРОДЕЦЬКА Марина

доцентка кафедри організації досудового розслідування факультету №1 КННІ
Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, підполковник поліції

За останні десять років в Україні значно активізувалося дослідження методології правознавства, що, відповідно, є позитивним явищем з огляду на необхідність відходу від догматичної дослідницької парадигми державно-правових закономірностей. До пізнавального інструментарію правових явищ додано значну кількість новітніх підходів, наприклад синергетичний, кібернетичний тощо. При цьому слід відзначити також той факт, що значна частина дослідників говорить про право як соціокультурне явище, а питання аксіологічного підходу до пізнання правових явищ фактично залишається відкритим, що і зумовлює актуальність дослідження.

На думку такого автора, як В. С. Бігуна, основою аксіологічного підходу є «визнання людини найвищою соціальною цінністю та визнання права цінністю, формою відображення і способом втілення людських цінностей. Застосування цього підходу дозволяє встановити, що закономірністю формування, прояву й розвитку ціннісних властивостей відношення людини й права є розвиток і поступальне здійснення гуманістичної природи права. Одним із проявів такого

здійснення є поступ як філософсько-правової та політико-правової думки, так і політико-правової практики у напрямі визнання та утвердження людини «найвищою соціально-правовою цінністю» [1, с. 4].

Аксіологія дуже тісно пов'язана зі світоглядом та ідеологією. Автор С.А. Калінін вважає, що як учення про цінності, взяте у контексті світоглядного розуміння людини, аксіологія дозволяє характеризувати ієрархію цінностей, що склалися стосовно конкретного світогляду й антропології, описувати їх зміст стосовно конкретної цивілізації, взятої у певному історичному часі [2, с. 270].

Наведені слова вкотре вказують на важливість врахування під час дослідження правових явищ їхню належність до різних культур із різними ціннісними установками, що актуалізує питання правового поліцентризму.

Слід зазначити, що питання про цінності, як і питання про право, а саме точніше, право як цінність піднімається у перехідні періоди розвитку суспільства. Необхідно зауважити, що на цьому наголошував видатний німецький філософ права Густав Радбрух, зазначаючи, що право є результатом роботи людського розуму і, відповідно, як і будь-яке творіння людини, його можна зрозуміти лише виходячи з ідеї людини [3, с. 15].

Тематика цінностей і права детермінує використання таких понять, як «менталітет», «культура», «цивілізація» тощо. Важливість використання аксіологічного підходу у дослідженні правових явищ зумовлена і близькістю права та моралі.

У зв'язку з цим слід привести як приклад рішення Європейського суду з прав людини у справі «Вінтер та інші проти Об'єднаного Королівства», яке було прийняте 9 липня 2013 року. Європейським судом з прав людини було розглянуто три окремі випадки трьох заявників, яких було засуджено за вбивства: перший заявник – вбивство, учинене повторно; другий заявник – вбивство батьків, прийомної сестри і її двох малолітніх дітей; а третій – вбивство чотирьох гомосексуалістів. Заявників було засуджено до довічного позбавлення волі без встановлення мінімального терміну, після якого допускається звернення ув'язненого з клопотанням про дострокове звільнення. Заявники стверджували, що таке покарання є несумісним, зокрема, зі ст. 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, яка передбачає, що «Нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню».

Таким чином, слід зробити висновок з усього вищезазначеного, що відхід від догматизму у дослідженні правових явищ, висвітлення права як соціокультурного явища визначає необхідність використання аксіологічного підходу у його взаємодії з принципом правового поліцентризму.

Використання цього підходу є особливо важливим у наукових юридичних дослідженнях. За його допомогою визначається: по-перше, цінність права як

соціального регулятора; по-друге, здатність права втілювати в життя певні цінності, по-третє, ціннісне наповнення права.

Ціннісний (аксіологічний) підхід в методології юриспруденції – це загальна стратегія дослідження, що визначає розгляд права крізь призму його відповідності певним цінностям, які можуть забезпечуватись правом та бути його основою.

Література:

1. Бігун В.С. Людина в праві: аксіологічний підхід : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.12 «Філософія права» / В. С. Бігун ; Нац. акад. внутр. справ України МВС України. К., 2004. 19 с .
2. Калинин С. А. Методологическое измерение аксиологии права. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. Одеса : Юрид. л-ра, 2011. Т. X. С. 269–279.
3. Радбрух Г. Философия права / Г. Радбрух ; пер.с нем. Ю. М. Юмашева. М.: Международные отношения, 2004. 240 с.
4. Вінтер та інші проти Об'єднаного Королівства: Рішення Європейського Суду з прав людини від 9 липня 2013 року. URL: <http://khp.org/1408522184> (дата звернення 10.05.2021).

ІСТОРИЧНИЙ ДИСКУРС ПІДГОТОВКИ ОПЕРУПОВНОВАЖЕНИХ У ДОНЕЦЬКОМУ ЮРИДИЧНОМУ ІНСТИТУТІ

Лупанова Вікторія

курсантка 2-го курсу факультету № 2 Донецького державного університету
внутрішніх справ, рядовий поліції
науковий керівник:

Пекарський Сергій

доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності та інформаційної безпеки,
Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук

Історія нашого навчального закладу сягає далекого 1961 року, коли 60 років тому 28 квітня було створено Сталінську (Донецьку) спеціальну середню школу міліції МВС Української РСР, у складі навчальної частини якої функціонував «Цикл спеціальних дисциплін», де викладалися такі предмети як

оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ, адміністративне право і адміністративна діяльність органів внутрішніх справ, спеціальна техніка та режим таємності в органах внутрішніх справ.

Вже у 1993 році у створеному сумісним наказом Міністерства освіти України та Міністерства внутрішніх справ України № 31/52 від 8.02.1993 р. Донецькому інституті внутрішніх справ на базі циклів утворювалися нові кафедри та факультети. Як стройовий підрозділ інституту наказом МВС України № 370 від 13 червня 1995 р. був утворений факультет економічної безпеки, який готував кадри для державної служби боротьби з економічними злочинами і був переорієнтований на випуск фахівців з колишньої учнівської молоді. Від початку функціонування новоутвореного факультету його очільником був полковник міліції О.М. Левченко. Курсанти факультету здобували освіту кваліфікаційного рівня «спеціаліст» за спеціальністю «Правознавство». Начальником факультету у 1995 р. було призначено полковника міліції В.В. Цанаву. Пізніше факультет очолювали П.М. Дьяченко, Є.В. Мамонов, А.А. Абдулін. З їхніми іменами пов'язана розбудова освітньо-виховної, організаційної, службової діяльності оперського факультету, що став своєрідною візитною карткою всього інституту.

З 10 лютого 2001 року факультет отримує нову назву – факультет кримінальної міліції, який готував кадри освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» та «спеціаліст» для роботи в оперативних підрозділах ОВС за спеціальностями «Правознавство» – для підрозділів боротьби з економічними злочинами і для підрозділів з профілактики та розкриття злочинів у комп'ютерних мережах та «Правоохоронна діяльність» – для підрозділів карного розшуку. Разом з розвитком оперативних підрозділів ОВС розвивався і факультет. З появою нових оперативних підрозділів ОВС, окрім карного розшуку та державної служби боротьби з економічною злочинністю: спеціальних підрозділів боротьби з організованою злочинністю, боротьби з незаконним обігом наркотиків, кримінальної міліції у справах дітей виникла нагальна необхідність готувати фахівців для цих підрозділів. З поширенням кіберзлочинів виникла необхідність готувати фахівців для оперативних підрозділів, які безпосередньо протидіють злочинам такого характеру. Ці зміни знайшли відображення і в діяльності факультету кримінальної міліції: у 2001 році започатковано нову спеціалізацію - «Оперативно-розшукова діяльність в сфері інформаційних технологій».

Факультет об'єднував кафедри оперативно-розшукової діяльності, кримінального права та кримінології; спеціальної техніки, інформатики та інформаційних технологій. Крім того, на факультеті діяли кафедри на громадських засадах. Кафедра спеціальних дисциплін на громадських засадах виступала однією з основних організаційних форм спільної діяльності колективів профілюючих кафедр Донецького юридичного інституту та

структурних підрозділів ГУМВС України в Донецькій області. Діяльність кафедр будувалася на принципах законності, гуманізму, демократизму, колегіальності. Робота Донецького юридичного інституту по співпраці з профільними управліннями ГУМВС України в Донецькій області в рамках діяльності кафедр спеціальних дисциплін на громадських засадах тривала з 2001 року та мала значні позитивні напрацювання. Склад кафедр формувалася з числа науково-педагогічних працівників Донецького юридичного інституту та працівників відповідних відділів, служб і підрозділів ГУМВС України в Донецькій області.

Безпосередньо на факультеті кримінальної міліції функціонували дві кафедри на громадських засадах. Кафедра оперативно-розшукової діяльності на громадських засадах була створена на базі ГУМВС України в Донецькій області та Донецького юридичного інституту ЛДУВС імені Е.О. Дідоренка, до якої входили дві кафедри інституту: кафедра оперативно-розшукової діяльності факультету кримінальної міліції та кафедра спеціальної техніки, інформатики та інформаційних технологій факультету кримінальної міліції. Кафедра була створена відповідно до спільного наказу ДІВС та УМВС України в Донецькій області від 18.09.2001 р. № 564/410 «Про створення кафедри оперативно-розшукової діяльності на громадських засадах» та співпрацювала з управлінням карного розшуку ГУМВС України в Донецькій області. Кафедра кримінального права та кримінології на громадських засадах була створена при УДСБЕЗ ГУМВС України в Донецькій області спільним наказом Донецького юридичного інституту та ГУМВС України в Донецькій області у липні 2009 року.

Керівництвом інституту на чолі з ректором Віктором Миколайовичем Бесчастним приділялась значна увага налагодженню співпраці і з профільними Департаментами та Управліннями МВС України. Безпосередньо керівництвом факультету було налагоджено (на початок 2014 року – прим. автора) співпрацю з: Департаментом карного розшуку, Департаментом Державної служби боротьби з економічною злочинністю, Департаментом боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми, Головним управлінням боротьби з організованою злочинністю, Управлінням боротьби з кіберзлочинністю. У рамках підписаних угод про співробітництво, було налагоджено співпрацю стосовно обміну інформацією, обговорення проектів наукових розробок, взаємного рецензування наукових матеріалів, спільного проведення науково-практичних конференцій, проведення практики та стажування. Саме тому практична спрямованість навчально-виховного процесу на факультеті була мала декілька напрямків роботи:

- забезпечення та удосконалення практичної спрямованості навчально-виховного процесу;
- вивчення та узагальнення передового досвіду;

- впровадження наукових розробок у практичну діяльність органів внутрішніх справ;
- зміцнення зв'язків освітньо-виховної та науково-дослідної роботи зі службовою діяльністю підрозділів правоохоронних органів;
- підвищення кваліфікації науково-педагогічних і практичних працівників;
- удосконалення роботи з кадрами та підвищення авторитету міліції;
- підвищення професійної майстерності практичних працівників;
- наукове та методичне забезпечення діяльності органів внутрішніх справ тощо.

У період 2010-2014 років факультет очолювали О.О. Мозуляка та С.П. Пекарський. Остаточо факультет функціонував як факультет підготовки фахівців для підрозділів кримінальної міліції. За своїми освітньо-кваліфікаційними характеристиками фахівець-юрист факультету володів компетенціями для роботи в оперативних підрозділах ОВС на посадах:

- оперуповноважений карного розшуку;
- оперуповноважений кримінальної міліції у справах дітей;
- оперуповноважений підрозділів боротьби з незаконним обігом наркотиків;
- оперуповноважений підрозділів боротьби з організованою злочинністю;
- оперуповноважений підрозділів боротьби з економічною злочинністю;
- оперуповноважений підрозділів боротьби з кіберзлочинністю та торгівлею людьми.

Курсантське життя було насичене не лише навчанням, але і культурно-масовими та спортивними заходами. Так, з 8 червня 2012 року курсанти факультету заступили на службу, пов'язану з охороною громадського порядку під час проведення чемпіонату Європи з футболу Євро-2012 на дільничні пункти різних районів м. Донецька, а також на територію, прилеглу до «Донбас Арени». Слід зазначити, що м. Донецьк було обране французькою збірною як база під час чемпіонату. Окрім французів курсанти та офіцери мали можливість спілкуватися та супроводжувати інші футбольні збірні та їхніх фанатів. Яскравим моментом проведення футбольних змагань у місті Донецьку став футбольний матч, який не був передбачений регламентом Євро-2012. Таким матчем стала гра команди Донецького юридичного інституту з французькими поліцейськими. Основу команди нашого навчального закладу склали офіцери та курсанти факультету кримінальної міліції. Також частина курсантів факультету грала і за команду французьких поліцейських. Матч відбувся на футбольному полі спортивно-виховного комплексу інституту «Моноліт». Гра була яскрава, насичена гострими моментами. Ніхто не хотів уступати. І як завжди у товариських змаганнях перемогла дружба 3:3. Футбол об'єднав працівників

правоохоронних органів України та Франції. Гравці не відчували ніякого мовного бар'єру і добре розуміли один одного, тому що розмовляли мовою спорту, яка є об'єднує прихильників здорового способу життя.

На факультеті активно функціонувало наукове товариство курсантів, відділи якого працювали на кожному курсі. Також на кожному курсі активно діяли волонтери, які надавали шефську допомогу ветеранам та дитячим закладам. За факультетом підготовки фахівців для підрозділів кримінальної міліції була закріплена (з жовтня 2009 року) комунальна установа Донецької міськради «Міський реабілітаційний центр для дітей-інвалідів «З надією на майбутнє». Окрім того за ініціативи керівництва факультету надавалася волонтерська допомога загальноосвітній школі-інтернату № 10 м. Донецька. Діяльність волонтерської громади факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної міліції організовувалася відповідно до Концепції курсантського та студентського волонтерського руху з надання допомоги членам ветеранської організації і підшефним дитячим інтернатським закладам та Плану робочих заходів волонтерського руху Донецького юридичного інституту на навчальний рік.

Із загостренням соціально-політичної ситуації в м. Донецьку влітку 2014 року у життєдіяльність інституту та факультету значно змінилася, адже навчальний заклад разом з особовим складом був вимушено передислокований спочатку до м. Маріуполь, а потім – до м. Кривий Ріг. Непосильно тяжко було залишати рідні стіни інституту, але вірні присязі українському народові офіцери та курсанти, викладачі виїхали з Донецька, яке тимчасово захопили сепаратисти. Курсанти 2-го та 3-го курсів факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної міліції у 2014 році були переведені на навчання в інші вищі навчальні заклади системи МВС України і успішно продовжили своє навчання в Києві, Одесі, Львові, Дніпропетровську та Харкові. Більшість курсантів факультету було переведено до Харківського національного університету внутрішніх справ.

Питання відновлення освітньої та наукової діяльності навчального закладу на території Донеччини – було найактуальнішим та найболючішим питанням для усього науково-педагогічного колективу вишу. 20 березня 2017 року на базі Маріупольського навчального центру первинної підготовки поліції ГУНП в Донецькій області (на тепер Маріупольський центр ППП «Академія поліції») розпочали діяльність курси первинної професійної підготовки поліцейських, яких вперше було прийнято на службу в підрозділи кримінальної поліції ГУ НП в Донецькій області. А вже 17 липня 2017 року у Маріуполі відбувся урочистий випуск та складання Присяги слухачами ДЮІ МВС України та Маріупольського центру ППП «Академія поліції».

Остаточо в м. Маріуполі Донецької області була відновлена підготовка майбутніх оперуповноважених з першим набором курсантів за спеціалізацією

«кримінальна поліція» в серпні 2017 року коли курсанти 2017 року набору розпочали підготовку на табірних зборах, а вже 1 вересня розпочався освітній процес. На тепер підготовка майбутніх оперуповноважених проводиться у Донецькому державному університеті внутрішніх справ в Маріуполі та в Кривому Розі за спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність» за спеціалізацією «кримінальна поліція».

ПІДГОТОВКА БАЗИ МАЙБУТНЬОГО ДОНЕЦЬКОГО ЮРИДИЧНОГО ІНСТИТУТУ МВС УКРАЇНИ

Любчич Дар'я

курсантка 1-го курсу факультету № 1 КННІ Донецького державного університету внутрішніх справ, рядовий поліції
науковий керівник:

Краснощока Андрій

доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки факультету № 1 Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат педагогічних наук

Визначним роком в історії становлення Донецького юридичного інституту МВС України став саме 1964 рік. Адже саме в цей час Донецька спеціальна середня школа міліції змінює свою прописку та передислоковується з селища Новожданівка Харцизького району безпосередньо до міста Донецьк.

Очолив у 1964 році Донецьку середню школу міліції полковник міліції Іван Григорович Світич, який увійшов до літопису ДЮІ МВС України як перший ректор закладу вищої освіти. Адже за часи його керівництва з 1964 по 1977 роки було розпочато новий етап становлення навчального закладу та формування його колективу[4].

Крім того розпочалося будівництво шкільного містечка, яке довгі роки буде основною базою Донецького юридичного інституту МВС України[2].

70-ті роки стали часом утвердження ДССШМ як провідного спеціалізованого навчального закладу в системі підготовки правоохоронних кадрів не лише для України, а й для всіх регіонів колишнього Радянського Союзу.

Світич Іван Григорович народився 20 грудня 1920 року в селі Гречному Петриківського району Дніпропетровської області у родині селянина. У неповні 18 років розпочав свій трудовий шлях у колгоспі «Червоний колос», де працював до прийому на військову службу.

З 15 жовтня 1940 року до 5 квітня 1943 року проходив службу червоноармійцем, а згодом - заступником політрука роти 231-го полку Конвойних військ НКВС. З квітня 1943 року – він курсант Військово-політичного училища НКВС, а з 25 червня 1943 року - курсант Саратовського Військового училища військ НКВС, яке закінчив у 1944 році та був направлений на оперативну роботу й перебував старшим оперуповноваженим оперативного відділу Управління табору 217 НКВС СРСР до червня 1947 року.

З червня 1947 року розпочав службову діяльність у органах міліції – у Маїївському відділі МВС у Донецькій області.

За 7 років роботи у цьому відділі він став досвідченим оперативником, набув досвіду управління міліцейськими підрозділами. У березні 1955 року був висунутий на керівну посаду начальника Харцизького райвідділу міліції. Працюючи на цій посаді поступив на заочне відділення у Харківський юридичний інститут, який закінчив у 1959 році та здобув фах юриста.

У травні 1962 року Світича І.Г. був призначений заступником начальника Управління міліції обласного центру-міста Донецька, де працював до листопада 1964 року.

Наказом МОГП УРСР від 28.11.1964 року був призначений начальником Донецької спеціальної середньої школи міліції. У червні 1965 року школа була передислокована у місто Донецьк і з цього періоду, під керівництвом Світича І.Г. фактично розпочалося становлення навчального закладу, формування його колективу.

Інтенсивно було проведене будівництво шкільного містечка, яке й сьогодні є базою Донецького юридичного інституту. Керуючись набутим досвідом оперативної роботи у практичних органах Світич І.Г. спрямував зусилля педагогічного колективу на висококваліфікованих спеціалістів. Згодом заклад став одним з провідних у системі підготовки кадрів для міліції.

Своєю наполегливою працею Світич І.Г. завоював авторитет на довіру не тільки серед співробітників органів внутрішніх справ, а й у населення району, міста, області. Його тричі обирали депутатом рад різних рівнів, а держава відзначила його службу 11 нагородами.

У липні 1977 року полковник міліції Світич І.Г. звільнився з ОВС за віком [1].

16 вересня 1989 року Іван Григорович Світич пішов із життя, похований на своїй малій Батьківщині селищі Тречне, Петриківського району Дніпропетровської області [3].

Література:

1. Бережемо пам'ять про полковника міліції Івана Григоровича Світича – очільника донецької спеціальної середньої школи міліції з 1964 до 1977 року. - URL: <https://www.dli.donetsk.ua/news/2014-05-12-04> (дата звернення: 07.05.2021).

2. Звитяжний шлях вишу-переселенця. – URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/irbis_nbuv/cgiirbis_64 (дата звернення: 07.05.2021).

3. З нагоди 100-річчя від дня народження полковника міліції Івана Григоровича Світича – очільника Донецької спеціальної середньої школи міліції з 1964 до 1977 року — представники ДЮОІ відвідали його могилу. - URL: <https://osvita.mvs.gov.ua/news/z-nagodi-100-richchya-vid-dnya-narodzhennya-polkovnika-miliciyi-ivana-grigorovicha-sviticha-ochil-nika-donec-koyi-special-noyi-seredn-oyi-shkoli-miliciyi-z-1964-do-1977-roku-predstavniki-dyui-vidvidali-jogo-mogilu> (дата звернення: 07.05.2021).

4. У Донецькому юридичному інституті МВС України вшанували пам'ять Івана Світича. - URL: <http://www.golos.com.ua/article/340420> (дата звернення: 07.05.2021).

НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПОЛІЦЕЇСТИКИ ФАКУЛЬТЕТУ №1 КННІ

Майорова Ірина

курсантка 2-го курсу факультету № 1 Донецького державного університету
внутрішніх справ, рядовий поліції
науковий керівник:

Рекуненко Тетяна

т.в.о. завідувачки кафедри правоохоронної діяльності та поліцейстики
факультету № 1 КННІ Донецького державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

Навчання у закладі вищої освіти має свої особливості основні з яких є наукове пізнання, формування дослідницьких умінь, ознайомлення з передовим науковим досвідом, отримати навички дослідницької роботи, засвоїти відповідні методи науково-дослідницької діяльності. Участь у науково-дослідницьких роботах зводиться до індивідуальної діяльності як студентів, так і курсантів.

В жовтні 2020 року у зв'язку із реорганізацією інституту було створено кафедру правоохоронної діяльності та поліцейстики. Вона стала правонаступником кафедри адміністративно-правових дисциплін. З метою забезпечення розвитку молодих науковців на базі кафедри було створено науковий гурток студентів та курсантів. Керівником наукового гуртка було призначено доцента кафедри Рекуненко Тетяну Олександрівну. На перших зборах наукового гуртка було обрано голову – Суботіну Анастасію та секретаря наукового гуртка – Майорову Ірину.

За досить короткий час спільно з науковими керівниками з числа досвідчених науковців кафедри курсанти та студенти прийняли участь у VI Всеукраїнській конференції молодих вчених та виступили з тезами доповідей. Тема заходу: «Актуальні питання адміністративного права та процесу». В онлайн-конференції активну участь взяли здобувачі вищої освіти з понад 11 вищих навчальних закладів України. До редакційної колегії надійшло понад 83 тез наукових доповідей учасників конференції. За результатами заходу було підготовлено збірник матеріалів VI Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених на тему «Актуальні питання адміністративного права та процесу».

24 листопада 2020 року за ініціативи кафедри правоохоронної діяльності та поліцейстики спільно з кафедрою адміністративного права і процесу та митної безпеки Університету державної фіскальної служби України було організовано та проведено Міжвузівський круглий стіл, на якому зі своїми доповідями виступили члени наукового гуртка кафедри Суботіна Анастасія та Майорова Ірина.

Незважаючи на складні епідеміологічні умови та карантинні обмеження, науковці кафедри приймають активну участь у Міжнародних конференціях, а саме V Міжнародна науково-практична конференція «Priority directions of science and technology development», яка відбулась 24-26 січня 2021 року.

Та не лише науковими здобутками відрізняються наші гуртковці, в рамках підписання Меморандуму про співпрацю із «Центром соціально-психологічної реабілітації для дітей» у м. Кривий Ріг було відвідано заклад та передано для дітей набір канцелярських товарів, які зможуть розрадити їх дозвілля.

З березня 2021 року науковий гурток кафедри очолила Цуркаленко Юлія Володимирівна під керівництвом керівника гуртка приймається активна участь в програмі «Лицарі темряви». Його ідея полягає у формуванні у школярів і школярок культури безпеки на дорозі у темний час доби. Триватиме проект до 1 червня. Протягом цього часу курсанти та курсантки ДонДУВС разом з представниками патрульної поліції проводитимуть навчальні інтерактивні заняття та майстер-класи із виготовлення флікерів для школярів і школярок усіх шкіл Кривого Рогу.

В рамках проведення навчальних занять та окремо з керівником гуртка є можливість працювати та знайомитися з умовами роботи в «Кімнаті дружньої до дитини». Ця кімната створена для морально-психологічної адаптації дітей, які постраждали від насильства в родині.

14 травня 2021 року на базі факультету № 1 відбудеться Всеукраїнська науково-практична конференція: «Регіональні особливості злочинності: сучасні тенденції та стратегії протидії» в якій будуть брати участь представники наукового гуртка кафедри правоохоронної діяльності та поліцейстики.

Науковий гурток кафедри правоохоронної діяльності та поліцейстики – це шанс не тільки проявити свої можливості, а й дізнатися багато нового, що знадобиться в практичній діяльності поліцейського.

Література:

1. Всеукраїнська науково-практична конференція [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <file:///C:/Users/user/Documents/14.05.2021.1.pdf>.
2. Лицарі безпеки [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.dli.donetsk.ua/news/2021-03-19-1>.
3. Науково-дослідна робота майбутнього фахівця [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://core.ac.uk/download/pdf/83099961.pdf>.
4. Стаття [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.dli.donetsk.ua/news/2020-12-02-3>.

РОЗВИТОК НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК СКЛАДОВОЇ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ ТА ЮРИСТІВ

Мала Людмила

курсантка 2-го курсу факультету № 2 Донецького державного університету
внутрішніх справ, рядовий поліції
науковий керівник:

Філіпенко Анастасія

доцентка кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету № 2
Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент

Науково-дослідна діяльність стала важливою частиною сучасної освіти. Формування навичок науково-дослідної діяльності студентів, студенток, а також курсантів та курсанток закладів вищої освіти (далі – ЗВО) є важливим засобом

підвищення ефективності навчання у вищій школі. Тому її необхідно розширяти з урахуванням основних напрямків розвитку закладів вищої освіти. В умовах кредитної системи навчання в ЗВО розвиток навичок науково-дослідної діяльності студентів й курсантів формуються відповідно принципам: цілісності; доцільності; мобільності; відповідності рівня теоретичної та практичної підготовки майбутнього фахівця і творчого особистісного потенціалу.

Науково-дослідна діяльність виконує важливу функцію, тому вона повинна відповідати вимогам сучасної освіти. При цьому вона не тільки має освітній ефект, пов'язаний з отриманням професійних знань і навичок, а й впливом на розширення досвіду студентів й курсантів, формуванням їх особистісних якостей та оволодінням необхідними знаннями для ведення науково-дослідної діяльності.

Головним в формуванні навичок є те, що необхідно дозволити реалізувати найбільшою мірою творчий потенціал студента й курсанта. Розвиток якості викладання, не повинен перешкоджати процесам розвитку наукової та дослідницької діяльності і інновацій. Тому ми ще раз наголошуємо на важливості науково-дослідної діяльності і її практики в подальшому розвитку і вдосконалення якості, конкурентоспроможності та інтересів майбутніх фахівців. Важливим елементом змісту науково-дослідної діяльності студентів й курсантів ЗВО є рівень сформованості науково-дослідних навичок вирішення наукометодичних завдань у конкретній практичній області. У зв'язку з цим соціально-психологічна і функціональна готовність студента й курсанта до науково-дослідної діяльності розглядається нами як цілісна характеристика особистості, що включає в себе когнітивний, мотиваційний та діяльний компоненти, які забезпечують оптимальне функціонування здобувачів та здобувачок вищої освіти в нових умовах діяльності. Ця готовність припускає наявність: сформованих ціннісних орієнтацій, мотивів науково-дослідної діяльності, дослідницьких умінь і якостей особистості. Високий рівень сформованості названих компонентів, їх прояв в науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти як суб'єктів власного становлення є показником якості процесу навчання студентів та курсантів основам науково-дослідної діяльності [1].

В цілому дві великі складові науково-дослідної діяльності здобувачів вищої освіти утворюють завершене коло розвитку в системі підготовки фахівця – формування творчої особистості. Для успішного навчання здобувачів та здобувачок вищої освіти основам дослідницької діяльності важливу роль відіграють питання її організації та управління. Організаційна діяльність передбачає послідовну узгоджену взаємодію частин цілого, комплекс дій, які дозволяють вирішити поставлені завдання в обумовлені і прогнозовані терміни. Як вважають фахівці, до завдань організації входить подолання психологічних

бар'єрів, створення сприятливої, творчої атмосфери, в якій з найбільшим ефектом виявилось б прагнення до науково-дослідницької діяльності [2].

На основі аналізу науково-педагогічної літератури, навчальної, науково-дослідної діяльності здобувачів та здобувачок вищої освіти нами був зроблений висновок, щодо необхідності науково-дослідної діяльності:

- зміст дослідної діяльності студентів, курсантів знаходить своє вираження в навчанні методології науково-дослідної діяльності;
- в розвитку у студентів, курсантів умінь і навичок науково-дослідного пошуку;
- в удосконаленні самоосвіти в процесі науково-дослідної діяльності;
- у розвитку науково-дослідних здібностей у слухачів ЗВО.

Що стосується самої методики роботи під час формування навичок науково-дослідної діяльності слід дотримуватися методичних рад, які стали результатом багаторічних спостережень [3].

У законі України «Про вищу освіту» здобувачі та здобувачки вищої освіти мають такі права: моральне та/або матеріальне заохочення за успіхи у навчанні, науково-дослідній роботі; участь у науково-дослідних, дослідно-конструкторських роботах, конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, публікація своїх робіт; користування навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою базою закладу вищої освіти; участь в обговоренні та вирішенні питань поліпшення навчально-виховного процесу, науково-дослідній роботі, призначенні стипендій, організації вільного часу, побуту, оздоровлення; захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства; безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту; безкоштовне користування у закладах вищої освіти бібліотеками, інформаційними фондами, послугами навчальних, наукових, медичних та інших підрозділів закладу вищої освіти [4, ст. 62].

Для реалізації нових підходів в розвитку професійної освіти, на думку П. Рожкова, потрібні: апробація й втілення нових освітніх професійних програм, педагогічних та інформаційних технологій в навчальний і дослідницький процеси; створення нових науково-дослідних напрямків в області здоров'язбереження; довгострокове планування об'ємів підготовки кадрів з вищою професійною освітою, розширення системи додаткової професійної освіти; зміцнення навчально-спортивної і матеріально-технічної бази освітніх закладів вищої професійної освіти; обмін досвідом підготовки високопрофесійних кадрів із зарубіжними країнами, включаючи стажування; забезпечення підготовки фахівців високої кваліфікації відносно основних видів їх майбутньої професійної діяльності [5, с. 6-7].

Важливою перспективою підготовки високопрофесійних фахівців в Україні, фахівець О. Марченко, бачить у впровадженні сучасних інформаційних та практичних технологій; підвищенні кваліфікації науково-педагогічних кадрів;

вільному доступі до системи Інтернет та електронної пошти; міжнародному співробітництві для підвищення кваліфікації майбутніх фахівців, обміні сучасним науково-методичним і практичним досвідом з науково-освітніми закладами, укладенні договорів про наукове і творче співробітництво з провідними науково-дослідними інститутами, виробництвами, а також ознайомленні, обміні практичним досвідом та літературою з кафедрами, які здійснюють підготовку високопрофесійних фахівців [6, с. 49].

Отже, процес формування навичок науково-дослідної діяльності переслідує цілі, які полягають в систематизації, закріпленні, поглибленні і розширенні теоретичних знань і практичних умінь здобувачів та здобувачок вищої освіти; сприяють розвитку інтересу до наукового пошуку, розуміння зв'язку науки і практики. В цілому науково-дослідна діяльність здобувачів та здобувачок вищої освіти – це цілеспрямований процес, за допомогою якого студенти й курсанти освоюють нові знання і вміння, збагачують розуміння життя і свої творчі здібності. Доцільність заняття науково-дослідною діяльністю виражається в спрямованості на осмислення і вирішення різного роду проблем практичного і пізнавального плану, а також в орієнтації на сприятливі зміни в соціальному статусі, пов'язані з підвищенням освітнього рівня.

Література:

1. Угольков В.В. Роль Интернета в обучении иностранных языков в вузе. *Сборник научно-исследовательских работ*. Вып 9. 2009.С. 117–121.
2. Павлович Т.С. К вопросу об организации самостоятельной работы при обучении иностранному языку. *Новые технологии в современном процессе обучения: материалы I Республиканской научно-практической конференции в г. Полоцке, 2003*. Новополоцк, 2003. С. 374-376.
3. Крюкова О.П. Эффективная коммуникация между учителем и учащимся в учебной среде, опосредованной компьютером: проблемы и решения (на материале обучения английскому языку). *Теория и практика коммуникации*. Вестник РКА. Вып. 2 /Под общ. ред. И.Н. Розиной. Ростов-на-Дону: Изд-во ИУБиП, 2004. С. 85-93.
4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1556-18> (дата звернення: 04.05.2021)
5. Рожков П. Развитие физической культуры и спорта – приоритетное направление социальной политики государства. *Теория и практика физической культуры*. 2002. № 1. С. 2-8.
6. Марченко О. Перспективы подготовки специалистов по физической реабилитации в Украине. *Медична реабілітація, курортологія, фізіотерапія*. 2008. № 1 (53). С. 47-49.

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ДОНЕЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ В ПЕРІОД 1961-1993 РР.

Михальченко Дмитро

курсант 2-го курсу факультету № 1 Донецького державного університету
внутрішніх справ, рядовий поліції
науковий керівник:

Крушеницький Андрій

викладач кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 1
Донецького державного університету внутрішніх справ, капітан поліції

Донецький державний університет внутрішніх справ (далі – ДонДУВС) бере початок своєї історії зі створення у 1961 року Сталінської (Донецької) спеціальної середньої школи міліції, яка спочатку розташовувалась у селищі Новожданівка Харцизького району Сталінської області, а в подальшому - у місті Донецьку [1, www].

З 1961 по 1964 рік Сталінську (Донецьку) спеціальну середню школу міліції МВС УРСР очолював – Чекін Василь Артемович, який народився 18 березня 1919 року в Новосибірській області (ст. Каргат). У достатньо стислий проміжок часу, Чекін В.В. швидко сформував кваліфікований педагогічний, офіцерський колектив, організував навчально-виховний процес, будівництво і переобладнання корпусів для новоствореної міліцейської школи, покликаної забезпечити підготовку правоохоронних кадрів у першу чергу для Донбасу та всієї республіки. Перший випуск 1962 року становив усього 130 молодих офіцерів міліції. Тривалий час навчальний заклад функціонував як школа, накопичуючи неоціненний практичний досвід підготовки висококваліфікованих правоохоронців, створюючи традиції наполегливого здобуття знань, відданого служіння справі, надійності та професіоналізму. У 1964 році навчальний заклад передислоковано, де школа отримала свою постійну прописку у Київському районі м. Донецька до 2014 року.

З 1964 по 1977 рік Донецьку спеціальну середню школу міліції МВС УРСР очолював полковник міліції - Світич Іван Григорович, який народився 20 грудня 1920 р. у с. Тречному, Петриківського району Дніпропетровської області. Під чітким керівництвом І.Г. Світича почався новий етап становлення спеціальної середньої школи міліції МВС УРСР, а також формування його колективу. Згодом заклад став одним із провідних у системі підготовки кадрів для міліції, І. Г. Світич своєю напористою працею завоював авторитет і довіру не тільки серед працівників органів внутрішніх справ, а й у населення району, міста й області. Його тричі обирали депутатом рад різних рівнів, а держава його

працю відзначила 11 нагородами. Серед них медалі: «За бойові заслуги», «За відзнаку в службі громадського порядку», «За трудову доблесть» та інші.

З 1977 по 1989 рік навчальний заклад очолював полковник міліції - Муравйов Володимир Іванович, який народився 4 січня 1928 року у м. Донецьку. За період служби в органах внутрішніх справ його було нагороджено: орденом «Знак пошани», медалями «За бездоганну службу» 1-го, 2-го, 3-го ступенів, «50 років Радянській міліції», «За відмінну службу по охороні громадського порядку», «За доблесну працю», «Ветеран праці», нагрудними знаками «Заслужений працівник міліції», «За відмінну службу в МВС», «Відмінник міліції». Дозвіл на організацію спецкурсу для підготовки іноземців став своєрідним визнанням найвищого професіоналізму всього педагогічного колективу школи. За 12 років його керівництва у Донецькій спеціальній середній школі міліції було підготовлено тисячі гідних солдатів правопорядку та близько 300 спеціалістів-офіцерів для правоохоронних структур іноземних країн.

З 1989 по 2003 рік навчальний заклад очолював генерал-лейтенант міліції - Титаренко Юрій Леонтійович, який народився 13 червня 1936 р. у с. Пінчуках Гребінківського району Київської області. Маючи за плечима великий досвід роботи у владних структурах та служби в органах внутрішніх справ, Титаренко Ю.Л. вніс вагомий вклад в подальший розвиток навчального закладу [2, www].

У квітні 1992 року вперше було сказано про можливість прийому на навчання до ВНЗ системи МВС випускників загальноосвітніх шкіл, які не служили у Збройних силах. Це було опубліковано в журналі «Радянська міліція» стаття Ю. Л. Титаренка. Через деякий час в тому ж 1992 році у Донецькому училищі міліції відбувся перший такий набір.

У березні 1992 року Донецьку спеціальну середню школу міліції було реорганізовано спочатку у Донецьке училище міліції МВС України, а з 8 лютого 1993 року (що є датою народження вищого навчального закладу) на базі Донецького відділення заочного навчання Української академії внутрішніх справ та Донецького училища міліції було створено Донецький інститут внутрішніх справ (ДІВС) при Донецькому державному університеті. Інститут розпочинав свій розвиток із 3 факультетів і 8 кафедр, які входили до його структури [3, с. 744].

Отже слід підкреслити, що в період з 1961 по 1992 рік Донецька спеціальна середня школа міліції МВС УРСР мала найталановитіших керівників, які за роки свого управління створили фундамент для побудови сучасного, потужного та всім відомого закладу вищої освіти, яким на теперішній час є Донецький державний університет внутрішніх справ.

Література:

1. Донецький юридичний інститут: історія успіху, довжиною у 60 років // публікація з офіційного сайту громадської організації «CISID» [URL:http://cisid.org.ua/2020/09/10](http://cisid.org.ua/2020/09/10) (дата звернення: 06.05.2020)
2. Історія у фактах та постатях// публікація з офіційного сайту Донецького юридичного інституту» [URL:https://www.dli.donetsk.ua/about-history/about-history-facts](https://www.dli.donetsk.ua/about-history/about-history-facts) (дата звернення: 06.05.2020)
3. Донецький інститут внутрішніх справ // Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол. Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1998.Т. 2 : 744 с. (дата звернення: 06.05.2020).

ВИДАТНІ ПОСТАТІ ДЮІ В ІСТОРІЇ ТА СУЧАСНОСТІ

Нескреба Тетяна

курсантка 1-го курсу факультету № 1 Донецького державного університету
внутрішніх справ, рядовий поліції

науковий керівник:

Суюсанов Лут

завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Донецького державного
університету внутрішніх справ, кандидат історичних наук, доцент

Володимир Іванович Муравйов народився 4 січня 1928 року у місті Донецьку. Свою службову діяльність в органах внутрішніх справ Володимир Іванович розпочав оперуповноваженим ВБРСВ (Відділ боротьби з розкраданням соціалістичної власності) УВС Донецької області.

У 1977 році полковника міліції, Володимира Івановича Муравйова, призначили начальником Донецької спеціальної середньої школи міліції. Понад 12 років він займав цю посаду. За цей період, Володимир Іванович зробив значний внесок у розбудову та становлення навчального закладу, а також підготував тисячі гідних солдатів правопорядку.

Особливе значення має те, що на базі ДССШМ було організовано спеціальний курс для підготовки фахівців із країн Азії та Африки. Ця подія стала своєрідним визнанням найвищого професіоналізму педагогічного колективу школи,

особливо її начальника, Володимира Івановича Муравйова. До початку 1992 року було підготовлено близько 300 висококваліфікованих офіцерів для правоохоронних структур іноземних країн-союзників.

Під керівництвом Володимира Івановича Донецька школа міліції була визнана найкращою школою підготовки правоохоронців у СРСР. У 1986 році Муравйов запровадив більш ефективну трирічну систему підготовки спеціалістів-офіцерів для країн третього світу. Володимир Муравйов був відданий своїй справі.

Майже 40 років Муравйов Володимир Іванович віддав службі в органах внутрішніх справ. За цей період він зарекомендував себе як дисциплінарний офіцер, грамотний, справедливий, вимогливий до себе та підлеглих керівник та отримав багато нагород, ось деякі із них: орден «Знак пошани», медалі «За бездоганну службу» 1-го, 2-го, 3-го ступенів, «50 років Радянській міліції», «За відмінну службу по охороні громадського порядку», «Ветеран праці», нагрудні знаки «Заслужений працівник міліції», «За відмінну службу в МВС» та інші.

У травні 1989 року Володимир Іванович Муравйов пішов у відставку. Навіть, будучи на пенсії, Володимир Іванович не раз навідувався до інституту та спостерігав за її покроковим становленням. Він підтримував відносини з особовим складом, курсантами та студентами інституту.

Родина Муравйових – це поліцейська династія. Дружина Володимира Івановича Муравйова займала посаду капітана міліції. Спочатку вона працювала в Донецькій спеціальній середній школі міліції, пізніше займалася розшуком та справами неповнолітніх. Діти Володимира Івановича також пішли по стопах батька й матері. Дочка закінчила Московську академію Міністерства внутрішніх справ, а син – Ленінградське вище військово-політичне училище.

Література:

1. Історія у постатях - Освітній портал Донецького юридичного інституту МВС України.
2. Стаття "Бережемо пам'ять про Володимира Івановича Муравйова та рівняємося на віддану справі служіння народу людину" - Освітній портал Донецького юридичного інституту МВС України.

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ У СИСТЕМІ МВС УКРАЇНИ (НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ): ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

Овчар Марія

студентка 2-го курсу факультету № 2 КННІ Донецького державного
університету внутрішніх справ

науковий керівник:

Веселов Микола

професор кафедри державно-правових дисциплін факультету № 2 КННІ
Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних
наук, доцент

Безпека дорожнього руху (далі – БДР) – це стан процесу (системи) дорожнього руху, що визначає ступінь (рівень) захищеності учасників дорожнього руху від дорожньо-транспортних пригод та їх наслідків. До 2015 року головним органом, на який покладалося забезпечення БДР в Україні була Державна автомобільна інспекція (далі – ДАІ), що входили до системи органів МВС України. Організація підготовки фахівців (правоохоронців) у сфері забезпечення БДР в Україні має свою власну історію, яка на певному етапі нероздільно стала пов’язана з Донецьким юридичним інститутом МВС України. Процес історичного становлення підготовки відповідних фахівців умовно можна розподілити на чотири етапи:

1) створення та функціонування Донецької республіканської школи підготовки молодшого та середнього начальницького складу дорожнього нагляду міліції;

2) створення та функціонування Донецького училища міліції МВС України;

3) функціонування факультету БДР (факультету підготовки фахівців для підрозділів ДАІ) Донецького юридичного інституту МВС України;

4) ліквідація ДАІ, реформування МВС України, утворення Національної поліції та підготовка кадрів для підрозділів превентивної діяльності та патрульної поліції в сучасних умовах.

Розширення мережі доріг, значне збільшення числа транспортних засобів та підвищення інтенсивності руху на дорогах України на початку другої половини ХХ ст., поставили перед керівництвом Державтоінспекції завдання якісної підготовки фахівців цієї служби. Тому в 1970 році у м. Донецьку була створена Донецька республіканська школа підготовки молодшого та середнього начальницького складу дорожнього нагляду міліції. Спочатку вона розміщувалася у двох будівлях на території коксохімцеху Донецького металургійного заводу. Школа була розрахована на 250 місць, а чисельність постійного викладацького складу 27 чоловік. Термін навчання в школі становив 4 місяці. За перше десятиліття навчання пройшли 6254 курсанти. На базі школи також проходили курси підвищення кваліфікації державтоінспекторів і старших інспекторів дорожнього нагляду. Протягом 1985-1989 років проводилося будівництво нового комплексу школи ДАІ, який був розрахований на 350 осіб – школу перейменували в навчальний центр УВС.

16.03.1993 р. Постановою Кабінету Міністрів України № 189 та наказом МВС України від 31.03.1993 р. № 175 на базі училища професійної підготовки працівників міліції УВС Донецької області було утворено як самостійну установу освіти Донецьке училище міліції.

Донецьке училище міліції МВС України здійснило 8 наборів курсантів і встигло зробити 5 випусків – 672 офіцерів для підрозділів ДАІ. Термін навчання в училищі становив 3 роки. Підготовка співробітників для підрозділів ДАІ велася за програмою молодшого спеціаліста-юриста і по завершенню навчання курсантам присвоювалося первинне спеціальне офіцерське звання «лейтенант міліції». Значний вклад у розвиток всеукраїнської кузні кадрів для підрозділів ДАІ зробив ректор училища полковник міліції А. О. Писарєв. Крім того, у навчальному закладі працювало багато досвідчених викладачів та офіцерів: В. К. Коробкін, Л. І. Суюсанов, О. В. Бугрим, Є. В. Зозуля, Г. М. Борель, Р. М. Макаров, С. В. Єгоров, М. В. Моро, А. І. Кучерявець, О. М. Несін, О. П. Карфидов, В. О. Шмаков, Г. В. Петров, В. А. Петров та ін.. Навчання курсантів проводилося на циклах: «дисципліни державного контролю безпеки дорожнього руху»; «профілактичної діяльності ДАІ»; «гуманітарних і соціально-економічних дисциплін»; «правових дисциплін»; «управління та інформаційно-технічного забезпечення ОВС»; «бойової, спеціальної та фізичної підготовки». Під час навчання курсанти кожен семестр проходили ознайомчі практики в районних відділеннях міліції міста Донецька; виробничі практики на автопідприємствах, навчальні практики та стажування в територіальних органах і стройових підрозділах ДАІ [1].

У лютому 2001 року закінчується історія Донецького училища міліції. Новий час став пред'являти нові, підвищені вимоги до офіцерів ДАІ. Настала гостра необхідність у комплектуванні підрозділів ДАІ офіцерами з вищою освітою. 10.02.2001 р. Наказом МВС України № 96 на базі Донецького училища міліції МВС України був створений факультет № 4 (підготовки співробітників підрозділів ДАІ) Донецького інституту внутрішніх справ МВС України.

Факультет здійснював підготовку фахівців (для роботи на посадах: інспектора з адміністративної практики; інспектора з оформлення ДТП та дізнання; інспектора з розшуку; старшого інспектора ДПС; інспектора з організації профілактичної роботи; інспектора РЕД) на базі повної загальної середньої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за напрямом підготовки «Правознавство» (спеціалізація «Безпека дорожнього руху») за денною формою навчання. Щорічний набір курсантів становив 130 осіб. Термін навчання складав 4 роки [2]. За рахунок факультету БДР у своєму складі Донецький юридичний інститут був базовим підрозділом серед вищих навчальних закладів МВС України, який готував офіцерські кадри для підрозділів ДАІ. У складі факультету діяли три кафедри: «організації служби та дізнання в підрозділах ДАІ», «адміністративної діяльності підрозділів ДАІ»,

«спеціальних дисциплін». До того ж багато навчальних дисциплін викладалися науково-педагогічним складом кафедр інших факультетів та загальноінституцьких кафедр. Крім того, з 2009 року у складі факультету БДР була створена та функціонувала науково-дослідна лабораторія з проблем удосконалення нормативно-правового регулювання БДР, головним завданням якої було впровадження наукових досягнень у практичну діяльність органів внутрішніх справ.

У зв'язку з військовим конфліктом та самопроголошенням терористичних утворень (ДНР та ЛНР) на Сході України, зокрема на території Донецької області в 2014 році, ДЮІ МВС України був змушений тимчасово перебазуватися спочатку до м. Маріуполя, а потім до м. Кривого Рогу Дніпропетровської області (основна база). Нажаль ці заходи та скрутне становище вишу-переселенця змусили здійснити низку структурно-організаційних заходів, скорочення та ліквідацію деяких підрозділів. Було ліквідовано факультет БДР. Крім того, це співпало з реформуванням системи МВС України, ліквідацією міліції, утворенням Національної поліції України. В складі нової поліції не знайшлося місця для служби ДАІ. Цей підрозділ було ліквідовано, його функції з організації та забезпечення БДР перейшли до новоутворених підрозділів патрульної поліції та підрозділів поліції превентивної діяльності. Протягом 2015-2020 років Інститут здійснював заходи щодо відновлення навчального закладу та діяльності його структурних підрозділів, впевнено посівши місце серед закладів зі спеціальними умовами навчання системи МВС України. У його складі зараз функціонують факультети (як у м. Кривий Ріг, так і у м. Маріуполь) з підготовки курсантів – майбутніх фахівців для підрозділів поліції превентивної діяльності та патрульної поліції.

У 2021 році Донецький юридичний інститут МВС України здобув статус державного університету внутрішніх справ. На сьогодні керівництво та основні адміністративні служби вишу повернулися до Приазов'я Донеччини (м. Маріуполь). Але на Криворіжжі продовжує діяти та розвиватися Криворізький навчально-науковий інститут нашого Університету у складі якого також є «курсантський» факультет № 1, а також функціонує науково-дослідна лабораторія з проблем правоохоронної діяльності, яку поправу можна вважати спадкоємницею тієї науково-дослідної лабораторії, яка забезпечувала розв'язання проблем правового регулювання у сфері БДР. Науково-педагогічним складом кафедр факультету № 1 КННІ викладаються такі навчальні дисципліни як «Оформлення матеріалів ДТП», «Забезпечення БДР» тощо.

Враховуючи, що багато курсантів-випускників нашого навчального закладу йде працювати до підрозділів поліції, які продовжують вирішувати питання безпеки дорожнього руху, вважаємо, що наразі є доцільним зміцнення

навчального та наукового потенціалу за цим напрямком, а саме – необхідно створити спеціалізовану кафедру забезпечення безпеки дорожнього руху.

Тож, можна зробити висновок, що становлення напрямку підготовки фахівців для забезпечення безпеки дорожнього руху у складі правоохоронних органів (спочатку міліції, а потім Національної поліції) в Україні пройшло непростий поступовий шлях. Різноманітні економічні, технологічні, соціально-політичні перетворення впливали на способи та форми організації цієї підготовки (навчання) фахівців. Беззаперечно, що Донецький юридичний інститут відіграв у цьому значну роль. Незважаючи на суттєві трансформації у структурі МВС, зокрема Національної поліції України, забезпечення БДР залишається пріоритетним завданням для підрозділів поліції (патрульної поліції, деяких підрозділів поліції превентивної діяльності), а Донецький державний університет внутрішніх справ і його структурні підрозділи має всі можливості продовжувати займати лідируюче місце у підготовці висококваліфікованих фахівців у цій сфері державної діяльності.

Література:

1. Кузница кадров ГАИ. Из истории факультета ГАИ Донецкого юридического института МВД Украины. URL: <http://dum2000.narod.ru/Histori/histori2.htm> (дата звернення: 05.05.2021).

2. Факультет безпеки дорожнього руху Донецького юридичного інституту. URL: http://bdr-dui.narod.ru/head_data/history.html (дата звернення: 05.05.2021).

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ДЮІ МВС УКРАЇНИ ЯК ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ВІД ЗАСНУВАННЯ ДО СЬОГОДЕННЯ

Панкова Дар'я

курсантка 2-го курсу факультету № 2 Донецького державного університету
внутрішніх справ, рядовий поліції
науковий керівник:

Ромашенко Вікторія

доцентка кафедри тактико-спеціальної підготовки факультету № 2 Донецького
державного університету внутрішніх справ, кандидат педагогічних наук

Історія становлення Донецького юридичного інституту МВС України як закладу вищої освіти на сьогодні є актуальною темою, так як інститут у квітні 2021 року змінив статус та назву на Донецький державний університет внутрішніх справ. За цей час заклад подолав багато складностей та отримав

безліч перемог, він славиться своєю силою, давніми традиціями та численними здобутками.

Інститут свій початок бере ще з 1961 року, від Сталінської (Донецької) спеціальної середньої школи міліції (1961 р.), яка спершу розташовувалась у селищі Новожданівка Харцизького району Сталінської області. Очолював заклад гвардії полковник внутрішньої служби Чекін Василь Артемович (1919–1976). Герой Великої Вітчизняної війни, досвідчений педагог, професійний військовий, Василь Артемович швидко сформував кваліфікований педагогічний, офіцерський колектив, організував навчально-виховний процес, будівництво і переобладнання корпусів для новоствореної міліцейської школи, покликаної забезпечити підготовку правоохоронних кадрів, у першу чергу, для Донбасу та всієї республіки. Перший випуск 1962 року становив усього 130 молодих офіцерів міліції [1].

Протягом деякого часу заклад накопичував свій досвід та готував правоохоронців як в школі, виховуючи курсантів та вкладаючи в них знання, що і відклалося на сьогодні.

У 1964 році заклад освіти передислоковано і школа отримує свою постійну прописку у Київському районі м. Донецька до 2014 року. У 1992 році школу міліції було реорганізовано спочатку у Донецьке училище міліції МВС України, а з 8 лютого 1993 року (що є датою народження закладу вищої освіти) на базі Донецького відділення заочного навчання Української академії внутрішніх справ та Донецького училища міліції було створено Донецький інститут внутрішніх справ при Донецькому державному університеті, який у 2004 році отримав сучасну назву – Донецький юридичний інститут МВС України. З вересня 2005 до вересня 2007 заклад освіти було іменовано як Донецький юридичний інститут Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка [2].

У 2014 році Донецький юридичний інститут МВС України тимчасово переведено з м. Донецьк до м. Маріуполь Донецької області, а вже з жовтня 2014 року відповідно до наказу МВС України заклад передислоковано до м. Кривого Рогу через напружену суспільно-політичну ситуацію, що склалася у Донецькій області. На сьогодні у м. Маріуполь функціонує Маріупольський центр первинної професійної підготовки «Академія поліції» Донецького юридичного інституту МВС України мета якого полягає в належному забезпеченні первинної професійної підготовки осіб, яких вперше прийнято на службу в поліцію. Важливо зазначити, що Маріупольська міська влада 16 травня 2017 року передала в користування Донецькому юридичному інституту МВС України три будівлі, які розташовані за адресами: м. Маріуполь, проспект Будівельників 145, вул. Луніна, 89 та вул. Нахімова, 7 (загальна площа яких складає 16000 м²). Призначення зазначених будівель – стати навчальними корпусами для підготовки майбутніх офіцерів поліції та цивільних юристів.

Вже в квітні 2021 року, на день свого 60-річчя, заклад освіти змінив статус. Наразі це – Донецький державний університет внутрішніх справ (ДонДУВС). На сьогодні колектив та здобувачі ДонДУВС творять нову історію зі старими традиціями.

Отже, за 60 років свого існування, закладом освіти було подолано чимало перешкод та пройдено нелегкий шлях від школи міліції до університету внутрішніх справ. *Per aspera ad astra!*

Література:

1. Донецький юридичний інститут МВС України. *Вікіпедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Донецький_юридичний_інститут_МВС_України
2. Донецький юридичний інститут МВС України. *Сайт закладу освіти*. URL: <https://www.dli.donetsk.ua/about-inf>

АНТРОПОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У ЮРИДИЧНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Поемчук Марина

курсантка 2-го курсу факультету № 1 КННІ Донецького державного університету внутрішніх справ, рядовий поліції
науковий керівник:

Городецька Марина

доцентка кафедри організації досудового розслідування факультету № 1 КННІ Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, підполковник поліції

Застосування певного методологічного підходу у науковому дослідженні визначає те наукове підґрунтя, яке надає основні вихідні поняття, принципи та погляди для проведеного дослідження. Головною ознакою застосування

антропологічного підходу у юридичних дослідженнях є орієнтування на захист основоположних прав людини, визнання їх найвищою цінністю. Зупинимося на більш докладному розгляді антропологічного підходу.

В антропології особлива увага приділяється проблемам, що виникають у зв'язку з новими явищами в побутовому житті та біологічному бутті сучасної людини. Тому необхідно звернути увагу на поєднання теоретичних і практико-прикладних аспектів антропології права. При цьому варто уникати двох крайностей, продемонстрованих зарубіжною наукою. Перша з них — це захоплення фактологічною стороною справи без яких-небудь розгорнутих вихідних методологічних засад і прикінцевих теоретичних узагальнень. Інша крайність полягає у недостатній увазі до емпіричних засад, чим характеризуються, зокрема, майже всі напрямки так званої юридичної антропології, абстрактно-теоретичний рівень якої не поступався філософії права. В антропології права теоретичний і практико-прикладний аспекти повинні бути скоординовані, оскільки юридична антропологія є одночасно і теоретично, і емпірично орієнтованою дисципліною. [1, с. 309].

Для характеристики особливостей антропологічного підходу можна зробити невелике порівняння з протилежним йому підходом, а саме соціологічним. Особливістю антропологічного підходу, на відміну від соціологічного, є обумовленість управління персоналом соціальними факторами, природою людини як родової істоти, що має основні потреби в їжі, одязі, безпеці, волі.

Сьогодні антропологічний підхід виходить насамперед з таких принципів, як:

1. Сталість, інваріантність фундаментальних родових якостей людини як істоти біологічної, соціальної і розумової (духовної), що споконвічно володіє волею.

2. Універсальність людини, єдності людського роду і незалежно від етнічних расових, соціальних, географічних і інших відмінностей, рівноправності всіх людей.

3. Невід'ємності природних прав людини, їх пріоритету стосовно принципів устрою, законів і діяльності держави.

Антропологічний підхід до правової культури значною мірою перекликається із аксіологічним. Переважна більшість авторів розглядає дані явища відокремлено одне від одного, приділяючи їхній взаємодії один-два абзаци. На нашу думку, комплексне використання цих двох підходів буде більш доцільнішим.

Вважаємо, що дещо звужений підхід проявляється у тому, що проводиться аналіз ролі та місця антропологічного принципу права в процесі формування правової культури лише на основі поділу за її носіями, коли правова культура

особи відносно відокремлюється від загальної правової культури суспільства чи певних професійних груп.

Однак, слід констатувати, що на сьогодні питання антропологічного виміру правової культури українського суспільства недостатньо опрацьоване в науковій літературі.

Юридична антропологія відіграє істотну роль у науковому плані як засіб розвитку юриспруденції, будь-то загальної теорії або галузевих юридичних дисциплін. Також вона займає значне місце у системі юридичної освіти. У науково-прикладному плані вона необхідна для законодавця при проведенні антропологічної експертизи законопроектів і всього законодавства. У менших масштабах використовує юридико-антропологічні дані судова практика. Антропологія права відіграє значну роль при вирішенні проблем міжнародноправового захисту людини і суспільства в цілому. Всі антропологічні дослідження пов'язані з використанням переважно антропологічного підходу до вивчення людини, її культури і буття. [1, с. 311].

Методологія юридичної антропології стосується також розробки формального інструментарію, за допомогою якого можуть бути описані особливості правової культури того чи іншого народу, що мають ціннісну детермінацію. На основі цього формального інструментарію можливо проводити кроскультурні дослідження. Юридична антропологія виходить із того, що в житті всіх етносів є схожі риси. Для складання контексту інтерпретації права в життя певного етносу необхідно врахувати такі орієнтири: релігійна свідомість та її роль у житті етносу; ставлення до інших; сім'я, влада, виховання дітей; ставлення до праці й до власності. [2, с. 86].

Антропологія досліджує взаємовідносини між людиною і суспільством, суспільством і владою, людиною і людиною; ставить на порядок денний розробку таких категоріальних форм мислення, як природи людини і її відношення до оточуючого світу, природи і самої себе, онтологічних засад управління як інструменту пізнання і перетворення світу.

Антропологічний підхід може бути корисний для подолання етноцентристського погляду на соціальний розвиток людини і суспільства, його використання є необхідно передумовою налагодження зв'язків між з цивілізаціями, правовими системами, державами і людьми, що представляють різні правові культури. Антропологічні знання є значною цінністю для сучасного механізму дії права, оскільки антропологія виступає певним ядром раціоналізації та ідеологізації культури. Юридична антропологія є продуктом діяльності людини, оскільки надає можливість вивчити певні суспільні процеси і впливати на них, а також використовувати її потенціал у формуванні правової реальності. [1, с. 312].

Для дослідження юридичної антропології, правової культури та правосвідомості різних спільнот необхідним є залучення методів семіотики.

Семіотика – наукова дисципліна, що вивчає виробництво, будову і функціонування різних знакових систем, що зберігають і передають інформацію. Право є частиною символічного універсуму етносу, воно закріплене в культурно-семіотичному, знаковому просторі, формує як сценарії поведінки людини, так і тлумачення або інтерпретацію його через смислове конструювання цілого ряду юридично значущих категорій і понять символів.

Наприклад, слова «право» і «влада» пов'язують наше мислення з певним комплексом переконань, образів, символів, ритуалів, моделей соціальної організації та регуляції, відображених у внутрішньому (моральному) і зовнішньому (державно-правовій системі) світі, тому що ці поняття безпосередньо пов'язані і зумовлені певним світосприйняттям, відчуттям, системою поведінкових стереотипів, духовно-моральним змістом, конкретними уявленнями. [2, с. 87].

Незважаючи на широту підходу, використовуючи даний метод, дослідники здійснюють лише підрахунок результатів правових проявів. За рамками дослідження залишаються характеристики правових цінностей, без яких неможливий об'єктивний аналіз правової культури.

Отже, використання антропологічного підходу в галузях права є невід'ємним фактором для подальшого розвитку та дослідження нових методів. Наукові розвідки в цьому напрямку, зокрема розкриття кола питань, які входять до предмета вивчення даної науки, а також дослідження її впливу на процес формування правової культури громадян є не менш актуальними для сьогодення. Правова антропологія є стимулятором правової культури суспільства.

Література:

1. Завальнюк В.В. Роль юридичної антропології у сучасному правовому розвитку. *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. С. 309-312.
2. Завальнюк В.В. Методологія юридичної антропології: пошуки ефективної дослідницької програми. *Молодий вчений*. 2016 № 8 (35). С. 84-88.

РОЗВИТОК НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК СКЛАДОВОЇ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

Поляков Євген

курсант 2-го курсу факультету № 1 Донецького державного університету
внутрішніх справ, рядовий поліції
науковий керівник:

Крушеницький Андрій

викладач кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 1
Донецького державного університету внутрішніх справ, капітан поліції

Зміст освіти поступово стає орієнтованим на розвиток творчих здібностей студентів та курсантів, рівень яких визначатиме професіоналізм майбутнього юриста-правоохоронця. Постійне ефективне стимулювання інтелектуального розвитку, потреби в актуальній, цілеспрямованій самостійності, формування відповідних психологічних якостей, необхідні людині в умовах інформаційного суспільства.

Особистість людини формується в процесі її діяльності. Основним видом діяльності студентів та курсантів є навчання. Навчання у вищому навчальному закладі має свої особливості основою яких є оволодіння методикою наукового пізнання, ознайомлення з передовим науковим досвідом, формування дослідницьких вмінь. Слід зазначити, що в навчальних закладах системи МВС на активність наукової діяльності курсантів впливають такі фактори як: несення служби у добових нарядах; виконання парко-господарських робіт тощо.

Зважаючи на сучасні тенденції реформування вищої освіти в Україні, особлива увага має приділятися дослідницькій підготовці студентів/курсантів магістратури. Однак передумови успішної наукової роботи майбутніх дослідників закладаються вже під час роботи над бакалаврським дослідженням, коли студенти оволодівають основними принципами дослідницької діяльності. [1, с. 27].

Формування досвіду творчої діяльності - один з компонентів освіти. При організації навчально-пізнавального процесу необхідно органічно поєднувати соціально-групові методи з творчим використанням індивідуального підходу до розвитку навчально-пізнавальної активності.

За час навчання у студента/курсанта необхідно максимально розвинути творче мислення. В цьому напрямку суттєве значення має зміст науково-дослідницької діяльності студентів та курсантів, як в межах навчального процесу, так і в поза аудиторний час.

Розвиток творчої особистості майбутніх правоохоронців, раціональна організація навчально-виховного процесу, керівництво формуванням загальних і індивідуальних особливостей студентів та курсантів, їх підготовка до майбутньої професійної діяльності, неперервна самоосвіта і самовиховання мають стати найважливішими проблемами організації життєдіяльності сучасного вузу.

Дослідники називають різні підстави і різний набір компонентів для створення інтеграційної моделі компетентності фахівця. Доцільність уведення у науковий обіг поняття «професійна компетентність» зумовлена широтою його змісту, інтегративністю. У цьому контексті доречно описати його співвідношення з такими поняттями як «професіоналізм», «кваліфікація», які також уживаються для характеристики фахівця.

Кваліфікація – рівень розвитку здібностей працівника, що дозволяє йому виконувати трудові функції певної міри складності в конкретному виді діяльності. Кваліфікація залежить від обсягу Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього правоохоронця теоретичних знань і практичних навичок, якими володіє працівник, та є його найважливішою соціально-економічною характеристикою.

У системі організації студентської/курсантської науково-дослідної роботи важливим є дотримання таких основних принципів:

- планування науково-дослідної роботи студентів у вищому навчальному закладі має носити комплексний характер, що передбачає залучення всіх кафедр, наукових підрозділів, взаємозв'язок і взаємо-доповнення всіх форм організації науково-дослідної роботи студентів;

- система організації науково-дослідної роботи має передбачати такі її ефективні форми, що, в свою чергу, сприятиме розвитку обдарованої студентської молоді;

- ефективна організація дослідницької діяльності має супроводжуватися стимулюванням студентів і викладачів, які беруть активну участь у її проведенні;

- створення наукових шкіл у вищих педагогічних закладах є важливим психолого-педагогічним механізмом залучення студентів до наукових досліджень;

- здійснення різноманітної за змістом і формою науково-дослідної діяльності дозволяє реалізувати особистісно орієнтований підхід до студента, стимулювати його інтереси, розвивати різні дослідницькі вміння тощо [2, с. 190].

Е. Нікітін, вважаючи, що педагогічна кваліфікація як результат навчання в системі основної (базової) педагогічної освіти (середньої або вищої) або перепідготовки є константою, у межах якої існують та зберігаються професійні якості фахівця [3, с. 158].

Кваліфікація задана типом і рівнем здобутої базової освіти та підтверджена документом. Рівень кваліфікації співвідноситься з професійно-педагогічною компетентністю.

Компетентність як інтегральна професійно-особистісна характеристика залежить від готовності та здатності виконувати професійно-педагогічні функції, відповідно до усталених у сучасному суспільстві норм і стандартів. У зв'язку з

цим вона має конкретно-історичний характер, є динамічною і може слугувати показником рівня кваліфікації. Поєднання таких характеристик педагога, як його кваліфікація й компетентність, дають змогу описати динаміку особистісно-професійного зростання фахівця [1, с. 63].

Більшість авторів вважає, що професійна компетентність включає не лише уявлення про кваліфікації (професійні навички, досвід діяльності, уміння та знання), а й засвоєні соціально-комунікативні та індивідуальні здібності, що вможливають самостійність професійної діяльності.

Е. Зеєр тлумачить кваліфікацію як інтегративну характеристику фахівця, що включає соціально-професійну компетентність (система знань, умінь і навичок), професійно важливі якості особистості, необхідні для продуктивного та якісного виконання фахової діяльності, ключові кваліфікації й соціально-професійні компетенції [4, с. 216].

Отже слід дійти висновку, що науково-дослідна діяльність майбутніх фахівців сприяє здійсненню співпраці викладача і студента/курсанта в науковому обґрунтуванні окремих ідей і рішень, що мають суттєве значення для розвитку наукового мислення студентів та курсантів, формування їх професійної компетентності. Це сприяє поглибленню зацікавленості процесом пізнання, розвиває почуття задоволення від досягнення дослідницької мети, радість творчості. Спілкування викладача зі студентами/курсантами в процесі спільної науково-дослідної роботи не тільки сприяє індивідуалізації навчання, а й забезпечує творчу співпрацю викладача й студента/курсанта, забезпечує вплив особистості викладача на зростання професійної компетентності студента та курсанта.

Література:

1. Кловак Г.Т. Генеза підготовки майбутнього вчителя до дослідницької педагогічної діяльності у вищих педагогічних навчальних закладах України (кінець XIX – XX століття) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Київ, 2005. 42 с.

2. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. [2-е вид., перероблене і доповнене]. Київ : ВД «Професіонал», 2004. 208 с.

3. Никитин Э.М. Теоретические и организационно – педагогические основы развития федеральной системы дополнительного педагогического образования. М., 1999. 314 с.

4. Зеєр Э. Ф. Психология профессионального образования: учебн. пособие. – 2-е изд., перераб. М.: Изд-во Московского психолого-социального института; Воронеж: МОДЭК, 2003. 480 с.

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІОЛОГІЧНОГО МЕТОДУ У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ У СФЕРІ ПРАВА

Ремінська Єлизавета

курсантка 2-го курсу факультету № 1 КННІ Донецького державного
університету внутрішніх справ, рядовий поліції
науковий керівник:

Городецька Марина

доцентка кафедри організації досудового розслідування факультету № 1 КННІ
Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, підполковник поліції

У теорії соціологічних досліджень суспільства підкреслюється, що кожна наука має в своєму розпорядженні набір методів, за допомогою якого здійснюється дослідницька діяльність і пізнається істина. Одним із таких методів являється соціологічний метод збору інформації в науково-дослідній роботі. Соціологічний метод дослідження являє собою, систему логічно-послідовних методологічних, методичних та організаційно-технічних процедур, підпорядкованих єдиній меті — отримати точні об’єктивні дані про досліджуване соціальне явище.

Конкретний вид соціологічного дослідження обумовлений характером поставленої мети, висунутих завдань, відповідно до чого розрізняють три основних види соціологічного дослідження: 1) розвідувальний; 2) описовий; 3) аналітичний [1].

Конкретно соціологічний метод може бути ефективно використаний при вивченні різних сфер. Проте, якщо говорити саме за правову сферу діяльності, то соціологічний метод використовується саме для вивчення, правових і державно-політичних інститутів, результативності прийнятих рішень, а також своєчасності і надійності правового регулювання або правової охорони. Даний метод дозволяє не тільки глибоко, з урахуванням запитів суспільної практики підійти до вирішення багатьох традиційних державно-правових питань, а й поставити ряд нових проблем. Справа в тому, що необхідно знати, як саме забезпечити результативне функціонування державно-правової системи в цілому і в рамках системи кожного зі складових її елементів.

У теорії права розглядають цілий ряд прийомів, такі, як спостереження, анкетування, інтерв’ювання, експеримент і т.д. Вони використовуються в рамках конкретно-соціологічного методу для пошуку оптимальних варіантів

правових рішень, розробки обґрунтованих прогнозів в області проведення соціально-правових реформ, в області контролю над злочинністю, включаючи її організовані і найбільш небезпечні форми. Метод вимагає, щоб пропоновані наукові рекомендації ґрунтувалися на всебічному вивченні та врахуванні всіх соціальних факторів, будь вони сприятливими, позитивними або негативними, що перешкоджають розвитку, конкретно і всебічно оцінювали дієвість, соціальну значимість і наслідки рішень в галузі права і держави [2].

Соціологічний метод полягає в дослідженні права на основі фактичних даних. Правовий матеріал у цьому випадку розглядається не на рівні абстрактних категорій, а на базі конкретних фактів. Соціологічний метод вивчення права включає в себе такі способи, як аналіз статистичних даних і різного роду документів, соціально-правовий експеримент, опитування населення, математичні та статистичні методи обробки матеріалу і деякі інші.

У результаті використання даного методу, з'ясовується стан суспільних відносин і, відповідно, потреба в юридичних нормах або їх зміні, ефективність законодавчих і правозастосовчих актів, доцільність тих чи інших юридичних процедур та дій юрисдикційних органів.

Відповідно з цього впливає ціннісно-прикладне значення соціологічних методів у правових дослідженнях. Дане значення відображене у чотирьох головних завданнях, що стоять перед суспільством та державою:

1. Підвищення якості правотворчої діяльності (внаслідок більш успішних співвіднесень соціальних реалій і відношення з їх нормативно-правовим регулюванням).

2. Підвищення якості правореалізаційної діяльності (внаслідок адаптації правових актів-діянь та актів-документів до громадського відношення, а також закономірностям соціальної динаміки).

3. Оптимізація правоінтерпретаційної діяльності (з акцентом на використання телеологічного, історичного і функціонального способів тлумачення права, враховуючих соціальну дійсність, у якій приймаються і діють норми права).

4. Підвищення рівня правосвідомості і правової культури населення (враховуючи підвищення соціальної цінності права і його орієнтації на задоволення суспільних потреб та досягнення суспільного блага, а також вивчення суспільних думок щодо актуальних юридичних питань) [3].

Автори Є.С. Кузьмина та І.А. Кузьмин розглянули питання актуальності застосування соціологічного методу в юриспруденції. У своїй роботі, науковці представили конкретні соціологічні методи дослідження, надаючи кожному коротку характеристику і визначили окремі переваги їх використання.

Так, Є.С. Кузьмина та І.А. Кузьмин визначили, що соціологічне опитування – один із найбільш значущих і розповсюджених соціологічних методів отримання інформації, ціль якого виявити думки певного кола осіб, у формі анкетування, або інтерв'ювання. В більшості випадків виявлення думок професійних

учасників правовідносин, дозволяє виявити проблеми, щодо реалізації правозастосування певних юридичних норм [3].

Фокус-група, на думку вказаних авторів, проводиться за участі невеликого числа, незнайомих один одному, але маючих схожі соціальні характеристики людей, у формі групової дискусії, направленої модератором. Фокус-групові дослідження організовуються з метою вивчення думки її учасників на певну тему, по раніше складеному сценарію, що дозволяє виокремити колективну точку зору (рішення) на певні питання, а також вирішити певні обговорювані проблеми [3].

Також було розглянуто статистичний аналіз даних. Вказаний соціологічний метод дослідження має широку сферу застосування. Будучи одним із універсальних соціологічних методів, статистичний аналіз, здійснюється на основі даних, отриманих із офіційних джерел. В залежності від цілі дослідження, може проводитися за джерелами міжнародного, державного, або регіонального рівня.

Не поступається своєю актуальністю аналіз документів – один із базових соціологічних методів, пов'язаних з вивченням вмісту документних джерел, для систематизації, диференціації і подальшої інтерпретації інформації в цілях вирішення поставлених досліджуваних завдань.

Не таким вживаним, проте не менш важливим є соціальний експеримент - метод вивчення різних характеристик соціальних явищ та процесів, які здійснюються шляхом спостережень за зміною певного об'єкта досліджень, під дією штучно-сформованих факторів в контролюючій науковцями ситуації.

Не можна переоцінити такий метод як увімкнене спостереження – метод соціологічного дослідження, який передбачає „ входження ” та „ занурення “ дослідника у соціальне явище та процес, який ним вивчається, при якому він сам інкогніто чи відкрито стає учасником цих явищ/процесів. Наприклад, співробітники та представники уповноважених органів мають можливість включеного спостереження за реалізацією юридичної відповідальності в силу професії (судді, прокурори, адвокати, працівники органів, які виконують покарання).

Цікавим є застосування біографічного методу, який найбільш використовується, для дослідження поведінки людей, з точки зору певних інституціональних моделей, а також з позиції заходів, що змінюються протягом часу. Даний метод найбільш підходить для дослідження особистостей конкретних правопорушників, учасників діяльності з протидією правопорушень [5, с. 13–16].

Таким чином, враховуючи вищезазначене, можна підвести підсумок, що застосування соціологічного методу в наукових дослідженнях не тільки юридичної сфери, а й багатьох інших, є перспективним, а в деяких випадках і

необхідним для більш обґрунтованого та точного вивчення проблем та виконання завдань дослідної роботи.

Література:

1. Орлова В.В. Методи комплексного дослідження і оцінки становища молоді в суспільстві : навч. Посібник / В.В. Орлова. – Томск : Вид-во Томск держ. ун-та систем управління і радіоелектроніки, 2013. – 224с.
2. Загальна теорія права і держави: Підручник / За ред. В.В. Лазарева. - 2-е вид., Перероб. і доп. - М.: МАУП, 1996. - 472 с.
3. Кузьміна Є.С., Кузьмін І.А. Соціологічні методи в юриспруденції (на прикладі соціально-правових досліджень юридичної відповідальності) *Стаття в журналі ВАК "Соціологія і право"* 2016-1. 128. С. 59-66.
4. Айбат М. М. Проблеми права і влади в поглядах радянських державних і партійних керівників // *Юридичний вісник ДГУ*. 2014. № 3. С. 13-16

ВИДАТНІ ПОСТАТІ ДЮІ В ІСТОРІЇ ТА СУЧАСНОСТІ

Свиридов Олександр

курсант 1-го курсу факультету № 1 Донецького державного університету
внутрішніх справ, рядовий поліції
науковий керівник:

Суюсанов Лут

завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Донецького державного
університету внутрішніх справ, кандидат історичних наук, доцент

З 1964 до 1977 року Донецьку спеціальну очолював полковник міліції Іван Григорович Світич (20.12.1920-16.09.1989). З 1965 року, після передислокації школи міліції до обласного центру, під керівництвом І.Г. Світича фактично

розпочалося становлення навчального закладу, зокрема будівництво шкільного містечка, яке і сьогодні є основною базою Донецького юридичного інституту.

70-ті роки стали часом утвердження ДССШМ як провідного спеціалізованого навчального закладу в системі підготовки правоохоронних кадрів не лише для України, а й для всіх регіонів колишнього Радянського Союзу. І це поклало на колектив велику відповідальність, вимагаючи максимальної віддачі.

ДССШМ було визнано одним із краших навчальних закладів у системі МВС СРСР. Випускники, здобувши якісні знання, високу кваліфікацію та теоретичну підготовку, гідно несли звання «Донецької спеціальної» у різних куточках СРСР: від Півночі, Якутії, Далекого Сходу до Білорусії та Молдови.

З 1964 до 1977 року Донецьку спеціальну очолював полковник міліції Іван Григорович Світич (20.12.1920-16.09.1989).

З 1965 року, після передислокації школи міліції до обласного центру, під керівництвом І.Г. Світича фактично розпочалося становлення навчального закладу, зокрема будівництво шкільного містечка, яке і сьогодні є основною базою Донецького юридичного інституту.

Іван Григорович Світич народився 20 грудня 1920 р. у с. Тречному, Петриківського району Дніпропетровської області в родині селянина. З 15 жовтня 1940 р. до 3 квітня 1943 р. проходив службу червоноармійцем, а потім заступником політкерівника роти 231-го полку Конвойних військ НКВС. З квітня 1943 р. він курсант військово-політичного училища військ НКВС, яке закінчив у 1944 р., після чого був направлений на оперативну роботу і перебував старшим оперуповноваженим оперативного відділу Управління табору № 217 НКВС СРСР до червня 1947 р. З червня 1947 р. розпочав службову діяльність в органах міліції Макіївського відділу МВС у Донецькій області. За 7 років у цьому відділі він став досвідченим оперативним працівником, набув досвіду керування міліцейськими підрозділами, а в березні 1955 р. очолив Харцизький райвідділ міліції. Працюючи на цій посаді, вступив на заочне відділення до Харківського юридичного інституту, який закінчив у 1959 р., здобувши кваліфікацію фахівця-юриста. У травні 1962 р.

І. Г. Світич був призначений заступником начальника Управління міліції м. Донецька й працював на цій посаді до листопада 1964 р. Наказом Міністерства освіти та науки УРСР від 28 листопада 1964 р. він був призначений начальником Донецької спеціальної середньої школи міліції МВС УРСР.

З червня 1965 р. під керівництвом І. Г. Світича розпочався новий етап становлення навчального закладу, формування його колективу. Інтенсивно йшло будівництво шкільного містечка, котре й сьогодні є базою Донецького юридичного інституту. Використовуючи набутий досвід оперативної роботи у практичних органах, І. Г. Світич спрямував зусилля педагогічного колективу на підготовку кваліфікованих спеціалістів. Згодом заклад став одним із провідних у

системі підготовки кадрів для міліції. Своєю наполегливою працею І. Г. Світич завоював авторитет і довіру не тільки серед працівників органів внутрішніх справ, а й у населення району, міста й області. Його тричі обирали депутатом рад різних рівнів, а держава його працю відзначила 11 нагородами. Серед них медалі: «За бойові заслуги», «За відзнаку в службі громадського порядку», «За трудову доблесть» та ін. У липні 1977 р. полковник міліції І. Г. Світич звільнився з кадрів МВС за віком. 16 вересня 1989 р. І. Г. Світич пішов з життя.

Друга половина 1960-х – початок 1970-х рр. ознаменувались активною розбудовою навчального закладу. У цей час силами курсантів, викладацького складу, персоналу майже на порожньому місці було побудовано справжній навчально-методичний комплекс: гараж, КПП, три гуртожитки, клуб, навчальний корпус, стрілецький тир, розпочато будівництво спортивного залу. Територія школи була озеленена, обладнана, стала затишною та приємною для навчання й відпочинку. Багато зусиль для налагодження нової матеріально-технічної та господарської бази в цей час доклав заступник начальника школи з політичної частини В. Г. Карпов. ДССШМ було визнано одним із кращих навчальних закладів у системі МВС СРСР. Педагогічним колективом ДССШМ було підготовлено значну кількість нормативно-правових актів, відомчих інструкцій і положень, котрі забезпечували діяльність різних служб міліції. Це дозволяло вирішувати проблеми, пов'язані з порушеннями законодавства (злочинами, адміністративними правопорушеннями тощо), притягненням до відповідальності винних осіб, збиранням доказів за кримінальними справами й т. ін.

Застосовуючи набутий досвід оперативної роботи, І. Г. Світич спрямував зусилля колективу на підготовку кваліфікованих спеціалістів. Його поважали за наполегливу працю, йому довіряли і правоохоронці, і жителі. Івана Світича тричі обирали депутатом рад різних рівнів, а держава відзначила його працю 11 нагородами. У липні 1977 р. полковник міліції І. Г. Світич звільнився з кадрів МВС за віком, але й після цього брав активну участь у житті рідного навчального закладу, власним прикладом виховуючи молоде покоління правоохоронців.

16 вересня 1989 року Іван Григорович Світич пішов із життя, залишивши теплі спогади в серцях кожного, хто мав честь його знати. Він похований на рідній землі в селі Гречане Петриківського району Дніпропетровської області. І сьогодні, згадуючи його спадщину, колектив Донецького юридичного інституту МВС України гідно втілює девіз закладу вищої освіти «Навчаємо, щоб захищати»

З нагоди 100-річчя від дня народження першого ректора ДЮІ МВС України, за ініціативи завідувача кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, кандидата історичних наук, доцента Лута Суюсанова та за підтримки ректора Донецького юридичного інституту МВС України полковника поліції Сергія

Вітвіцького представники Донецького юридичного інституту МВС України відвідали могилу Івана Світича та вшанували пам'ять колишнього ректора покладанням квітів.

Поїздка представників ДЮІ до села Гречане, де народився і де був похований перший ректор закладу вищої освіти, розпочалась із візиту до Петриківського відділення поліції Новомосковського відділу поліції ГУНП в Дніпропетровській області.

Продовжився візит зустріччю з керуючою справами (секретарем) Петриківської територіальної громади Дніпропетровської області Валентиною Бельмас, а також невісткою Івана Світича – Марією Світич (чоловік Марії Світич, Валерій Іванович Світич – син Івана Григоровича). До речі, правнук першого ректора ДЮІ МВС, Антон Глуценко, випускник слідчо-криміналістичного факультету Донецького юридичного інституту 2010 року.

Література:

1. Освітній портал Донецького юридичного інституту МВС України - Історія у постатях.
2. Стаття "У Донецькому юридичному інституті МВС України вшанували пам'ять Івана Світича" // Голос України - від 05.01.2021

ВАЖЛИВИЙ ВНЕСОК В ІСТОРІЮ ДЮІ МУРАВЬОВА В.І.

Соловйова Юлія

курсантка 2-го курсу факультету № 2 Донецького державного
університету внутрішніх справ, рядовий поліції
науковий керівник:

Ковальова Ольга

завідувачка кафедри оперативно-розшукової діяльності та інформаційної безпеки, Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

Славетна історія нашого навчального закладу бере початок з 28 квітня 1961 року, коли за наказом Міністра внутрішніх справ Української РСР № 0109 було створено Сталінську (Донецьку) середню спеціальну школу міліції МВС УРСР, до якої було переведено курсантів Київської середньої спеціальної школи міліції МВС СРСР для продовження навчання на 2 курсі новоствореного начального закладу.

70-ті роки стали часом утвердження ДССШМ як провідного спеціалізованого навчального закладу в системі підготовки правоохоронних кадрів не лише для України, а й для всіх регіонів колишнього Радянського Союзу. І це поклало на колектив велику відповідальність, вимагаючи максимальної віддачі.

У 1977 році начальником школи був призначений полковник міліції Володимир Іванович Муравйов (народився 4 січня 1928 р.). За 12 років його керівництва у ДССШМ було підготовлено тисячі гідних солдатів правопорядку, і не лише для нашої країни, а і для країн Азії та Африки. Дозвіл на організацію спецкурсу для підготовки іноземців став своєрідним визнанням найвищого професіоналізму всього педагогічного колективу школи. За 13 років (до початку 1992 р.) було підготовлено близько 300 спеціалістів-офіцерів для правоохоронних структур Конго, Гвінеї, Лаосу, Камбоджі, В'єтнаму, Афганістану, Йемену.

Життєвий та професійний шлях полковника міліції у відставці Володимира Івановича Муравйова нерозривно пов'язаний із Донеччиною.

Народився Володимир Іванович 4 січня 1928 року у м. Донецьку. Розпочавши свою службову діяльність в органах внутрішніх справ у 1953 році оперуповноваженим ВБРСВ УВС Донецької області, він віддав служінню в міліції майже 40 років, зарекомендувавши себе як дисциплінований офіцер, грамотний фахівець, ініціативний, вимогливий до себе та підлеглих керівник [1].

Родина Муравйових – міліцейська династія. Дружина Володимира Івановича, капітан міліції у відставці Марина Сергіївна Муравйова, працювала спочатку в Донецькій спеціальній середній школі міліції, потім займалася розшуком та справами неповнолітніх. Діти теж пішли стопами батьків. Син закінчив Ленінградське вище військово-політичне училище, донька – Московську академію МВС.

Очолюючи Донецьку спеціальну середню школу міліції понад 12 років (1977-1989 рр.) Володимир Іванович Муравйов зробив значний внесок у

розбудову та становлення навчального закладу. Донецька школа міліції була визнана найкращою школою підготовки правоохоронців у СРСР.

Під керівництвом Володимира Івановича Муравйова на базі Донецької спеціальної школи міліції було організовано спеціальний курс для підготовки фахівців із країн Азії та Африки. З 1986 року було запроваджено більш ефективну 3-річну систему підготовки фахівців-правоохоронців для країн третього світу. За 12 років Донецька спеціальна середня школа міліції підготувала більше ніж 300 фахівців для правоохоронних структур Афганістану, Конго, Гвінеї, В'єтнаму, Лаосу, Камбоджі та Південного Ємену.

За період служби в органах внутрішніх справ Муравйова Володимира Івановича нагороджено орденом «Знак пошани», медалями «За бездоганну службу» 1-го, 2-го, 3-го ступенів, «50 років Радянській міліції», «За відмінну службу по охороні громадського порядку», «За доблесну працю», «Ветеран праці», нагрудними знаками «Заслужений працівник міліції», «За відмінну службу в МВС», «Відмінник міліції» [1].

У травні 1989 року Володимир Іванович Муравйов пішов на пенсію. Будучи у відставці він ніколи не поривав зв'язків з інститутом. Його спілкування з особовим складом інституту, курсантами, студентами були високою школою патріотизму та відданості справі.

Колись Володимир Іванович сказав: «Моє життя – це нелегкі роки, які пройшли в праці, в перемаганні труднощів, але свою роботу я вважав самою мужньою та завжди любив. Я радий, що доля розпорядилася саме так, а дав би Господь ще одне життя, я усе повторив би спочатку...»[1].

Світла пам'ять про цю достойну людину назавжди залишиться в наших серцях, а його справи вже стали нетлінними сторінками історії Донецького юридичного інституту.

Література:

1. Донецький юридичний інститут МВС України. URL : <https://www.dli.donetsk.ua/>

ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ КАФЕДРИ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПОЛІЦЕЇСТИКИ ДЮІ МВС УКРАЇНИ

Суботіна Анастасія

курсантка 2-го курсу факультету № 1 КННІ Донецького державного університету внутрішніх справ, рядовий поліції
науковий керівник:

Цуркаленко Юлія

викладач кафедри правоохоронної діяльності та поліцейстики КННІ Донецького державного університету внутрішніх справ України, кандидат юридичних наук, капітан поліції

Ще на початку XIX ст. у науковий обіг вводиться термін «правова держава», саме з цього часу стає зрозуміло, що у цивілізованій, розвиненій державі є тільки один шлях - шлях до побудови правової країни. Так, ще В.С.Котляревського наголошував на тому, що ще на початку XX ст. ідея правової держави увійшла в обіг сучасного цивілізованого суспільства, і тому переконання, що держава повинна прийняти обличчя правової, лишається непорушним. Ми підтримуємо думки багатьох сучасних науковців щодо того, що одним із важливих кроків до прийняття державою так би мовити «обличчя правової» є розвиток адміністративного права, як галузі права, яка покликана регулювати взаємовідносини між державою та суспільством, індивідумом [1, с. 4].

І хоча адміністративне право на теренах нашої країни існувало ще з дореволюційних часів, вектор його стратегічного змінюється саме з часів проголошення незалежності України. А важливим кроком до побудови «фундаменту» для новітнього адміністративного права стає прийняття Конституції України та проголошення принципу верховенства права. Саме з цього часу всеосяжний адміністративний контроль радянських часів перетворюється в адміністративну діяльність держави, де права та свободи людини є найвищою цінністю. Позитивну роль у формуванні новітнього адміністративного права також відіграє інтеграція України до європейського співтовариства. Саме вона спонукає до адаптації українського права до європейських правових стандартів. У цих умовах спостерігається докорінний перегляд змісту та призначення адміністративного права, формується новітня наукова доктрина [2, с.179]. А це, у свою чергу, актуалізує доцільність на рівні держави перегляду багатьох наукових категорій, та як наслідок, на рівні університетів, розвитку кафедр з цієї спеціальності.

Позитивним прикладом такого розвитку є кафедра правоохоронної діяльності та поліцейстики Донецького державного університету внутрішніх справ України, яка була створена у жовтні 2020 року в порядку реорганізації, та є правонаступником кафедри адміністративно-правових дисциплін.

На даний час на кафедрі працюють 9 осіб, з яких 1 доктор юридичних наук, професор; 5 кандидатів юридичних наук, та 3 викладача. За досить короткий час на кафедрі правоохоронної діяльності та поліцейстики було отримано вчене звання «професор» доктором юридичних наук, професором Макаренко О.Ю., захищено дисертацію на здобуття наукового ступеню доктор філософії Дорошенко В.А., виконуються всі вимоги на здобуття вченого звання

«доцент» та в найближчому часі планується подання матеріалів на розгляд вченої ради Університету Михайловим Р.І.

Лише за останні 7 місяців на кафедрі опубліковано 6 статей Scopus та ще 3 статті направленні до редакційних колегій журналів, що індексуються у Web of Science(платформа, на якій розміщено бази наукової літератури і патентів).

Спільними зусиллями творчого колективу кафедри було організовано та проведено VI Всеукраїнську конференцію молодих вчених, налагоджено співпрацю з Університетом державної фіскальної служби України, та як результат було проведено спільний Міжвузівський круглий стіл, за результатами яких видано збірник матеріалів.

За останні декілька місяців 2 співробітників кафедри підвисили свій рівень, пройшовши закордонне стажування в дистанційному форматі на протязі 2-х місяців, за результатами якого отримали свідоцтва. Професор кафедри Макаренко О.Ю. є співавтором підручника «Адміністративне право повний курс. Підручник», 2021 р. Викладач кафедри Дорошенко В.А. є співавтором навчального посібника «Управління підрозділами Національної поліції», 2020 р.

Продовжуючи нарощувати науковий потенціал кафедри було направлено матеріали до Укрпатент для отримання свідоцтва про авторське право на 2 наукові статті. На кафедрі викладається близько 30 дисциплін, викладання яких забезпечують викладачі із значним досвідом практичної роботи. Також, на кафедрі діє науковий гурток, який приймає активну участь у науковому житті Університету, країни та міжнародних наукових заходах, керівником якого є кандидат юридичних наук, викладач кафедри, капітан поліції Цуркаленко Ю. В. Кафедра працює під лозунгом : «Освіта може бути цікавою та ефективною!». Поліцейські квести, мозкові штурми, використання в навчанні полігонів, максимально наближених до умов праці в практичних підрозділах – запорука зацікавленості здобувачів та формування практичних навичок.

Впроваджуючи європейський досвід організації освітнього процесу, метою кафедри є розвиток студентоцентрованого підходу до навчання, розвиток та формування soft skills навичок та активізація практичної складової освітнього процесу.

Підводячи підсумки написаному, можна стверджувати, що на сьогодні кафедра правоохоронної діяльності та поліцейстики розвивається відразу у декількох важливих напрямках, підтримуючи та популяризуючі, як й традиційні методи навчання та викладання, так й інноваційні. На кафедрі діє проект «Лицарі безпеки», який засвідчений меморандумом про співпрацю між Криворізьким навчально-науковим інститутом Донецького юридичного інституту МВС України та Полком патрульної поліції в місті Кривий Ріг УПП в Дніпропетровській області ДПП, метою якого є сформувати у містян культуру безпечної поведінки на дорозі у нічний час, привчити до необхідності

використання світлоповертаючих елементів на одязі, шляхом проведення активної інформаційно-просвітницької кампанії та проведення навчальних превентивних заходів.

Цілями та напрямками співробітництва є:

1. Впровадження у освітній процес передового науково-професійного досвіду, залучення фахівців в якості викладацького складу.

2. Організаційно-технічна підтримка, підготовка, проведення науково-методичних семінарів, конференцій, круглих столів, тренінгів, інших заходів з актуальних проблем протидії правопорушенням та злочинності.

3. Проведення консультацій, надання інформаційних висновків з актуальних проблемних питань протидії правопорушенням та злочинності.

4. Проведення сумісних заходів превентивного, культурно-просвітницького та профорієнтаційного характеру з метою попередження та профілактики правопорушень на території Кривого Рогу.

Слід зазначити, що на кафедрі правоохоронної діяльності та поліцейстики, значна увага приділяється підтриманню міцних і конструктивних ділових стосунків кафедри з підрозділами ГУНП України в Дніпропетровській області та інших областей, територіальними підрозділами інших правоохоронних органів. Проводяться бінарні заняття із залученням практичних працівників служб і підрозділів ГУНП в Дніпропетровській області, інших правоохоронних органів. Кафедра є активним суб'єктом міжвузівського співробітництва. Науково-педагогічний склад кафедри взаємодіє з багатьма відомими правознавцями, які представляють наукові осередки різних регіонів України, інших закладів вищої, представниками органів публічного управління та громадських організацій.

Література:

1. Котляревський С.А. Власть и право. Проблемы правового государства. Москва: Тип «Мысль Н.М. Меснякин и К.», 1915. 421 с;
2. Цуркаленко Ю.В., Джерела сучасного адміністративного права: проблеми розуміння та способи їх вирішення, Правовий часопис Донбасу № 4 (65) 2018, с. 179-184;
3. Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Адміністративне право і процес : історія, сучасність , перспективи розвитку». 24 березня 2017 року с.22.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В СИСТЕМІ МВС УКРАЇНИ

Тимофєєва Вікторія

Студентка 2 курсу факультету № 3 Донецького державного університету
внутрішніх справ

науковий керівник:

Ковальова Ольга

Завідувачка кафедри оперативно-розшукової діяльності та інформаційної
безпеки, Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук

Стаття 24 Конституції України передбачає, що громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом, не може бути привілеїв чи обмежень, в тому числі і за ознаками статі. Рівність прав жінки і чоловіка має забезпечуватися наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї тощо [1].

Діяльність органів та підрозділів системи МВС України спрямована передусім на забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Слід підкреслити, що у світі сучасних змін та реформ належне виконання зазначених обов'язків залежить від якісно організованої роботи органів та підрозділів МВС України з дотриманням європейських стандартів рівності. Саме тому удосконалення організаційних механізмів забезпечення розвитку органів системи МВС, зокрема і реалізації гендерної політики в їх діяльності, залишається актуальним питанням, що потребує свого висвітлення з метою виявлення наявних проблем та пошуку шляхів їх вирішення [2, с. 2].

Нормотворчу діяльність щодо забезпечення принципу гендерної рівності на міжнародному рівні здійснюють ООН, Рада Європи, Європейський Союз, ОБСЄ та інші міжнародні організації, до яких приєдналась і Україна. Реальним кроком на шляху до реалізації взятих державою на себе зобов'язань стало прийняття відповідних законодавчих та підзаконних актів, які на рівні законодавства України закріпили забезпечення принципу гендерної рівності одним із першочергових завдань із реалізації ефективної державної політики. Так, у базовому Законі України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 08 вересня 2005 р. визначено спрямування державної політики на закріплення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; запроваджено обов'язкове проведення гендерно-правової експертизи; заборонено дискримінацію за ознакою статі; визначено систему суб'єктів, що наділені повноваженнями у сфері гарантування рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; передбачено засади забезпечення гендерної рівності у конкретних сферах; введено позитивні дії; встановлено відповідальність за

порушення законодавства про рівність прав та можливостей жінок і чоловіків [3].

У зв'язку зі змінами в суспільстві, глобалізаційними процесами та європеїзацією роль жінки поступово зростає, зокрема, це відображається в професійній діяльності. Професії, які раніше вважалися суто чоловічими, опановуються жінками, зокрема і в органах системи МВС. Так, наприклад, як зазначає О.В. Горбачова, посилаючись на досвід європейських країн, де жінки становлять від 25 до 40% від загальної кількості персоналу, служба жінки в поліції має позитивний потенціал і результативність: сприяє підвищенню якості добору персоналу, покращує соціально- психологічний клімат у колективі, підвищує ефективність діяльності підрозділів і якість ухвалення управлінських рішень, а також довіру до поліції в очах громадськості [4, с.128].

Україна взяла на себе зобов'язання щодо виконання ключових міжнародних зобов'язань із забезпечення гендерної рівності. Наша держава прийняла Цілі Сталого Розвитку (ЦСР), приєдналася до Пекінської Декларації та Платформи Дій (ПДПД) на 4-й Світовій Конференції Жінок (1995) та ратифікувала ключові договори з прав людини, включно з Конвенцією про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (1980), та її Факультативний Протокол. Уряд затвердив національний план дій із виконання Конвенції. Підписана у 2014 році Угода про Асоціацію між Україною та ЄС зобов'язує до гарантування рівних можливостей для жінок та чоловіків у сферах працевлаштування, освіти, навчання, економіки, у суспільстві та прийнятті рішень. Затверджена Державна соціальна програма забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків на період до 2021 року спрямована на укріплення інституційних механізмів забезпечення гендерної рівності з комплексним підходом до подолання інституційних обмежень у сфері гендерної рівності [5].

Важливим є напрям щодо створення механізмів забезпечення рівних умов доступу жінок і чоловіків до участі у миротворчих операціях, у робочих та консультативних органах, цивільно-військовому співробітництві та протидії гендерно зумовленим правопорушенням на службі, що передбачає аналіз наявного стану забезпечення рівних умов доступу жінок і чоловіків до участі у зазначених заходах, а також розроблення окремого механізму розгляду скарг, пов'язаних з учиненням гендерно зумовлених правопорушень з боку колег по службі.

Упевнено можна стверджувати, що забезпечення гендерної рівності в системі МВС України – це складний процес, який характеризується своєю багатоаспектністю. Аналіз нормативних документів дозволяє зробити висновок про те, що впровадження гендерної рівності в органах системи МВС України є важливим напрямом діяльності. Але, як для мене, сучасний стан забезпечення

гендерної рівності потребує ще удосконалення для приведення у відповідність до вимог міжнародних стандартів.

КАФЕДРА ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОНЕЦЬКОГО ЮРИДИЧНОГО ІНСТИТУТУ: СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК

Тоцький Данило

курсант 2-го курсу факультету № 2 Донецького державного університету
внутрішніх справ, рядовий поліції
науковий керівник:

Пекарський Сергій

доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності та інформаційної безпеки,
Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук

Історія розвитку та становлення кафедри оперативно-розшукової діяльності Донецького юридичного інституту розпочалася ще у 1961 році під час створення Сталінської (Донецької) спеціальної середньої школи міліції МВС Української РСР у складі її навчальної частини був утворений «Цикл спеціальних дисциплін», на якому викладалися наступні навчальні дисципліни:

- оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ;
- адміністративне право і адміністративна діяльність органів внутрішніх справ;
- спеціальна техніка;
- режим таємності в органах внутрішніх справ.

Підготовка молодших спеціалістів для органів внутрішніх справ здійснювалася за спеціалізацією: оперативний уповноважений підрозділів карного розшуку; оперативний уповноважений підрозділів боротьби з розкраданням соціалістичної власності; дільничний інспектор міліції.

У 1978 р. запроваджено новий цикл «Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ та спеціальної техніки» (у зв'язку зі створенням самостійного циклу адміністративного права і адміністративної діяльності ОВС). А вже в 1993 р. у створеному спільним наказом Міністерства освіти України та Міністерства внутрішніх справ України Донецькому інституті внутрішніх справ при Донецькому державному університеті була утворена кафедра оперативно-розшукової діяльності органів внутрішніх справ. Було започатковано підготовку спеціалістів для органів внутрішніх справ з вищою

юридичною освітою. Після створення в 1993 р. кафедри ОРД і СТ перед її колективом постала ціла низка складних завдань, які потребували негайного розв'язання. Насамперед це перехід на нові навчальні плани, розроблення нових навчальних програм та необхідних навчально-методичних матеріалів. У цьому взяли активну участь усі члени кафедри – О. О. Кисельов, Є. І. Чаплигін, В. Д. Лісовий, Є. С. Маслов, О. І. Левченко, І. І. Коровинський, І. Ф. Хараберюш, В. М. Єфремов.

Керівниками циклу й кафедри в різний час були: В.О. Мітяєв, Ю.З. Міхлін, А.Г. Волошин, Є.Я. Перко, Є.І. Чаплигін, О.О. Кисельов, А.М. Смирнов, О.О. Савченко, Ю.В. Делія, Е.В. Рижков.

У 2001 р. кафедра дістала назву «Оперативно-розшукової діяльності» (у зв'язку з проведеними організаційно-штатними змінами). Цього ж року згідно з наказом МВС України від 10 лютого 2001 р., у Донецькому інституті внутрішніх справ створено кафедру «Оперативно-розшукової діяльності в сфері інформаційних технологій».

Після того як у 2003 р. на посаду начальника інституту було призначено Бесчастного В.М., продовжилося реформування кафедри. Так, з червня 2005 р. рішенням вченої ради інституту три кафедри (ОРД, ОРД в сфері інформаційних технологій, спеціальної техніки та інформаційного забезпечення діяльності ОВС) функціонували як єдиний підрозділ і були в оперативному підпорядкуванні начальника кафедри ОРД в сфері інформаційних технологій – кандидата юридичних наук, доцента підполковника міліції Е. В. Рижкова У 2006 р. у зв'язку з проведеними організаційно-штатними змінами в інституті кафедри ОРД й ОРД в сфері інформаційних технологій реорганізовано в єдину кафедру ОРД, а кафедру спеціальної техніки та інформаційного забезпечення діяльності ОВС – у кафедру спеціальної техніки, інформатики та інформаційних технологій.

На кафедрі ОРД відзначалася практичною складовою. Її викладачами були представники різних оперативних підрозділів:

- державної служби боротьби з економічною злочинністю;
- карного розшуку;
- спеціального підрозділу боротьби з організованою злочинністю;
- кримінальної служби у справах дітей;
- оперативно-технічних підрозділів.

Результатом плідної роботи колективу кафедри є видання різних посібників. Зокрема, науково-практичний посібник «Попередження злочинів в процесі інвестиційної діяльності банківських та фінансових установ», здобув 1-ше місце за результатами конкурсу «Книга Донбасу – 2008» у номінації «Право». Також було видано низку інших підручників та навчально-методичних посібників.

Очоловав кафедру один із перших випускників Донецького юридичного інституту кандидат юридичних наук, доцент полковник міліції Е.В. Рижков, який на тепер працює в Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ.

Нажаль, події 2014 року змусили Донецький юридичний інститут передислокуватися. Але, незважаючи на всі труднощі, професіоналізм, згуртованість, організованість колективу ДЮІ на чолі з Віктором Миколайовичем Бесчастним відновили діяльність вищу на теренах Кривого Рогу та Маріуполя. З відновленням набору курсантів у м. Кривому Розі у 2016 році і у м. Маріуполі у 2017 році відновився освітній процес і за спеціалізацією «кримінальна поліція».

На тепер у складі факультету № 1 Донецького державного університету внутрішніх справ функціонує кафедра «Оперативно-розшукової діяльності та інформаційної безпеки». Кафедра оперативно-розшукової діяльності та інформаційної безпеки факультету № 1 плідно співпрацює з територіальними підрозділами кримінальної поліції ГУНП в Донецькій області та відділом кіберполіції Донецької області. Донецький державний університет внутрішніх справ на чолі з ректором, полковником поліції, доктором юридичних наук, професором Сергієм Вітвіцьким активно співпрацює з практичними підрозділами. Одним з спільних проєктів, що здійснюється за координації завідувачки кафедри Ольги Ковальової є телеграм бот «Cybercentre», який допомагає людям уникати загроз у кіберпросторі.

21 квітня в Донецькому юридичному інституті МВС України проводився Всеукраїнський круглий стіл «Актуальні питання діяльності кримінальної поліції», який засвідчив пріоритет поєднання наукового пошуку і практичних здобутків з протидії злочинності в діяльності підрозділів кримінальної поліції. Науковий захід був проведений з нагоди 60-річчя заснування Донецького юридичного інституту МВС України та Дня карного розшуку. Відкриваючи круглий стіл, ректор інституту, доктор юридичних наук, професор, полковник поліції Сергій Вітвіцький зазначив, що це чудова нагода для науковців та практичних працівників Національної поліції України, Служби безпеки України, Експертної служби, інших правоохоронних органів обмінятися досвідом, новими напрацюваннями, досягненнями. Під час круглого столу були опрацьовані важливі науково-теоретичні та практичні проблеми розбудови системи кримінальної поліції, використання кримінального аналізу в поліцейській діяльності, розвідувальної аналітики, тактики здійснення оперативно-розшукових заходів, взаємодії з органами досудового розслідування під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, взаємодії з підрозділами різних правоохоронних органів, органами державної влади, місцевого самоврядування, громадськістю, забезпечення режиму секретності та захисту державної таємниці.

На тепер перед кафедрою «Оперативно-розшукової діяльності та інформаційної безпеки» факультету № 1 Донецького державного університету внутрішніх справ стоїть складне завдання – на підставі практики протидії кримінальним правопорушенням, наукових досягнень у сфері оперативно-розшукової діяльності, інформаційної та кібербезпеки забезпечити на високому науковому і методичному рівнях якісний освітньо-виховний процес з формування особистості офіцерів підрозділів територіальних та міжрегіональних територіальних підрозділів кримінальної поліції Національної поліції України та виховання у майбутнього співробітника кримінальної поліції професійних і ділових рис характеру, формування громадянської позиції щодо оцінки суспільних явищ, поліцейського – патріота України, забезпечення прав і свобод людини та громадянина, публічної безпеки та розвитку демократичних інститутів громадянського суспільства.

НАУКОВО-ДОСЛІДНА ЛАБОРАТОРІЯ З ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ: ЗАПОЧАТКУВАННЯ ТРАДИЦІЙ

Турик Олена

студентка 3-го курсу факультету № 2 Донецького державного університету
внутрішніх справ
науковий керівник:

Веселов Микола

професор кафедри державно-правових дисциплін факультету № 2 КННІ
Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних
наук, доцент

У 2009 році Донецький юридичний інститут було визначено базовим серед вищих навчальних закладів системи МВС України з підготовки фахівців для Державної автомобільної інспекції. Це спонукало керівництво інституту за підтримки Департаменту ДАІ МВС України створити першу у цьому навчальному складі науково-дослідну лабораторію.

Науково-дослідна лабораторія з дослідження проблем нормативно-правового забезпечення безпеки дорожнього руху стала єдиною профільною лабораторією, дослідження якої спрямовувалися саме на розв'язання

проблемних питань у сфері правового забезпечення безпеки дорожнього руху та діяльності правоохоронних і інших державних органів у цій сфері. Першим очільником лабораторії став Микола Веселов (на сьогодні, доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри державно-правових дисциплін КННІ). Науковий склад лабораторії працював у щільній взаємодії з Департаментом ДАІ МВС України, УДАІ ГУМВС України в Донецькій області, науково-педагогічним складом кафедр факультету БДР ДЮІ МВС України. За період 2009-2014 років науковий склад лабораторії взяв участь у підготовці та виданні Збірника нормативно-правових актів, що регламентують діяльність Державної автомобільної інспекції Міністерства внутрішніх справ (у 3-х частинах), підручників «Дізнання в підрозділах органів внутрішніх справ (Державної автомобільної інспекції)», «Організація роботи дорожньо-патрульної служби державної автомобільної інспекції», які були рекомендовані МВС України та низку інших наукових та науково-практичних рекомендацій до діяльності підрозділів ДАІ, пропозицій до удосконалення законодавства у сфері БДР. В ті часи була започаткована традиція проводити на базі ДЮІ МВС України щорічні міжнародно-правові конференції з організаційно-правових питань забезпечення БДР [1].

Через напружену суспільно-політичну ситуацію, що склалася в Україні у другому півріччі 2014 року, Донецький юридичний інститут, тимчасово був переміщений з м. Донецька до м. Маріуполя, а потім, відповідно до наказу МВС України від 30.09.2014 р. № 1010 «Про передислокацію ДЮІ МВС України» розташувався у м. Кривому Розі Дніпропетровської області.

У зв'язку з вимушеним переміщенням, ДЮІ МВС України втратив значну частину матеріально-технічного забезпечення, був змушений скорочувати до мінімальної кількості структурні підрозділи, адміністративний та науково-педагогічний склад. Науково-дослідну лабораторію з БДР було об'єднано з Центром впровадження психотренінгових технологій. Це з одного боку розширило сферу наукових інтересів та напрями досліджень, втім змістило пріоритети та цільову спрямованість новоутвореного науково-дослідного підрозділу.

Але все ж таки, науковий склад лабораторія продовжив приділяти увагу і питанням нормативно-правового забезпечення БДР. Незважаючи на труднощі, які виникли в нових умовах, інститут не лише гідно пережив період оптимізації, не лише зберіг своє добре ім'я і традиції, а й активно розвивається у всіх напрямках своєї діяльності, відновлюється і розширюється вже на теренах Криворіжжя і Приазов'я Донеччини. Прикладом цього стало щорічне проведення Міжнародної науково-практичної конференції «Безпека дорожнього руху: правові та організаційні аспекти», а також круглих столів «Актуальні проблеми вдосконалення нормативно-правового забезпечення у сфері безпеки дорожнього руху» та науково-практичних форуму «Безпека на дорозі» [2].

Крім того, на базі Лабораторії спільними зусиллями колективів у складі науковців та практиків було підготовлено ряд наукових та науково-практичних видань, які спрямовувалися на покращення діяльності підрозділів поліції саме у сфері забезпечення БДР:

1) Пастух І.Д., Червінчук А.В. Дії та рішення підрозділів МВС України, що забезпечують безпеку дорожнього руху, в адміністративно-деліктному провадженні та їх оскарження: монографія. К., 2015. 227 с.

2) Огляд водія транспортного засобу або особи, яка ним керує на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують його увагу та швидкість реакції : науково-практичні рекомендації / М.Ю. Веселов, Ю.П. Семенов, А.П. Сахно, А.В. Червінчук; ДЮІ МВС України. Кривий Ріг, 2015. 81 с.

3) Компетенція патрульної поліції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху: науково-практичні рекомендації / А.П. Сахно, А.В. Червінчук, Ю.І. Марценишин; ДЮІ МВС України. Кривий Ріг, 2015. 73 с.

4) Пилипенко Є.О. Порядок притягнення особи, яка керує транспортним засобом, до адміністративної відповідальності за порушення у сфері безпеки дорожнього руху: методичні рекомендації. Донецький юридичний інститут МВС України. Кривий Ріг, 2015. 32 с. [3].

На сьогодні науково-дослідна лабораторія з проблемних питань правоохоронної діяльності як структурний підрозділ інституту здійснює фундаментальні та прикладні наукові і науково-дослідні розробки, які спрямовані на забезпечення потреб правоохоронних органів, опублікування їх результатів та впровадження у практичну діяльність і навчальний процес. Зокрема, здійснюється підготовка наукових, навчальних та методичних видань, серед яких: методичні рекомендації: «Техніка ручного регулювання дорожнього руху співробітниками патрульної поліції» (вийшли друком у квітні 2019 року). Здійснюється робота по виконанню науково-практичних досліджень, у тому числі, на замовлення правоохоронних органів, наприклад за темами: «Надання підрозділами ОВС, що забезпечують безпеку дорожнього руху, інформації власникам транспортних засобів щодо осіб, які ними керують», «Захисник у справах про адміністративні правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху», «Документування фактів керування транспортними засобами у нетверезому стані». Проводиться робота щодо створення об'єктів інтелектуальної власності. Наразі колективом науково-дослідної лабораторії підготовлено макет промислового зразку трафаретної лінійки для оформлення схем дорожньо-транспортних пригод. Відповідно до Закону України «Про захист прав на промислові зразки» підготовлений пакет документів та направлений до Державної служби інтелектуальної власності України для отримання патенту на промисловий зразок тощо [4].

Крім того, можна сказати, що цей науковий підрозділ став осередком кадрів для інститут та практичних підрозділів Національної поліції. У свій час, у лабораторії працювали (очолювали чи здійснювали наукову діяльність): доктор юридичних наук, професор Сергій Вітвіцький (зараз ректор Донецького державного університету внутрішніх справ), кандидат юридичних наук Юрій Марценишин (на сьогодні очолює Управління патрульної поліції Закарпаття), Руслан Врадій (зараз є проректором Донецького державного університету внутрішніх справ), кандидат юридичних наук Артем Сахно (на сьогодні є начальником ситуаційного центру поліції Донеччини) тощо.

На сьогодні науково-дослідна лабораторія з проблемних питань правоохоронної діяльності як структурний підрозділ Криворізького навчально-наукового інституту Донецького державного університету внутрішніх справ під керівництвом кандидата юридичних наук Андрія Червінчука – досвідченого юриста і фахівця у сфері забезпечення БДР, в найкращих традиціях, започаткованих ще у 2009 році, продовжує здійснювати фундаментальні та прикладні наукові та науково-дослідні розробки, які спрямовані на забезпечення потреб правоохоронних органів, опублікування їх результатів та впровадження у практичну діяльність і навчальний процес.

Література:

1. Факультет безпеки дорожнього руху Донецького юридичного інституту. *Сайт факультету*. URL: http://bdr-dui.narod.ru/head_data/history.html (дата звернення: 05.05.2021).
2. Історія науково-дослідної лабораторії. *Сайт Донецького юридичного інституту МВС України*. URL: <https://www.dli.donetsk.ua/lab-his> (дата звернення: 05.05.2021).
3. Про результати наукової роботи науково-дослідної лабораторії з проблем діяльності підрозділів ОВС у 2015 році: Звіт керівника НДЛ [А.П. Сахно] від 30.11.2015 р. *Текстовий документ*. 11 с.
4. Про стан науково-дослідної роботи науково-дослідної лабораторії з проблемних питань правоохоронної діяльності станом на червень 2019 року: Доповідь завідувача НДЛ [А.В. Червінчука] від 18.06.2019 р. *Текстовий документ*. 6 с.

РОЛЬ ДОНЕЦЬКОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ МІЛІЦІЇ В ПІДГОТОВЦІ ПРАВООХОРОНЦІВ ДЛЯ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Чертова Олена

студентка 1-го курсу факультету № 3 Донецького державного університету
внутрішніх справ
науковий керівник:

Титаренко Дмитро

професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Донецького державного
університету внутрішніх справ, доктор історичних наук, доцент

Загальновідомо, що в 70-х – 80-х рр. ХХ століття освітня система СРСР забезпечувала підготовку кадрів для багатьох зарубіжних країн – інженерів, педагогів, медиків. У Москві, Ленінграді, Києві, Харкові, Донецьку та інших містах набували фахових знань, практичних навичок іноземні громадяни. Менш відомими є епізоди, пов'язані із підготовкою кадрів для правоохоронної системи зарубіжних країн. Суттєву роль в цій діяльності відіграла Донецька спеціальна середня школа міліції. Це, зокрема, засвідчується спогадами одного з найстаріших працівників школи, згодом Донецького юридичного інституту, колишнього першого проректора Вадима Володимировича Пашутіна. Вони є найважливішим джерелом для висвітлення цього напрямку діяльності навчального закладу.

Визнанням високого освітнього рівня Донецької спеціальної середньої школи міліції став дозвіл на організацію на базі школи спеціального курсу для підготовки фахівців із країн Азії й Африки, що розпочав роботу восени 1978 року.

«Ранг» слухачів, що прибували на навчання був дуже різноманітний – від рядового до підполковника, від 17-річного початківця до 50-річного досвідченого працівника міністерства внутрішніх справ однієї з країн [2, с. 30]. Колектив школи міліції плідно працював над подальшим розвитком, тому кожен був унікальним. Капітан міліції Микола Петрович Карпов, згодом полковник, зміг сформувати колектив спеціального курсу (підрозділу з навчання іноземців), певною мірою, започаткувати традиції навчання іноземних правоохоронців у Донецьку. Працівникам школи вдалося обладнати побут, оформити навчальні аудиторії, враховуючи особливості підготовки іншомовних «учнів». Було створено такі умови навчання, за яких всі почували себе комфортно, без якихось емоційних навантажень, а навпаки всю свою «енергію» скоординували у напрямку навчання. Значний внесок в організацію підготовки

іноземних фахівців зробили згодом Грушко Юрій Петрович, Ніколаєв Олександр Іванович, Пашутін Вадим Володимирович.

Першими слухачами були поліцейські з Республіки Конго. Їхня підготовка здійснювалася на короткострокових, 6-місячних курсах. Заняття проходили через перекладачів французької мови, які працювали у штаті школі міліції. Такі короткострокові курси проводились з іноземцями аж до 1985 року, терміни навчання коливались від 6 до 9 місяців. Для забезпечення навчання громадян колишніх французьких колоній – Республіки Конго та Гвінейської республіки – достатньо було двох кваліфікованих фахівців з французького. Ними були Наталія Юріївна Мелент'єва та Ніна Миколаївна Кондратенко. У слухачів не зникала потреба в постійному спілкуванні, викладачі були з ранку до самого вечора навантажені роботою, проводячи різні консультації. Слухачі В'єтнаму та Лаосу прибували на короткострокове навчання з перекладачами у складі груп. Зазвичай це були ті, хто вже пройшли навчання в СРСР раніше та могли виконати функції перекладача. Деяко складніше було із забезпеченням перекладом 9-ти місячних курсів підготовки працівників для міліції Афганістану. Всі слухачі розмовляли двома мовами – пушту та фарсі. Тому перекладачами працювали спеціально відряджені для цього атестовані співробітники міліції Таджикиської РСР у званнях від лейтенанта до капітана. Певною проблемою для них була значна тривалість відрядження, на всі 9 місяців, та забезпечення звичних для них побутових умов у Донецьку.

З 1985 року почалася нова «хвиля» підготовки іноземних правоохоронців. Для них було передбачено три роки навчання. Перший курс – підготовчий (вивчення російської мови та деяких загальноосвітніх дисциплін); другий та третій курси – підготовка за програмою молодшого спеціаліста. За такою програмою навчались фахівці з Ємену та Камбоджі, вона ґрунтувалася на вивченні радянського законодавства, завдяки цьому випускники могли б адаптувати отриманні знання до свого національного законодавства та правоохоронної діяльності [1, с. 185].

Школа міліції розробила новий курс у навчанні, тому постала низка важливих питань з цього приводу: як зустріти групу іноземців в аеропорту Шеремет'єво-2 та доставити до Донецька без перекладача? Як розмістити нових слухачів, забезпечити їх медичний огляд, узгодити харчування тощо? Як навчити російській мові без перекладача? На даному етапі було складно, адже це не європейські мови, а арабська (Ємен), кхмерська (Камбоджа). Через певний час питання стосовно взаєморозуміння були вирішені завдяки знавцю кхмерської мови, який був один на весь Донецьк, а також перекладачу з арабської мови, що мав досвід роботи в Ємені. Під час навчання працівники школи міліції намагалися співпрацювати із слухачами в родинній атмосфері, співчувати, підтримувати, разом сподіватись на краще, незважаючи на ті події, які відбувались на їхній батьківщині. У січні 1986 року сталася спроба

державного перевороту у Народній Демократичній Республіці Ємен, що фактично на певний час паралізувало навчальну роботу слухачів, поділило їх на угруповання за ознакою співчуття сторонам національного конфлікту. Велика кількість учнів отримувала інформацію про загибель близьких їм людей під час тих подій, що відбивалося на емоційному фоні слухачів, яким, втім, все ж таки вдалося успішно завершити навчання. На жаль, у 1992 році остання група з Камбоджі не довчилася всього один рік та не отримала дипломів. Камбоджа переживала чергову трансформацію з поверненням монархічної форми правління, а держава, де вони навчалися два роки, перетворювалась у нові республіки [1, с. 186].

Загалом протягом 1978-1992 рр. в Донецьку на базі Донецької спеціальної середньої школи міліції було підготовлено майже 300 працівників міліції (поліції) семи країн світу: Республіка Конго, Гвінейська Республіка, Ісламська Республіка Афганістан (на той час Демократична Республіка Афганістан), Соціалістична Республіка В'єтнам, Лаоська Народно-Демократична Республіка, Єменська Республіка (на той час її південна частина – Народна Демократична Республіка Ємен), Королівство Камбоджа (на той час – Народна Республіка Камбоджа, потім – Держава Камбоджа). Перебування в Донецьку залишило в слухачів незабутні спогади. І очевидно, що під словами одного із випускників курсів, полковника поліції Ємену Юсефа Дарима «...я й досі з теплотою згадую роки навчання в дивовижному місті троянд» [2, с. 31] могли б підписатися багато хто з правоохоронців закордону, що вчилися в Донецьку.

Більш детальної інформації про охарактеризований в цій розвідці напрямок діяльності ДССШМ немає, оскільки всі архівні матеріали були втрачені через трагічні сучасні події на Донбасі. Майже не залишилося і тих, хто розпочинав цю роботу ще у 1978 році і міг би розповісти про той досвід, нетрадиційні форми навчання, що практикувалися під час підготовки правоохоронців для зарубіжних країн.

У той же час можна констатувати – діяльність Донецької спеціальної середньої школи міліції у напрямку підготовці міліцейських (поліцейських) кадрів для закордону стала важливим підґрунтям становлення Донецького юридичного інституту МВС України – Донецького державного університету внутрішніх справ, залишила значний слід в історії міжнародної співпраці українських і зарубіжних правоохоронців.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Донецький юридичний інститут: 55 років життя. Ювілейне видання /авт.-укл. Сусликов В.Є., Суюсанов Л.І., Титаренко Д.М. Кривий Ріг, 2016. 205 с. (рукопис).

2. 60 років Донецькому юридичному інституту МВС України: освітні традиції, перевірені часом / редкол.: Вітвіцький С. С., Назимко Є. С., Лоц Л. Б. та ін. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 344 с.

ВИКОРИСТАННЯ ІСТОРИЧНО-ПРАВОВОГО МЕТОДУ У НАУКОВО-ДОСЛІДНІЙ РОБОТІ

Якобчук Яна

курсантка 2-го курсу факультету № 1 КННІ Донецького державного
університету внутрішніх справ, рядовий поліції
науковий керівник:

Городецька Марина

доцентка кафедри організації досудового розслідування факультету № 1 КННІ
Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, підполковник поліції

Запорукою успішного дослідження, правильності його висновків є правильність обрання методів дослідження. Історично-правовий метод є відносно новим в дослідженнях наукових праць, але від цього не є менш ефективним. Використання вказаного підходу дає можливість формулювати більш обґрунтовані рекомендації. Також слід відмітити, що завдяки такому методу досягається більш поглинене розуміння суті досліджуваної проблеми.

У навчальній літературі з філософії історичний метод визначено як такий, що передбачає розгляд об'єктивного процесу розвитку об'єкта, реальної його історії з усіма її поворотами, особливостями. Це є певним способом відтворення в мисленні історичного процесу в його хронологічній послідовності та конкретності [1 с. 212].

Специфіка історично-правового підходу в методології наукового дослідження полягає у дворівневій суб'єктивізації історичного і правового знання, в якому перший рівень пізнання належить відображенню історичної дійсності, а другий – сприйняттю цієї дійсності через реконструкцію правової реальності – системи юридичних норм, які характеризують закономірності та особливості існування держави. [2, с.110-118].

У джерелах з теорії держави та права підкреслено, що історичний метод наочно засвідчує, що в суспільстві розвиток йде від простого до складного. Стосовно науки про державу і право це означає, що в усій сукупності державно-правових явищ і процесів необхідно в першу чергу виділити ті, які виникли раніше і є основою сучасних як більш складних [3, с. 24].

Також слід враховувати, що історично-правове пізнання не обмежується лише минулим об'єкта, але й охоплює всі елементи єдиного історичного процесу за схемою «минуле – сучасне – майбутнє» [4, с. 214-215].

Отже, слід відзначити спільну рису історичного методу, яка полягає у тому, що даний метод наукового пізнання використовується лише там, де предметом дослідження є історія об'єкта. Варто зазначити, що історично-правовий метод використовується у наукових дослідженнях у багатьох галузях права таких як конституційне, адміністративне, кримінальне право тощо.

Використання історичного методу дає змогу підкреслити певні особливості конституційних реформ внутрішньодержавного (національного) характеру, створює базу для історичної систематизації і застерігає від можливих помилок застосування теорій, концепцій, програм, доктрин тощо [5, с. 9].

Конституціоналісти підкреслюють, що цей метод є обов'язковим для пізнання феномену конституційної реформи. Сучасні теоретичні та практичні проблеми загальної теорії конституційного права, проблеми конституціоналізму, конституційної реформи в усіх її напрямках (парламентська, адміністративна, судово-правова і муніципальна реформи) потребують від науковців належного методологічного забезпечення, яке неможливе без історичного підходу до вирішення поставлених завдань [6, с. 185].

Влучно зазначає вчений Є.С. Назимко, що призначення історичного методу дослідження у кримінальному праві полягає у виявленні історичних фактів і на цій основі в такому уявному відтворенні історичного процесу, за якого розкривається логіка його руху [7, с. 47]. Не можна не погодитися з автором, щодо важливості пізнання логіки руху історичних фактів задля розуміння сьогоденних правотворчих процесів.

Завдяки зазначеному методу здійснюється аналіз змісту нормативно-правових актів та архівних документів, характеризуються процеси, що відбувалися в соціумі, політиці, культурі, ідеології та мали вплив на державу та законодавство. Найбільш ефективним, на нашу думку, історично-правовий метод є у тому разі, коли фігурують конкретні матеріали, що стосуються історико-правових об'єктів.

Різні аспекти історично-правового пізнання виявляються у його функціях. До них можна віднести такі функції як: прогностична, аксіологічна, функція історико-правового досвіду, пізнавальна, соціально-правової пам'яті, виховна тощо.

Слід відмітити основні переваги застосування історично-правового методу. Однією з таких переваг, на наш погляд, є можливість поєднати дослідником розгляд якогось правового явища не лише у порівнянні його минулого стану та теперішнього, але й спроектувати його стан у майбутньому. Завдяки цьому є можливість у процесі дослідження розглянути правовий об'єкт не тільки в історичній ретроспективі, але й у перспективі. Також вказаний метод дає змогу з'ясувати його внутрішні зв'язки та сторони у синхронічному та діахронічному аспектах. Дослідження правового процесу в історичному контексті дає змогу для побудови моделі та імітування його подальшого

розвитку. Аналіз результатів такої імітації з реальним підсумком розвитку можуть стати підґрунтям для вдосконалення.

Історично-правовий метод дозволяє розглядати виникнення, формування та розвиток правових явищ у хронологічній послідовності від простого до складного. Використання даного підходу у методології дає змогу, не розриваючи на окремі змістовні блоки дослідження об'єкта, проводити його аналіз як з «історичного» боку, так із «правового» боку. Ретроспективний характер історико-правового методу виявляється у спрямованості наукового пізнання із сучасного в минуле. Слід зазначити, що ретроспективність цього методу висуває особливі вимоги до роботи з історичними джерелами, які стають не тільки засобами пізнання, а й його об'єктами. Також історико-правове пізнання є опосередкованим так, як дослідження є віддаленим від самого історичного об'єкта або явища, а тому є позбавленим безпосереднього контакту з фактами минулого.

Отже, історично-правовий метод наукового дослідження є основним компонентом історичного та правового наукового пізнання. Його значення у методології історико-правової науки є дуже суттєвим. Цей засіб пізнання дозволяє вийти за межі пізнаного і поглянути на об'єкт чи правове явище під іншим кутом зору. Даний метод є дуже важливим у науково-дослідній роботі та займає не останнє місце серед інших методологічних підходів пізнання.

Література:

1. Данильян О. Г., Тараненко В. М. Філософія: підручник, Вид. 2-ге., допов. і переробл. Харків: Право, 2012. 212 с.
2. Ковальченко І. Д. Методи історичного дослідження. Вид. 2-ге., допов. і переробл. Москва: Наука, 2003. 486 с.
3. Наливайко Л.Р. Конспект лекцій з дисципліни «теорія держави і права». Дніпро. 2018.
4. Дамірлі М. А. Специфіка історико-правового пізнання і новий вигляд історико-правової науки, Вип. 16. Одеса: Юрид. літ., 2003. С. 416-424.
5. Волошин Ю.О. Конституційна реформа та модернізація в сучасній державі в умовах європейської інтеграції: проблеми теорії і практики: монографія. Одеса: Фенікс, 2013. 208 с.
6. Погорілко В. Ф. Конституційне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т.. Київ: Юрид. думка, 2006. Т. 1. 544 с.
7. Назимко Є.С. Історичний метод та проблеми періодизації історії розвитку інституту покарання неповнолітніх. National law journal: theory and practice. 2014. С. 47-57.

**ДОНЕЦЬКИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ МВС
УКРАЇНИ: ІСТОРІЯ І СЬОГОДЕННЯ**

**Матеріали
Курсантсько-студентського круглого столу до 60-річчя
заснування закладу освіти**

14 травня 2021 року

**Електронне видання, збірник тез та доповідей
в авторській редакції**